

ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวอุไรรัตน์ จันทคุปต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
กันยายน พ.ศ. 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

348.0012
08540
ร.3

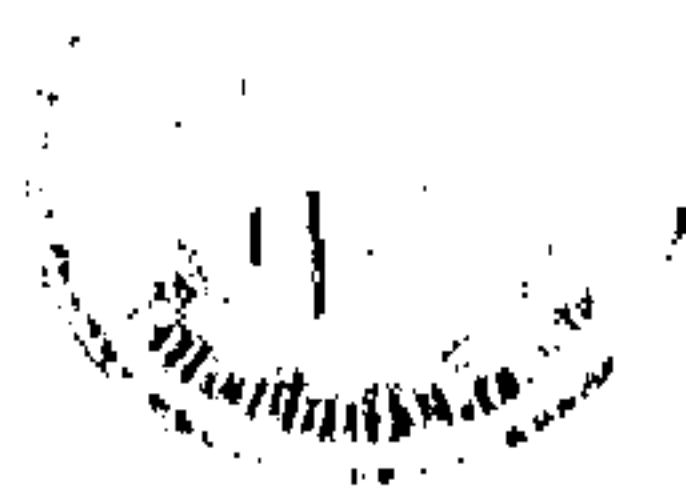
ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวอุไรรัตน์ จันทคุปต์

22 ต.ค. 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

กันยายน พ.ศ. 2545

4152096

อุไรรัตน์ จันทคุปต์.(2545).ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สารนิพนธ์
กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่
ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านเนื้อหา และทรัพยากรทางการบริหาร และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจำแนกตามสถานภาพ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ตำแหน่งผู้บริหาร และการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระของการประกันคุณภาพการศึกษาความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา และมีความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความเห็นว่ามีความพร้อมด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา และความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามสถานภาพ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและการดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาปรากฏว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพ การศึกษาและความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

**THE OPINION OF TECHNICAL COLLEGE ADMINISTRATORS TOWARDS
THEIR PREPARATION OF THE QUALITY ASSURANCE SYSTEM IN
ACCORDANCE WITH THE NATIONAL EDUCATION ACT OF 1999**

**AN ABSTRACT
BY
MISS URAIRAT CHANTAKUPT**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of
Education degree in Business Education at Srinakharinwirot University**

September 2002

Urairat Chantakupt. (2002). *The Opinion of Technical College Administrators towards Their Preparation of The Quality Assurance System in Accordance with The National Education act of 1999*. Master of Education degree (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Aree Punmanee.

This study was conducted to determine the opinion Technical College Administrators towards their preparation of the Quality Assurance system in accordance with the national Education act of 1999 in both management resources and structural basis. The study also focused on comparing the ideas and opinions of what each individual Technical College Administrator had to their preparation for the Quality Assurance system. The method used in conducting the study was to divide the survey into groups by looking at age, level of education. Social status. Experience in the administrative positions. And the ability to carry out the Quality Assurance system.

116 Technical College Administrators were used in the study. Questionnaires were distributed to each administrator asking their opinions on the Quality Assurance system in accordance with the national Education act of 1999.

The statistical means used in analyzing the data were percentage, average, and standard deviation. The average of the two groups of data were then compared by using the t-test method. The results found that in preparation for the Quality Assurance system in accordance with the national Education act of 1999. Administrative leaders of the Technical Colleges have a high understanding of the structure, the importance, as well as the know how on how to organize a Quality Assurance system. As for resources, the administrative leaders of the Technical Colleges thought that human resources, building, premises, funding, and management are all in place and ready for the Quality Assurance system. The opinions of the administrative leaders about their knowledge, understanding, stricture, and the know how on how to organize a Quality Assurance system were then gathered.

The results ware that the opinions of the administrative leaders towards the system importance, the structural basis, and the know how on how to create the system are quite indifferent.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ้มไทย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ้มไทย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรรณ)

วันที่..... เดือน พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลี้มไทย กรรมการที่ปรึกษา และ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ได้กรุณาแนะนำให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนให้ความกรุณาเอาใจใส่ในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ และ อาจารย์นิธิวัช กิตติวิสาร ที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม เพื่อให้ถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบพระคุณกรมอาชีวศึกษาที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
✓ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

คุณค่าและประโยชน์ที่จะเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่บิดา มารดา ครูและ อาจารย์ทุกท่าน เพื่อเป็นสิ่งทดแทนบุญคุณที่ให้ความรู้ และประสบการณ์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อผู้วิจัย

อุไรรัตน์ จันทคุปต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	6
ความเป็นมาและความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	6
แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	15
จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	17
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.....	18
ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	19
หลักการประกันคุณภาพการศึกษา.....	20
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของต่างประเทศ.....	21
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย.....	28
การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากร.....	50
กลุ่มตัวอย่าง.....	50
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)	ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค ที่มีต่อการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	70
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	75
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	75
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
	อภิปรายผล.....	77
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	82
	บรรณานุกรม.....	83
	ภาคผนวก.....	90
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	99

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความหมายของการประกันคุณภาพของนักวิชาการชำนาญการตามเนื้อหา.....	8
2	เปรียบเทียบวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา 3 วิธี.....	14
3	ผลการประเมินของผู้ประเมินภายนอก.....	26
4	ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
5	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมาตรฐานและระดับความพร้อมในด้านเนื้อหาของการประกัน คุณภาพการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค	55
6	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมาตรฐานและระดับความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร ในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคด้านบุคลากร...	57
7	เปรียบเทียบความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการ ศึกษาชำนาญการตามอายุของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค	58
8	เปรียบเทียบความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการ ศึกษาชำนาญการตามวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค.....	60
9	เปรียบเทียบความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการ ศึกษาชำนาญการตามประสบการณ์ในตำแหน่งของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค.....	63
10	เปรียบเทียบความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาชำนาญการตามอายุของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค.....	65
11	เปรียบเทียบความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาชำนาญการตามวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค.....	66
12	เปรียบเทียบความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาชำนาญการตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารของผู้บริหาร วิทยาลัยเทคนิค.....	68
13	ความคิดเห็นของผลกระทบในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย เทคนิค.....	70
14	ความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค..	71
15	ข้อเสนอแนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา.....	73

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษา.....	12
2 ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของนิวซีแลนด์.....	22

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้กำหนดให้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ เพราะเชื่อว่าคุณภาพของคนเป็นปัจจัยสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง ดังนั้นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของการพัฒนาจึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพของคนเป็นประเด็นหลัก เครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน คือ “การศึกษา” ด้วยเหตุนี้รัฐจึงได้กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิ์และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 10) ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาสูงขึ้น

ระบบการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันสังคมเรียกร้องให้สถาบันการศึกษาผลิตนักเรียน นักศึกษาที่มีคุณภาพควบคู่กับการให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ จากกระแสเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งผลักดันให้เกิดการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อจะยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้มีความทัดเทียมกัน การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้ตามมาตรฐานที่กำหนดและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนและที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ สามารถสร้างความมั่นใจให้สังคมว่าสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานสามารถจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดตามความคาดหวังของสังคม ดังที่ เซอร์จิโอแวนนี และคณะ (Sergiovanni and others, 1992 : 37) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนต้องพยายามรักษาระดับความเชื่อมั่นที่เหมาะสม ถึงแม้ว่าสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับ นักเรียน ครู และโรงเรียน จะแตกต่างกันก็ตามแต่หากสังคมเชื่อมั่นว่าโรงเรียนมีคุณภาพโรงเรียนย่อมได้รับการสนับสนุน การประกันคุณภาพของผู้ที่สำเร็จการศึกษายังมีความสำคัญเป็นทวีคูณเพราะนอกจากต้องตอบสนองต่อความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วยังต้องตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยเฉพาะการอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นผู้ผลิตแรงงานที่มีฝีมือให้แก่สถานประกอบการต่าง ๆ ดังที่ นาวารัทนัม และ โอคอนอร์ (Navaratnam and O'conor, 1993 : 113) ได้กล่าวว่าทักษะพื้นฐานของแรงงานมีความสัมพันธ์ต่อเศรษฐกิจจุลภาคและมหภาค รวมถึงการสร้างประเทศให้เข้าสู่การแข่งขัน ระดับนานาชาติ การประกันคุณภาพการอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญและมีจุดเน้นในการพัฒนาทักษะของผู้เรียน ดังนั้น “คุณภาพ” คือ สิ่งที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ และการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญสำหรับสถานศึกษาทั้งปัจจุบันและอนาคต การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการประกันคุณภาพการศึกษานั้นต้องกระทำอย่างเป็นระบบ

ปัจจุบันประเทศไทยจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้นหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพ

ภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกและในมาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ จึงเห็นได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถานศึกษาทุกระดับต้องดำเนินการ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47, 48 และ 49

การจัดการอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีหลักการแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน
2. เป็นการพัฒนาเนื้อหาสาระและองค์ความรู้
3. มีการกำหนดกรอบหลักสูตร มาตรฐานการอาชีวศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานอาชีวคุณวุฒิวิชาชีพ และการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ (ปวช., ปวส.) และวิชาชีพทุกสาขา
4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ให้หน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา และฝึกอบรม
6. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

7. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรมหาชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

จะเห็นได้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามหลักการแนวทางดังกล่าวนี้สถานศึกษาจะต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นกระบวนการประกันคุณภาพจึงเป็นกระบวนการที่จะผลักดันให้ปัจจัยต่าง ๆ มีคุณภาพและนำไปสู่การเรียนที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค ที่มีต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งวิทยาลัยเทคนิคทุกแห่งอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคได้ผ่านการฝึกอบรมการประกันคุณภาพการศึกษาจากต้นสังกัด คือ กรมอาชีวศึกษาและสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ไปแล้วในปีงบประมาณ 2544 การดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคจะมีความรู้สึกรู้เห็นอย่างไรในการที่จะต้องดำเนินการพร้อม ๆ กับกระบวนการการบริหารจัดการปกติ ได้มีระดับความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเพียงใด และความพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคเป็นอย่างไร สมควรจะได้ทำการศึกษาอย่างเป็นระบบข้อมูลที่ได้อาจได้นำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยก็คือ จะได้จัดทำเสนอหลักสูตรฝึกอบรมเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่ผู้บริหารของวิทยาลัยเทคนิคในเรื่องที่ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความเห็นว่าเรื่องนี้ยังมีระดับความรู้น้อยหรือยังมีความพร้อมไม่ดีพอก็จะได้นำเสนอกรมอาชีวศึกษา

เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้วิทยาลัยเทคนิคสามารถจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ตำแหน่งผู้บริหาร
3. เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรมอาชีวศึกษาของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาในการดำเนินการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิค
2. เป็นแนวทางที่จะนำเสนอกรมอาชีวศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน วิทยาลัยเทคนิคในการดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคแต่ละแห่งด้วยให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงความพร้อมของวิทยาลัยเทคนิคในการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยศึกษาความคิดเห็นในด้าน

 - 1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 - 1.2 ความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคทั้งหมด 116 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 116 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 อายุ

3.1.1.1 40 - 50 ปี

3.1.1.2 51 ปีขึ้นไป

3.1.2 วุฒิทางการศึกษา

3.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.2.2 ปริญญาโทหรือสูงกว่า

3.1.3 ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร

3.1.3.1 1 - 4 ปี

3.1.3.2 4 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แก่

3.2.1 ด้านเนื้อหา

3.2.1.1 เนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2.1.2 โครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

3.2.1.3 การจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.2.2 ด้านทรัพยากรทางการบริหาร

3.2.2.1 ด้านบุคลากร

3.2.2.2 ด้านอาคารสถานที่

3.2.2.3 ด้านงบประมาณ

3.2.2.4 ด้านการจัดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารของวิทยาลัยเทคนิคว่าได้มีการวางแผนการทำงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลผลิตของวิทยาลัยเทคนิคมี คุณภาพมาตรฐานทางการศึกษา อันได้แก่ คุณภาพตามมาตรฐานทางการศึกษา คุณภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ และคุณภาพตามความมุ่งหมายของผู้ให้บริการ

2. ความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในด้านเนื้อหาของระบบประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความรู้สึก หรือการลงความเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น

2.1 ความพร้อมด้านเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความคิดเห็นในระดับความรู้ความเข้าใจที่ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2.2 ความพร้อมในด้านโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความคิดเห็นในระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

2.3 ความพร้อมในด้านการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความคิดเห็นในระดับความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3. ความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร ในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความสามารถที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประกอบด้วย

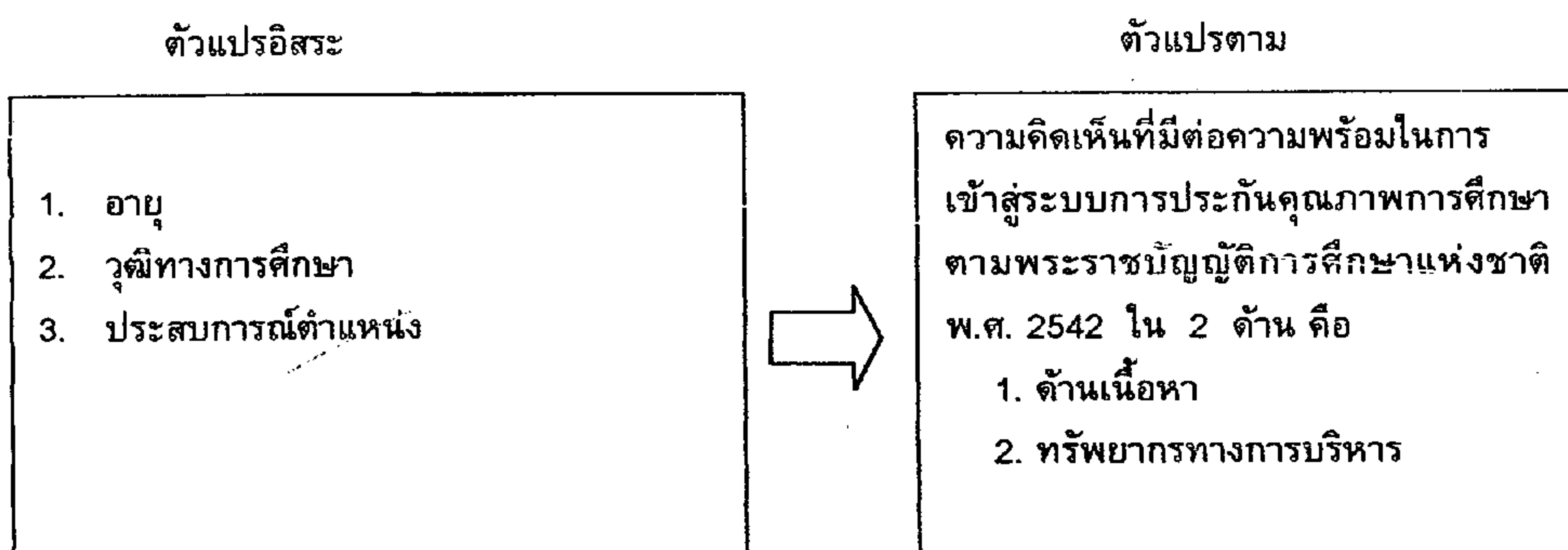
3.1 ความพร้อมด้านบุคลากร หมายถึง ความสามารถที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในด้านบุคลากร

3.2 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ความสามารถที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในด้านอาคารสถานที่

3.3 ความพร้อมด้านงบประมาณ หมายถึง ความสามารถที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในด้านงบประมาณ

3.4 ความพร้อมด้านการจัดการศึกษา หมายถึง ความสามารถที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในการจัดการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.1 ความเป็นมาและความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.4 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.5 ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.6 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของต่างประเทศ
3. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย
4. การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 ความเป็นมาของการประกันคุณภาพและความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพมีความสำคัญในแวดวงธุรกิจและอุตสาหกรรมจากอดีตจนถึงปัจจุบันด้วยเหตุผลที่ว่า การผลิตสินค้าหรือการบริการได้ก็ตามหากไม่มีคุณภาพแล้วย่อมเป็นผู้แพ้ และไม่สามารถแข่งขันในตลาดการค้า ยิ่งไปกว่านั้นปัจจุบันเป็นยุคแห่งข่าวสารโลกไร้พรมแดน หรือยุคโลกาภิวัตน์ การค้าการตลาดไม่มีข้อจำกัด จำเป็นต้องแข่งขันกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องคุณภาพ ดังนั้น การให้ความมั่นใจและความพอใจแก่ลูกค้านั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก พิถีพิถัน ต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก เพื่อสร้างคุณภาพและให้ความมั่นใจ แวดวงคุณภาพของการประกันคุณภาพ โดยทั่วไปจะเป็นการควบคุมคุณภาพ (Quality Control : QC) การจัดการคุณภาพเชิงรวม (Total Quality Management : TQM) การประกันคุณภาพเชิงรวม (Total Quality Assurance : TQA) มาตรฐานอุตสาหกรรม หรือ มอก. 9000 (ISO 9000) และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (บุรุษ งามจิต. 2541 : 4)

คำว่า “การประกันคุณภาพ” เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ คือ Quality Assurance คำว่า “การประกันคุณภาพ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Insurance ส่วน Assurance แปลว่า การให้ความมั่นใจแต่คำว่า Quality Assurance นักการศึกษาส่วนใหญ่จะหมายถึงการประกันคุณภาพการศึกษา (สุนทร โสติกพันธ์. 2541 : 49) ในที่นี้ใช้คำว่า Quality Assurance แปลว่าการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพมักจะทำที่ระบบรากฐานและต้องการการวางแผนและการควบคุมที่สำคัญเพื่อสร้างความมั่นใจว่ามีการประกันคุณภาพอย่างเพียงพอ จากความหมายของ ISO 9000 : 2000 ได้ให้คำนิยามการประกันคุณภาพว่าการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารคุณภาพซึ่งมุ่งเน้นเพื่อที่จะให้

เกิดความเชื่อมั่นว่าผลิตภัณฑ์เป็นไปตามความต้องการที่กำหนด (Providing Confidence that Quality Requirements will be Fulfilled) เมื่อเราพูดถึงการประกันคุณภาพเราไม่ได้คิดเพียงว่าจะต้องมีระบบเอกสารบันทึกต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังคิดถึง การตรวจสอบระบบและการทำระบบแก้ไขปัญหา (Problem Solving System) และการทบทวนผลที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงและใช้ในการส่งเสริมระบบคุณภาพ (<http://www.azimuth.co.th/aroz.htm>, 22/10/2001)

การสร้างคุณภาพนับจากอดีตจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งพัฒนาการออกได้เป็น 4 ชั้น ดังที่ (Hutchins. 1991 : 3 - 4) ได้อธิบายไว้พอสรุปได้ดังนี้

ชั้นที่ 1 การตรวจสอบ (Inspection) โดยหน่วยตรวจสอบตรวจสอบผลิตภัณฑ์เทียบกับข้อกำหนดการแบ่งกลุ่มสินค้า การคัดเกรด และรายงานไปยังหน่วยผลิตเพื่อแก้ไข

ชั้นที่ 2 การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) โดยหน่วยตรวจสอบหรือหน่วยควบคุมคุณภาพ มีจุดเน้นในการควบคุมกระบวนการผลิตให้มีความสูญเสียน้อยที่สุด ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการตรวจสอบตนเอง มีการทดสอบสินค้า การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการแก้ไข

ชั้นที่ 3 การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) มีหน่วยประกันคุณภาพที่ให้การฝึกอบรมและให้คำแนะนำปรึกษาให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพมีจุดเน้นในการประกันกระบวนการและคุณภาพของสินค้า และมีทั้งการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก และการตรวจสอบภายในองค์กร มีเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นสากล เช่น ISO 9000, BS 5750 เป็นต้น

ชั้นที่ 4 การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management) เป็นการให้ความสำคัญกับคุณภาพมากขึ้น จุดเน้นคือการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในทุกกระบวนการ การทำงานเป็นกลุ่ม และทุกคนในองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบคุณภาพ

จากพัฒนาการของคุณภาพของ Hutchins ดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าโดยทั่วไปการประกันคุณภาพหมายถึง การประกันคุณภาพกระบวนการผลิต ตามนิยามของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านคุณภาพ ดังนี้

สเต็ปบิง (Stebbing.1993 : 19 -22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิด และการให้รายละเอียดหรือคำแนะนำต้องกระทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับที่ (Peratec.1995 : 116) และ ไอ เอส โอ 8402 ISO 8402 (Juran and Gryna. 1993 ; citing ISO 8402. 1986) นิยามว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่ได้มีการวางแผนไว้และทำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสินค้าหรือบริการจะบรรลุถึงความต้องการด้านคุณภาพที่กำหนดไว้อย่างน่าพอใจ

วอมแมน และลัคซิงเจอร์ (Vroman and Luchsinger.1994 : 329) กล่าวว่า การประกันคุณภาพหมายถึงการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าถึงมาตรฐานคุณภาพที่ได้ระบุไว้แล้ว และเป็นการให้ความสนใจกับวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดสินระดับของคุณภาพของสินค้านี้ระหว่างการผลิตหรือการบริการ นอกจากนี้ Vroman and Luchsinger ยังเสริมว่าการประกันคุณภาพมักใช้กันอย่างกว้างขวางในองค์กรแบบเก่า และในองค์กรที่ถูกกำกับโดยหน่วยงานภายนอกเพื่อส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพ ในองค์กรแบบใหม่ การประกันคุณภาพเป็นความรับผิดชอบของทีมทำงานที่ให้การสนับสนุน และของแต่ละบุคคลที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพด้วยตนเอง

โอคแลนด์ (Cuttance. 1993 : 19 ; citing Oakland.n.d.) ที่ให้ทัศนะว่าการประกันคุณภาพ หมายถึง การป้องกันปัญหาด้านคุณภาพด้วยการวางแผนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมถึงการวางระบบ

วางระบบบริหารงานที่มีคุณภาพและการประเมินความสามารถที่จะทำงาน การตรวจสอบการปฏิบัติงานของระบบ และการทบทวนของตัวระบบเอง

ส่วน คัทเทน (Cuttance. 1994 : 5) ได้ให้นิยามของการประกันคุณภาพว่า หมายถึง กลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบและการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการกำกับดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

อามรุ จันทวนิช (2542 : 79) กล่าวการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นวิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สำหรับ บรรจง จันทมาศ (2539 : 2) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติใดๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้จะทำให้เกิดความมั่นใจในได้ว่าจะได้ผลงานที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

สงบ ลักษณะ (2541 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพ คือการวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตสอดคล้องกับวันชัย ศิริชนะ (2539 : 10) ที่ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพคือการทำกิจกรรมใด ๆ สะท้อนถึงความมี คุณภาพ

ธนิต หงษ์ดุสิต (2544 : 114) ให้ความหมายการประกันคุณภาพ คือการวางแผนและการดำเนินงานที่เป็นระบบเพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการเป็นไปตามข้อกำหนดในเรื่องคุณภาพ

ความเห็นของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น พบว่า ความหมายของการประกันคุณภาพที่นิยามไว้สามารถจำแนกเนื้อหาออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กระบวนการทำงานที่ประกอบด้วยการวางแผนปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานตามแผน กับเหตุผลของการใช้กระบวนการการทำงานดังกล่าว ดังนี้

ตาราง 1 ความหมายของการประกันคุณภาพของนักวิชาการ จำแนกตามเนื้อหา

นักวิชาการ	กลุ่มที่ 1 กระบวนการทำงาน		กลุ่มที่ 2 เหตุผล
	การวางแผนปฏิบัติงาน	การปฏิบัติงานตามแผน	
Stebbing	การวางแผนกิจกรรม	การควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม	เพื่อให้ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปอย่างเหมาะสม
Peratec and ISO 8402	การวางแผนการกระทำต่าง ๆ	การกระทำอย่างเป็นระบบ	เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าสินค้าและบริการจะบรรลุถึงคุณภาพที่กำหนดไว้
Vroman and Luchsinger	การระบุมาตรฐานของสินค้าหรือบริการการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการปฏิบัติงาน	การใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ตัดสินระดับคุณภาพของสินค้าหรือบริการ	เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าถึงมาตรฐานที่ได้ระบุไว้แล้ว

ตาราง 1 (ต่อ)

นักวิชาการ	กลุ่มที่ 1 กระบวนการทำงาน		กลุ่มที่ 2 เหตุผล
	การวางแผนปฏิบัติงาน	การปฏิบัติงานตามแผน	
Cuttance	กลยุทธ์ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ	การปฏิบัติงานตามระบบที่วางแผนไว้เพื่อให้ผลงานเป็นไปตามทิศทางและเป้าหมาย	เพื่อรับประกันคุณภาพของกระบวนการและผลผลิต
อ่ำรุ่ง จันทวานิช	แนวปฏิบัติในการดำเนินงานการจัดการศึกษา		เป็นหลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพ
บรรจง จันทมาศ		กิจกรรมที่ดำเนินการตามแผนที่วางไว้	ทำให้มั่นใจว่าผลงานมีคุณภาพ
วันชัย มริชนะ		การทำกิจกรรมใดๆ ที่สะท้อนถึงควมมีคุณภาพ	
ธนิต หงษ์ดุสิต	การวางแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ		

จากความหมายของการประกันคุณภาพของนักวิชาการดังตาราง 3 จึงสรุปว่า การประกันคุณภาพหมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการทำงานที่มีการวางแผนและการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพมาตรฐานตรงตามที่กำหนดไว้ตลอดเวลา

การประกันคุณภาพการศึกษา เกิดจากการรวมแนวคิด 2 อย่างเข้าด้วยกัน คือ แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ประเทศที่ริเริ่มพัฒนาแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาคือประเทศอังกฤษ ซึ่งได้เริ่มนำแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพไปใช้ในสถานศึกษา ในปี 1988 และในปี 1992 ได้เริ่มใช้มาตรฐาน BS 5750 หรือ ISO 9000 มากำหนดมาตรฐานทางการศึกษา ข้อกำหนดที่สำคัญของ BS 5750 หรือ ISO 9000 นี้ ทำให้เกิดแนวทางสำหรับการปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นและแนวคิดนี้ได้แพร่หลายไปยังประเทศต่างๆ ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง ประชาชนและสังคมว่านักเรียนจบการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม สอดคล้องกับ ไพบูลย์ เปาณิล (2543 : 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการที่มีแผนและเป็นระบบที่สถาบันการศึกษาดำเนินงานตามแผนและระบบที่กำหนด เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐาน ปรัชญา พันธกิจ และจุดมุ่งหมายที่กำหนดและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ (ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้ใช้ นักเรียน/นักศึกษา หรือบัณฑิต)

สร้อย ศิลปอนันต์ (2539 : 13) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการกำหนดมาตรฐานให้สูงแล้วเข้าถึงมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้โดยประเมินความสำเร็จของผู้เรียนให้ได้มาตรฐานตามหลักสูตรการมี

เป้าหมายชัดเจนและการกำหนดระบบ 2 ระบบ คือ ความรับผิดชอบ (Accountability) และการวัดผล (Measurement) จะเป็นเครื่องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและความคาดหวัง

บุรุษ งามจิตร (2541 : 5) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการทั้งหมดตามระบบและแผนที่วางไว้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลผลิตหรือการบริหารนั้นเป็นไปตามคุณภาพที่ต้องการ การประกันคุณภาพยังเป็นผลรวมแห่งความครบถ้วนและการควบคุมองค์ประกอบทั้งหมดในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลที่ประสงค์ในเรื่องของการศึกษา คุณภาพ คือการที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ได้แก่ด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างอย่างราบรื่นและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

สำนักนโยบายและการวางแผนจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2544 : 9) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการนำไปสู่การประเมินผลการเรียนการสอนของแต่ละหลักสูตร/สาขาวิชา โดยการตั้งมาตรฐานและนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติจริงให้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา (2542 : 2) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือนวปฏิบัติใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้แล้วจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 2) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนเอกชนมีแนวการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐและโรงเรียน ได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของ ผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน

สงบ ลักษณะ (2541: 2) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่ระบุไว้หลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับเข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540 : 33) ที่ได้สรุปความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารของโรงเรียนว่าได้มีการวางแผนการทำงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ตลอดเวลาส่วนไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2539 : 5) ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารการศึกษาตามปกติที่มุ่งหวัง ปรับปรุงให้ดีขึ้น

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ([http : //www.ga.md.kku.ac.th](http://www.ga.md.kku.ac.th), 21/10/2001) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา คือ กิจกรรม หรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่าคุณภาพของการศึกษาได้รับการประกันไว้ และส่งเสริมเพิ่มพูนเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน (2544 : 27) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นการให้หลักฐาน/ข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชนมั่นใจในคุณภาพของนักเรียนและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยในเบื้องต้นให้ประกันมาตรฐาน 14 ข้อ ที่คณะรัฐมนตรี รับรองเมื่อ 4 มกราคม 2543 และในอีกความหมายหนึ่ง

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 6) ให้ความหมายว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการควบคุมคุณภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าการศึกษาที่มีคุณภาพ บรรลุเกณฑ์ที่กำหนดและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 (2542 : 2) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical Process) ซึ่งครอบคลุมการดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาตั้งแต่การวางแผนไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนจบการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

กรมวิชาการ (2543 : 1) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของสถานศึกษาและบุคลากรดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มุ่งไปในทิศทางที่ร่วมกันกำหนดไว้ โดยใช้วิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพที่ทันสมัย เพื่อสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ใน Website <http://www.watpon.com> ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การดำเนินกิจกรรมและการกิจต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการและการบริการ/การจัดการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง คือผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อมคือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ

ส่วนวิจัยและพัฒนาสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (2542 :1) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพ ไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนิน เพื่อประกันว่าคุณภาพการศึกษาได้รับการรักษาไว้และส่งเสริมเพิ่มพูน และเกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2541 : 327) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพ เป็นกระบวนการที่ทำก่อนและในระหว่างการผลิต (Before and During the Event Process) เป็นการป้องกันก่อนที่จะเกิดความผิดพลาด เป็นความพยายามที่จะประกันว่าผลิตภัณฑ์จะมีคุณสมบัติเฉพาะความที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การประกันคุณภาพเป็นวิธีการผลิตที่ผลผลิตปลอดจากความผิดพลาดมีข้อบกพร่องเท่ากับศูนย์ (Zero Defects) การประกันคุณภาพเป็นการทำครั้งแรกให้ถูก และทำให้ถูกทุกครั้ง การประกันคุณภาพเป็นความรับผิดชอบของกำลังแรงงาน ซึ่งปกติจะทำงานเป็นทีมมากกว่าที่จะใช้ผู้ตรวจ แม้ว่าการเข้าไปตรวจสอบจะมีบทบาทสำคัญต่อการประกันคุณภาพ คุณภาพของสินค้าหรือบริการจะได้รับการประกันโดยระบบประกันคุณภาพ (Quality Assurance System) ซึ่งกำหนดว่าจะผลิตอย่างไรจึงจะได้มาตรฐาน คุณภาพกับมาตรฐานยังคงมีอยู่ในกระบวนการประกันคุณภาพ

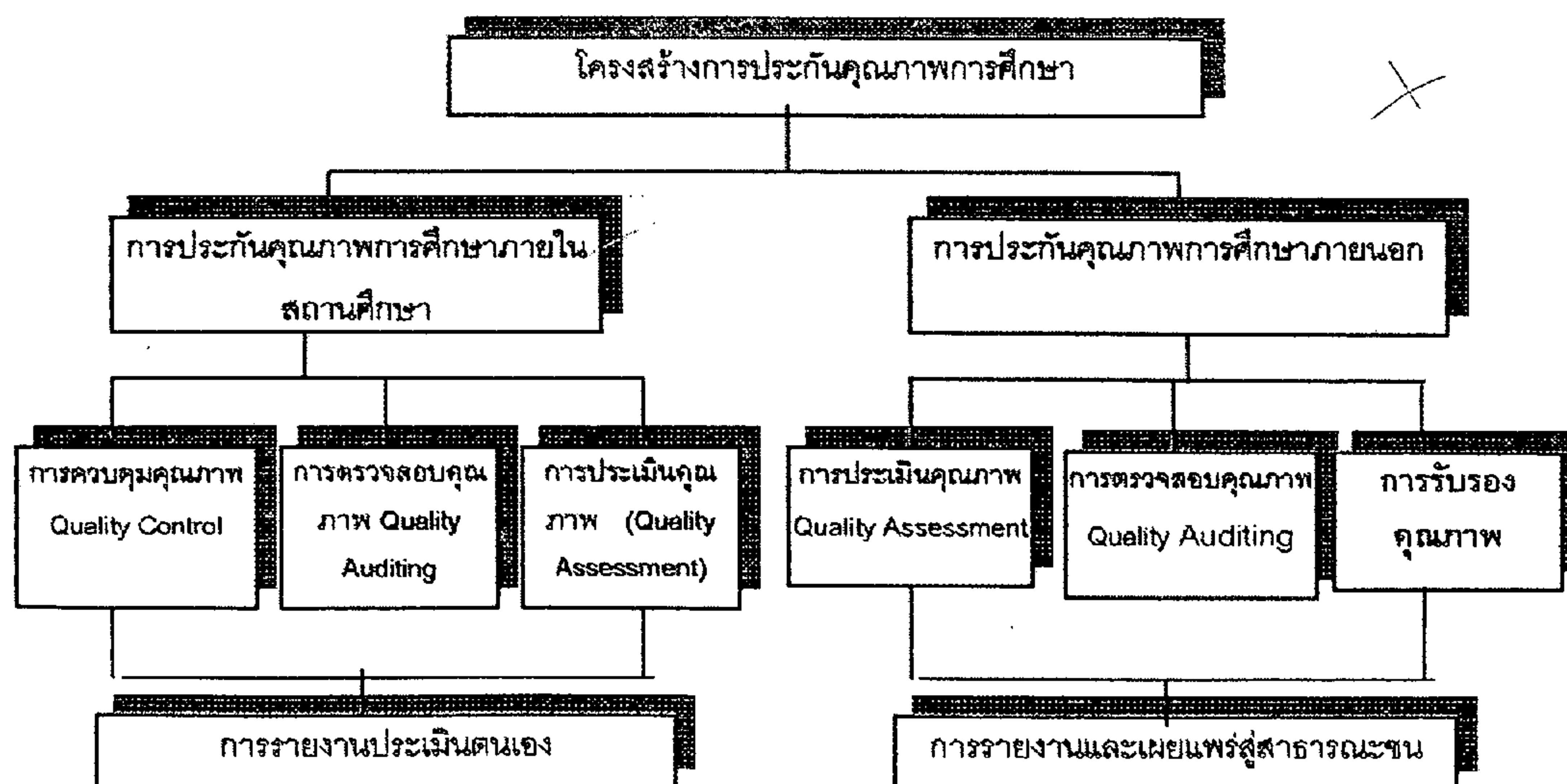
การประกันคุณภาพในทางการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ตรวจสอบจุดมุ่งหมาย เนื้อหา การใช้ทรัพยากรตลอดจนผู้จบการศึกษา ตัวแบบของการประกันคุณภาพ จะต้องสนองตอบความสามารถที่จะเข้าไปตรวจสอบได้ ซึ่งหมายถึงว่าสถานศึกษาจะต้องเปิดให้มีการวิพากวิจารณ์จากภายนอกสถานศึกษา/สถาบัน การออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Self – regulation) เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา แต่การประกันคุณภาพที่มี

ประสิทธิภาพยังต้องการให้องค์การที่มีอิสระประเมิน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา)

Grayer อ้างในทรงศรี ตุ่นทอง, <http://measurement.Hypervirt.net/journal/quality1.pdf> ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา ว่าเป็นระบบในการตรวจสอบหรือพิจารณาเป้าหมาย เนื้อหา ทรัพยากร ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามโครงการหรือหลักสูตร

ส่วนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ([http://qacmu.chiangmai.ac.th/QA handbook : htm](http://qacmu.chiangmai.ac.th/QA%20handbook%20-%20htm)) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) หมายถึง การทำกิจกรรม หรือการปฏิบัติการในการกิจหลักอย่างมีระบบตามแผนที่กำหนดไว้โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

ความหมายของคุณภาพการศึกษาที่เน้นการผสมผสานคุณภาพ 3 ส่วน คือ คุณภาพตามมาตรฐานทางการศึกษา คุณภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ และคุณภาพตามความมุ่งหมายของผู้ให้บริการโดยคุณภาพ 2 ส่วนแรกจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคุณภาพของส่วนที่ 3 เกิดขึ้นก่อน ซึ่งได้แก่กระบวนการบริหารการศึกษามีคุณภาพ ดังนั้น เมื่อนำหลักการของการประกันคุณภาพที่เน้นการวางแผนและการกระทำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลการปฏิบัติงานจะบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดได้ตลอดเวลาใช้กับกระบวนการบริหารการศึกษาก็ทำให้ได้ข้อสรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนว่า ได้มีการวางแผนการทำงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียน มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ตลอดเวลา

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษา

โดยสรุป การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการในการควบคุมคุณภาพตรวจสอบคุณภาพและประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่า คุณภาพการศึกษาได้รับการรักษาหรือได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมเพิ่มพูน เพื่อให้ได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) มีคำที่เกี่ยวข้อง 5 คำ คือ การควบคุมคุณภาพ (Quality Control), การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit), การรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) ซึ่งจะได้อธิบายความหมายและความเกี่ยวข้องกันดังเขียนเป็นสมการได้ดังนี้ (อุทุมพร จามรمان. 2543 : 1)

$$\text{Quality Assurance} = f \frac{(\text{Quality Control, Quality Audit, Quality Assessment, Quality Improvement})}{}$$

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

พรชูลี อาชาอำรุง (2540 : 14) ได้ให้ความหมาย “การควบคุมคุณภาพ” ว่าหมายถึงกระบวนการหรือ กลไกภายในสถาบันหรือระบบที่มีไว้เพื่อมั่นใจว่า การปฏิบัติงานบรรลุถึงมาตรฐานแห่งคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วันชัย ศิริชนะ (2537 : 12) กล่าวว่า “การควบคุมคุณภาพ” หมายถึง กลไกภายในสถาบัน ที่ดูแลและพัฒนาการดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งความมี คุณภาพนี้จะต้องเกิดจากการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ หรือคณะผู้ตรวจสอบที่มาโดยภายนอก

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) ได้ให้ความหมายว่า “การควบคุมคุณภาพ” หมายถึง การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้อย่างรัดกุมทุกขั้นตอน

โดยสรุป การควบคุมคุณภาพ หมายถึง กระบวนการหรือกลไกภายในสถาบัน เพื่อกำกับดูแล และพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit)

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2541 : 1) กล่าวว่า “การตรวจสอบคุณภาพ” หมายถึง กระบวนการตรวจสอบโดยภายนอกเพื่อประกันว่าสถานศึกษามีกลไกที่เหมาะสมในการควบคุมคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พรชูลี อาชาอำรุง (2540 : 15) ที่กล่าวว่า “การตรวจสอบคุณภาพ” หมายถึง กระบวนการพิจารณาโดยบุคคลภายนอก เพื่อเป็นเครื่องประกันว่า กระบวนการควบคุมมีคุณภาพและสามารถควบคุมการปฏิบัติงานได้ดี การตรวจสอบคุณภาพมักจะเป็นการประเมินโดยเพื่อนร่วมงานสถาบันที่คล้ายคลึงกันโดยการเขียนเป็นรายงานอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันพัฒนาเพื่อบรรลุถึงผลผลิตที่ดีขึ้น

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) ที่ได้แบ่ง “การตรวจสอบคุณภาพ” (Quality Audit) ออกเป็น การตรวจสอบคุณภาพภายใน (Internal Quality Audit) ซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณภาพโดยตัวเองตาม เกณฑ์ที่ตนกำหนดขึ้น และการตรวจสอบคุณภาพโดยภายนอก (External Quality Audit) เป็นการตรวจสอบ คุณภาพโดยหน่วยงาน/กลุ่มภายนอก ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดยวันชัย ศิริชนะ (2540 : 15) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “การตรวจสอบคุณภาพโดยภายนอก” เป็นกลไกการดำเนินการโดยภายนอกที่จะเข้าไป ตรวจสอบระบบการควบคุมคุณภาพที่สถานศึกษาได้จัดให้มีขึ้นตามหลักการและแนวทางที่กำหนด

โดยสรุป การตรวจสอบคุณภาพ หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินการการควบคุมคุณภาพ โดยหน่วยงานภายในหรือภายนอกก็ได้ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นหรือไม่

3. การรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation)

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) ได้ให้ความหมาย “การรับรองคุณภาพ” ว่าหมายถึงการรับ รองหรือไม่รับรองคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งบางครั้งเป็นมาตรฐานทางกายภาพ เช่น พื้นที่ จำนวนอุปกรณ์ ฯลฯ

วันชัย ศิริชนะ (2537 : 11) ได้กล่าวถึง “การรับรองวิทยฐานะ” (Accreditation) ว่า หมายถึง กระบวนการประเมินเพื่อรับรองว่าสถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการได้ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดย องค์การ รับรองวิทยฐานะแล้ว ซึ่งใกล้เคียงกับ พรชูลี อาชวอำรุง (2540 : 9) ที่กล่าวว่า “การรับรองวิทยฐานะ” หมายถึง กระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้มาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น นอกจากนี้ CHEA (2000) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “การรับรองวิทยฐานะ” เป็นกระบวนการของสถาบันอุดมศึกษา ขึ้นกับการประเมินตนเอง และการประเมินโดยเพื่อนร่วมวงการ สำหรับการปรับปรุงคุณภาพทางวิชาการ (academic quality) และความสามารถในการตรวจสอบได้ต่อสาธารณชน (public accountability)

โดยสรุป การรับรองคุณภาพ หมายถึง การรับรองว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการครบถ้วนตาม เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

4. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment)

ส่วนวิจัยและพัฒนาสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (2542 : 4) ได้ให้ความหมาย “การประเมินคุณภาพ” ว่า หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินการของคณะโดยภาพรวมว่า เมื่อได้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพ หรือระบบควบคุมคุณภาพแล้วได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพ มากน้อยเพียงใด

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) กล่าวว่า “การประเมินคุณภาพ” เป็นการหาข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิต/บริการของหน่วยงานตามเกณฑ์ที่กำหนดในอังกฤษและสก๊อตแลนด์หมายถึง การทบทวนและตัดสินผลโดยหน่วยงาน/กลุ่มภายนอก โดยเน้นเฉพาะด้านการเรียนการสอน เท่านั้นซึ่ง สอดคล้องกับ ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2541 : 1) และวันชัย ศิริชนะ (2537 : 12) ที่กล่าวว่า “การประเมินคุณภาพ” ในสหราชอาณาจักร หมายถึง การทบทวนและตัดสินผลโดยภายนอกเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาโดยสรุป การประเมินคุณภาพ หมายถึง การตัดสินผลการดำเนินการ การประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย/คณะตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement)

การปรับปรุงคุณภาพ เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้น ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น (อุทุมพร จามรมาน. 2543 : 2)

ตาราง 2 เปรียบเทียบวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา 3 วิธี

การรับรองคุณภาพ Accreditation	การตรวจสอบคุณภาพ Audit	การประเมินคุณภาพ Assessment
อิงเกณฑ์ (criterion – reference)	อิงเกณฑ์ (criterion - reference)	อิงเกณฑ์ (criterion - reference)
เกณฑ์ตัดสินระดับเดียว/เกณฑ์มาตรฐาน (ผ่าน/ไม่ผ่าน)	นิยมเกณฑ์ตัดสินระดับเดียว	เกณฑ์ตัดสินหลายระดับ
เกณฑ์ค่อนข้างตายตัว	ยกระดับเกณฑ์ให้สูงขึ้น	เกณฑ์ค่อนข้างตายตัว
ต้องการบรรลุจุดตัดคุณภาพ	ต้องการบรรลุจุดตัดคุณภาพโดยยึด วัตถุประสงค์ของสถาบันเป็นหลัก	ต้องการบรรลุจุดคุณภาพ ระดับสูงสุด

ตาราง 2 (ต่อ)

การรับรองคุณภาพ Accreditation	การตรวจสอบคุณภาพ Audit	การประเมินคุณภาพ Assessment
ทำรายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report)	ทำรายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report)	ทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report)
รับรองโดยเพื่อนร่วมวงการวิชาชีพ (Peer) หรือผู้เชี่ยวชาญ	- ตรวจสอบโดยเพื่อนร่วมวงการวิชาชีพ (Peer) หรือผู้เชี่ยวชาญ	ประเมินโดยเพื่อนร่วมวงการวิชาชีพ (Peer) หรือ ผู้เชี่ยวชาญ
รับรองระดับสถาบัน/โปรแกรม	ตรวจสอบระดับสถาบัน	ประเมินระดับโปรแกรม/วิชา/ หลักสูตร
เน้นรับรองทั้งกระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)	เน้นตรวจสอบกระบวนการ (Process)	เน้นประเมินผลผลิต (Output)
วงจรการประเมิน 10 ปี ยกเว้น สถาบันที่มีปัญหา มาก ๆ	วงจรการตรวจสอบสั้นกว่าการ ประเมิน เนื่องจากทำงานง่ายกว่าและ เน้นการพัฒนาหรือยกระดับ	วงจรการประเมิน 5 – 10 ปี
ผลการรับรองตีพิมพ์ให้สาธารณ ชนรับทราบ	ผลการตรวจสอบตีพิมพ์ให้สา ธารณชนรับทราบ	ผลการประเมินตีพิมพ์ให้สา ธารณชนรับทราบและนิยม เปรียบเทียบระหว่างสถาบัน

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นดังนี้

1. การระบุวัตถุประสงค์/เป้าหมายของสถานศึกษา หลักสูตร อย่างชัดเจน และสื่อสารกันรู้เรื่อง
2. กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอนโปร่งใส และได้รับการยอมรับจากคนในสถานศึกษา นอกจากนี้ทุกคนรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี
3. คนในสถานศึกษารู้ว่า บทบาทและหน้าที่ของตนคืออะไร และทุกคนรู้ว่าใครทำอะไร
4. สถานศึกษาให้ความหมายของคำว่า “คุณภาพ” อย่างชัดเจน สามารถวัดได้ และมีหลักฐานที่เชื่อถือได้

1.2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวคิดในการประกันคุณภาพการมีจุดเริ่มต้นมาจากภาคอุตสาหกรรมเพราะมีผลการผลิตที่เป็นรูปธรรมชัดเจน รวดเร็วและผลผลิตของภาคอุตสาหกรรมต้องเข้าแข่งขันในตลาดโลก ผลผลิตจึงต้องมีคุณภาพและได้มาตรฐานในระดับสากลเป็นที่ยอมรับตรงตามความต้องการของลูกค้าหรือผู้บริโภค แนวคิดในการประกันคุณภาพจึงเกิดขึ้นในภาคอุตสาหกรรมก่อนภาคอื่นใด

แนวคิดเรื่องคุณภาพเป็นเรื่องที่ปฏิบัติกันมาช้านาน แต่ยังไม่มีการจัดทำเป็นระบบที่แน่นอนประเทศอังกฤษเป็นประเทศแรกที่พัฒนามาตรฐานระบบคุณภาพ หรือที่รู้จักกันคือ BS5750 ซึ่งเป็นมาตรฐาน ที่กล่าวถึงการจัดการวางระบบบริหารภายในองค์กรให้เป็นระบบและมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเมื่อ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนำไปปฏิบัติถ้าเกิดผลดี คือ สามารถลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการตรวจสอบคุณภาพของสินค้า ซึ่งต่อมา

ได้มีการพัฒนาเป็นระบบคุณภาพ ISO โดย องค์กร The International Organization for Standardization แนวคิดเรื่องระบบคุณภาพที่ได้ขยายออกไปหลายประเทศ และมีการนำมาตรฐานดังกล่าวไปใช้อย่างกว้างขวาง เพื่อรักษาภาพพจน์ด้านคุณภาพ รักษาตลาดและเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดร่วมยุโรป

แนวคิดทฤษฎีและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่ทำให้มีการพัฒนาในวงการอุตสาหกรรมต่างก็มีการประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งที่จำเป็น เช่น ระบบ QC และ TQM ใช้วิธีการประเมินผลภายในเพื่อพัฒนาและควบคุมคุณภาพ ส่วน Baldrig Award และ ISO ส่งเสริมให้มีการประเมินผลภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพ แล้วจึงประเมินภายนอกเพื่อควบคุมและประเมินคุณภาพ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540 : 80)

รุ่ง แก้วแดง (อ้างในัญญลักษณ์ น้อมนิล. 2543 : 16) เห็นว่าระบบ ISO 9000 ใช้กับอุตสาหกรรมมานานแล้ว ขณะนี้ระบบการศึกษาของไทยยังมีการประเมินเฉพาะของเด็กนักเรียน แต่ยังไม่มีการประเมินผลของสถานศึกษาว่ามีมาตรฐานเพียงใด จึงเห็นว่าควรจะนำระบบ ISO 9000 เข้ามาใช้ควบคุมการจัดการศึกษา เพราะทำให้รู้จุดอ่อนของสถานศึกษาและแก้ไขได้ถูกจุดและจำลอง ครูทขุนทด (อ้างในัญญลักษณ์ น้อมนิล. 2543 : 16) กล่าวในการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาด้วย ISO 9000 ว่าการนำระบบ ISO 9000 มาใช้ในการศึกษาเพื่อต้องการพัฒนาให้มีคุณภาพซึ่งคนที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกคือครูเพราะครูเป็นผู้นำระบบ ISO 9000 มาใช้กับระบบการศึกษา

วันชัย ตีรชนะ (2539 :12-13) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการให้มีการประกัน คุณภาพ ดังนี้

1. ต้องการให้เกิดความแข็งแกร่งทางวิชาการเพราะหากมีระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นระบบที่กำกับดูแลกระบวนการเรียนการสอนจะส่งผลให้ระบบวิชาการในสถาบันแข็งแกร่งขึ้น
2. สร้างความพร้อมให้ทุกสถาบันแข่งขันกับนานาชาติได้
3. พัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ไม่เท่าเทียมกันของแต่ละสถาบันให้เท่าเทียมกัน โดยคิดหามาตรการส่งเสริมสนับสนุน
4. สร้างความมั่นใจให้กับสังคมเนื่องจาก
 - 4.1 มีเสียงเรียกร้องว่าคุณภาพการศึกษา
 - 4.2 ผู้เรียนมีความรู้น้อย
 - 4.3 คุณภาพบัณฑิต ไม่สามารถเทียบเคียงกับนานาชาติได้
5. ต้องการให้มีแบบแผนการปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนสมาคม North Central Association : NCA กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะใช้เป็นแนวในการกำหนดเงื่อนไข ให้โรงเรียนถือปฏิบัติและประเมินคุณภาพเพื่อการรับรอง (Accreditation) แบ่งเป็น 12 ด้าน คือ (บุรุษร์ งามจิตร. 2541 : 5-6)

- 1) ปรัชญาและวัตถุประสงค์ สอนความต้องการของผู้เรียนเพื่อเตรียมใช้ชีวิตในสังคมประชาธิปไตย การปรับและพัฒนาโปรแกรมการเรียนรองรับได้อย่างต่อเนื่อง
- 2) องค์กรการบริหารและควบคุมมีประสิทธิภาพสามารถสนองตอบการจัดโปรแกรมการเรียนและการปฏิบัติการกิจของบุคลากรให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์
- 3) โปรแกรมการศึกษาให้ความรู้และเสริมทักษะ ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าพัฒนาเจตคติ ความสนใจและค่านิยมที่พึงปรารถนาในสังคมประชาธิปไตย
- 4) บุคลากร ประชากรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งการมีระบบพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี
- 5) กิจกรรมนักเรียนมีความหลากหลาย เกื้อหนุนต่อการพัฒนาของนักเรียนในแต่ละด้าน

- 6) การบริหารนักเรียนมีการจัดให้กับนักเรียนโดยทั่วถึง
- 7) กิจกรรมเพื่อการปรับปรุงโรงเรียนมีการจัดองค์การรับผิชอบ ในการพัฒนาแนวทางปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามสภาพและทรัพยากรของโรงเรียน
- 8) ศูนย์สื่อการศึกษา มีสื่ออุปกรณ์เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 9) การเงิน โรงเรียนได้รับการสนับสนุนและมีระบบควบคุมเกี่ยวกับการเงินเพื่อสามารถใช้จ่ายในการดำเนินงานของโรงเรียนได้ราบรื่น
- 10) อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้สนองบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามที่โรงเรียนกำหนดวัตถุประสงค์เอาไว้
- 11) การประเมินผลอย่างมีแผน
- 12) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

จากพัฒนาการแนวความคิดในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดที่จะนำไปเป็นกรอบในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับ ปวช.)และระดับอุดมศึกษากว่าปริญญา (ระดับ ปวส.) ซึ่งจะต้องสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

กรอบแนวคิด

สถานศึกษามีเป้าหมายที่จะให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของสังคม โดยมีภารกิจหลักคือการจัดการเรียนการสอน

ภารกิจหลักจะดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและการที่จะให้ได้มาซึ่งผู้เรียนที่พึงประสงค์ สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อทำกิจกรรมหรือปฏิบัติการอย่างเป็นระบบตามแผนที่วางไว้ในการควบคุมคุณภาพนำปัจจัยหรือองค์ประกอบที่จะมีผลต่อคุณภาพศึกษา โดยมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อกำหนดปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพ แนวปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพแต่ละองค์ประกอบ เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด ตลอดจนมีการควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันจะทำให้สถานศึกษามั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีมาตรฐานและสามารถสร้างผู้เรียนที่พึงประสงค์ได้ ขณะเดียวกันสถานศึกษาจะต้องพร้อมสำหรับการประเมินภายนอก เพื่อให้สังคมมั่นใจได้ว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาตรวจสอบคุณภาพการดำเนินการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาและรับรอง

1.3 จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษามีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ (วาสนา ประवालพฤกษ์. 2541: 1)

1. เพื่อรับประกันความคุ้มค่าโดยสามารถแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการให้บรรลุผลตามเป้าหมายตามสภาพของการลงทุนและทรัพยากรที่ใช้
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาโดยปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงขึ้น
3. เพื่อเสนอประสิทธิผลของการจัดการศึกษาแก่สาธารณชน

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 14) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (http://www.rit.ac.th/iso/iso_01.html, 27/19/2001) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อจัดระบบการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
2. เพื่อให้การจัดการศึกษาของทุกระดับเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. สร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกันในเชิงคุณภาพ
4. สามารถแข่งขันกับสถานศึกษาอื่น ๆ ได้
5. ไม่ล้าสมัย ชื่อเสียงของสถาบันดีขึ้น นักศึกษามีคุณภาพมากขึ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2539 : 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง
2. เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียนไปสู่มาตรฐาน
3. เพื่อกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นรับผิดชอบโรงเรียนในพื้นที่และให้ท้องถิ่นองค์กรเอกชนได้มีส่วนร่วม

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ทรงศรี ตุ่นทอง (<http://measurement.hypemart.net/journal/quality1pdf>, 22/10/2001) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ช่วยให้โรงเรียนพัฒนาการจัดการศึกษา
2. สร้างความมั่นใจให้แก่สังคมภายในและภายนอกประเทศ
3. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้จ้างงานสถาบันอุดมศึกษาและโรงเรียน
4. เกิดความชัดเจนและโปร่งใสเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
5. เกิดความรับผิดชอบต่อ (Accountability) ต่อประชาชนหรือชุมชน

1.4 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

(<http://www.oese.or.th/magazine/meaning.html>. 1/10/44)

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังและเพื่อสนองความต้องการของผู้รับบริการทางการศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นประจำทุกปี

2. ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน และดำเนินงานตามแผนติดตามประเมินผลการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ใช่มุ่งเน้นการจับผิดหรือให้คะแนนโทษบุคลากรของสถานศึกษา

3. กำหนดดำเนินการประกันคุณภาพทุกชั้นตอนให้เป็นการประสานงานและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา กรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เขตพื้นที่การศึกษาและภูมิภาคเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 8 ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยสถานศึกษาควรช่วยเตรียมความพร้อมให้ ผู้เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

4. สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปีการศึกษา (รายงานการประเมินตนเอง : SSR) ให้เรียบร้อยภายในเดือนเมษายนของทุกปี โดยให้แสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษาแนวทางหรือแผนงานในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป แล้วเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงกำหนดและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจนสาธารณชน โดยจัดทำรายงานโดยสรุปปิดประกาศไว้ที่โรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครอง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ รวมทั้งมีรายงานฉบับสมบูรณ์ที่พร้อมจะให้ผู้สนใจขอดูได้ตลอดเวลา

5. จัดเตรียมเอกสารหลักฐานและข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน และแนวทางการจัดการศึกษา ตามหลักการและจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกโดยบุคลากรที่ได้รับรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกกรอบ 5 ปี

1.5 ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา (<http://www.watpon.com> 17/9/2001)

การประกันคุณภาพการศึกษา มีประโยชน์แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องดังนี้

1. ผู้เรียนและผู้ปกครองมีหลักประกันและความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2. การได้ทำงานอย่างมืออาชีพได้ทำงานที่เป็นระบบที่ดี มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และเน้นวัฒนธรรมคุณภาพ ได้พัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

3. ผู้บริหารได้ใช้ภาวะผู้นำและความรู้ ความสามารถในการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและนิยมชมชอบของผู้ปกครองและ ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. หน่วยงานที่กำหนดดูแลได้สถานที่มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาตนเองซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระในการกำกับดูแลสถานศึกษาและก่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพทางการศึกษา และคุณภาพของสถานศึกษา

5. ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ได้เยาวชนและคนที่ดีมีคุณภาพและศักยภาพที่จะช่วยทำงานพัฒนาองค์กร ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (http://www.rit.ac.th/iso/iso_07.html 29/9/2001) ได้สรุปว่าการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาทำให้สถาบันได้ประโยชน์ดังนี้

1. มีการพัฒนาองค์กรการบริหารการศึกษา การให้บริการการศึกษาที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
2. นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของลูกค้า

3. สร้างภาพลักษณ์ของสถาบันว่าเป็นสถานศึกษาตามมาตรฐานสากล
4. มีศักยภาพแข่งขันกับสถานศึกษาอื่น
5. มีระบบเอกสารที่มีคุณภาพบุคลากรปฏิบัติงานได้ง่าย
6. ลดปัญหาความซ้ำซ้อนของงานอาจารย์และ เจ้าหน้าที่ทุกคนเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน
7. การปฏิบัติจะง่ายขึ้น และสามารถช่วยเหลือในการทำงานร่วมกันได้
8. สร้างวัฒนธรรมที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน งานเป็นระบบ บรรยากาศที่ดี การสื่อสารภายในดีขึ้น ขวัญและกำลังใจดีขึ้น

ทรงศรี ตุ่นทอง(<http://measurement.hypemart.net/journal/quality1pdf,22/10/2001>) กล่าวถึง ประโยชน์ (ข้อดี) ของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ทำให้โรงเรียนเพิ่มคุณภาพในการจัดการศึกษา
2. ทำให้โรงเรียนเพิ่มพูนความสำคัญของการเรียนการสอน
3. การบริหารหลักสูตรและจัดรายวิชามีความชัดเจนขึ้น
4. เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรหลายฝ่ายในการจัดการศึกษา อันได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน
5. บริหารงบประมาณและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีความแตกต่างกันไปตามรูปแบบและความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงานได้พัฒนาขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการเดียวกัน คือให้สถานศึกษามีอิสระ ความคล่องตัวในการบริหารและจัดการเพื่อความมีคุณภาพอย่างเต็มที่และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก หรือเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดย (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2541 : 6) และสถานศึกษาคือหน่วยที่ต้องรับประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโดยตรงประกอบด้วย คณะครู บุคลากรในสถานศึกษาคณะกรรมการโรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมีฝ่ายทวงสิทธิ์ เมื่อคุณภาพการจัดการศึกษาไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด เรียงตามลำดับ คือ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ชาติ นั่นคือทุกคนที่ได้รับผลกระทบของนักเรียนที่จบจากสถานศึกษา (สงบ ลักษณะ. 2541 : 3)

สำหรับภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ (2542 : 35) ได้กล่าวถึงหลักการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. การกระจายอำนาจทางการศึกษาในรูปแบบที่ผสมผสานกันระหว่างรูปแบบการแบ่งอำนาจและการให้อำนาจ

2. การมีส่วนร่วมในทางการศึกษา ในรูปแบบของการผสมผสานระหว่างรูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วมและการร่วมคิด

3. การจัดการและบริหารการศึกษา โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงโรงเรียน กับธรรมนูญโรงเรียน พันธกรณีร่วมกันในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ

กรมวิชาการ (2542 : 3) และกวี วงศ์พุ่ม (2544 : 65) กำหนดหลักการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจ ความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ

- 3- ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับ ทุกขั้นตอน
5. การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบได้

6. การรายงานสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

ในปี 2543 กรมวิชาการ (2543 : 2) ได้ปรับปรุงหลักการการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. การสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก
 - คุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน
 - คุณภาพภายนอก หมายถึง ความพึงพอใจของสังคม เพื่อความอยู่รอดและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

2. เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เป็นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้า

2. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในต่างประเทศ

1. การประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้มีการวางระบบการดำเนินงานเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน โดยในส่วนกลางได้แบ่งภารกิจของ 2 หน่วยงาน ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาออกจากร้อยอย่างเด็ดขาด คือ กระทรวงการศึกษาดูแลในเรื่องการจัดการศึกษาและสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดูแลเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 2 หน่วยงาน ต่างมีรัฐมนตรีกำกับดูแลคนละคน และต่างก็รายงานตรงต่อรัฐสภา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ มี 2 ส่วน คือ

1. การติดตามประเมินผลภายในดำเนินการโดยกระทรวงการศึกษา แบ่งออกเป็น

2 ระดับ คือ

ระดับกระทรวง มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลภายใน 2 หน่วยงาน คือ

1) สำนักงานประเมินและตรวจสอบภายในกระทรวง (Internal Audit Division)

ทำหน้าที่ในการทบทวน ตรวจสอบ ประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในระดับกระทรวง

2) สำนักพัฒนานโยบายสู่การปฏิบัติ (Implementation Group) ทำหน้าที่กำกับ ดูแล การจัดการศึกษาตามธรรมเนียมของสถานศึกษา

ระดับสถานศึกษา มีการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยบุคคลและคณะบุคคลรวม

5 กลุ่ม คือ

1) กรรมการบริหารสถานศึกษา (Board of Trustees) ทำหน้าที่ประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยรวม ประเมินประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ขณะเดียวกันกรรมการบริหารสถานศึกษาจะถูกติดตามประเมินผลโดย 3 องค์กร คือ กระทรวงการศึกษา สำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ชุมชนและผู้ปกครอง

2) ผู้บริหารสถานศึกษา ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลครู และเจ้าหน้าที่

3) ครูติดตามประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู และผู้เรียน

4) ผู้เรียน ประเมินตนเองร่วมกับครู ว่าได้ผลตามที่กำหนดเป้าหมายไว้หรือไม่

5) ผู้ปกครอง ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและติดตามผล

การเรียนการสอนของครู

1. ระดับบนหรือส่วนกลาง มีกระทรวงการศึกษาและการจ้างงาน (Department for Education and Employment : DfEE) ทำหน้าที่ในการวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา กำหนดนโยบาย และหลักสูตรกลางของประเทศ

2. ระดับกลาง มีองค์กรบริหารการศึกษาท้องถิ่น (Local Education Authority : LEA) ซึ่งกระจายอยู่ตามท้องถิ่นทั่วประเทศ ทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาให้กับโรงเรียน แต่หลังจากปฏิรูปการศึกษาแล้วอังกฤษมีโรงเรียนอีกประเภทหนึ่ง ที่สามารถเสนอขอของบประมาณจากกระทรวงการศึกษา และการจ้างงานโดยตรงได้

3. ระดับล่าง คือ สถานศึกษา ซึ่งมีการดำเนินงานที่อิสระค่อนข้างมาก คือ มีคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน (School Board) มีผู้บริหารโรงเรียนระดับมืออาชีพ โรงเรียนดำเนินการเรื่องการบรรจุ แต่งตั้งครู และการบริหารงานบุคคลได้เอง โดยค่าใช้จ่ายจะมาในรูปของเงินอุดหนุนรายบุคคล (Block Grant) เช่นกัน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของอังกฤษ มีขึ้นตามกฎหมายปฏิรูปการศึกษา ปี ค.ศ. 1992 ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานการศึกษา (Office for Standards in Education : Ofsted) เป็นหน่วยงานอิสระโดยหัวหน้าใหญ่ คือ ผู้ตรวจการโรงเรียนในสมเด็จพระราชินีแห่งอังกฤษ (Her Majesty's chief Inspector of Schools in England : HMCI) ภารกิจของ OFSTED คือ การตรวจเยี่ยมโรงเรียน ศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนของโรงเรียนเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้รับผิดชอบการศึกษาของชาติระดับต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งผลการตรวจสอบนี้จะเป็นข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียน ตามข้อกำหนดในธรรมนูญสำหรับผู้ปกครอง (Parent's Charter) ด้วย

ตามกฎหมายการศึกษา ปี 1992 OFSTED ต้องวางกรอบการตรวจเยี่ยมโรงเรียน (Framework for the Inspection of Schools) และดำเนินการตรวจเยี่ยมโรงเรียนทุกโรงเรียนในประเทศอังกฤษทุก รอบ 4 ปี ประเทศอังกฤษมีจำนวนประชากรใกล้เคียงกับประเทศไทย แต่มีจำนวนโรงเรียนทั้งระดับประถม และมัธยมน้อยกว่าประเทศไทย คือ มีโรงเรียนทั้งหมดประมาณ 24,000 โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถม 19,000 โรงเรียนมัธยม 3,600 และโรงเรียนพิเศษ 1,500 โรงเรียน การที่จะประเมินโรงเรียนให้ครบทั้ง 24,000 แห่งอย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลา 4 ปี ด้วยกำลังข้าราชการประจำสำนักงานเพียงไม่ถึง 200 คน นั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก OFSTED จึงใช้ระบบการจ้างเอกชนดำเนินการ

เอกชนหรือบุคคลภายนอกดังกล่าว เรียกว่า ผู้ตรวจอิสระ (Independent Inspectors) ซึ่งมี 4 ประเภท คือ ผู้ตรวจที่ได้รับการรับรอง (Approved Inspectors) ผู้ตรวจขึ้นทะเบียน (Registered Inspectors) ผู้ตรวจที่เป็นบุคคลธรรมดา (Lay Inspectors) ที่ไม่ใช่ นักการศึกษา ซึ่งก็ต้องได้รับการฝึกอบรม และรับรองเช่นเดียวกัน เพื่อเป็นตัวแทนที่จะตรวจสอบจากมุมมองของสาธารณชนทั่วไปและผู้ตรวจติดตาม (Additional Inspector : AI) ซึ่งใช้วิธียืมตัวหรือทำสัญญาจ้างครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ที่ได้รับการฝึกอบรม จาก OFSTED แล้วเข้ามาช่วยเป็นการชั่วคราว

ผู้ตรวจที่ได้รับการรับรอง คือ ผู้ผ่านการฝึกอบรมที่มีมาตรฐานสูงจาก OFSTED มาแล้วมีความรู้ อย่างดีเกี่ยวกับกรอบการตรวจเยี่ยมโรงเรียนและมีความสามารถในการตัดสินใจที่เชื่อถือได้โดยประมวลข้อมูลที่ ได้จากหลักฐานตามที่กำหนดไว้ในกรอบดังกล่าวผู้ตรวจที่ประสงค์จะสมัครเป็นหัวหน้าคณะผู้ตรวจการ (Inspection Team) จะต้องเป็นผู้ตรวจขึ้นทะเบียน (Registered Inspectors) ก่อน โดยจะต้องเข้ารับการอ

บรมและประเมินบุคคลเพื่อดูความสามารถ 2 อย่างคือ ความสามารถในการบริหารคณะผู้ตรวจอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการทำรายงานทั้งโดยวาจา และโดยลายลักษณ์อักษรได้อย่างดี

หัวหน้าคณะจะเป็นผู้เสนอราคาเพื่อรับจ้างเหมาตรวจสอบรวมทั้งรับผิดชอบตามกฎหมายต่อรายงานผลการตรวจโรงเรียนภายใต้เงื่อนไขของสัญญาจ้าง

นอกจากจะวางเงื่อนไขการรักษามาตรฐานการตรวจเยี่ยมและประเมินโรงเรียนโดยกำหนดให้เฉพาะผู้ตรวจที่ผ่านหลักสูตรการอบรมและประเมินผลของ OFSTED เท่านั้น ที่มีสิทธิทำการตรวจสอบโรงเรียนแล้ว OFSTED ยังได้กำหนดจรรยาบรรณของผู้ตรวจไว้ดังนี้

1. ปฏิบัติงานอย่างมีอาชีพซื่อสัตย์และสภาพ
2. ประเมินการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม
3. รายงานผลการตรวจเยี่ยมโรงเรียนอย่างตรงไปตรงมาและยุติธรรม
4. สื่อสารอย่างชัดเจนและจริงใจ
5. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักเรียนให้มากที่สุด
6. ให้ความเคารพต่อข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับจากการไปตรวจเยี่ยม

OFSTED ได้กำหนดกรอบในการตรวจเยี่ยมและประเมินคุณภาพโรงเรียน พร้อมกับคู่มือในการดำเนินงาน โดยเน้นหลักการตรวจอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงเชื่อถือได้ และประเมินบนบรรทัดฐานเดียวกันเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ ประเด็นการตรวจเยี่ยมโรงเรียนมี 4 ประเด็น หลัก คือ

1. คุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนวัดให้
2. มาตรฐานการศึกษาหรือสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน
3. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการเงินของโรงเรียน
4. พัฒนาการด้านจิตใจ คุณธรรม สังคม และวัฒนธรรมของนักเรียน

สำหรับกระบวนการตรวจเยี่ยมและประเมินคุณภาพสถานศึกษานั้นมี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการตรวจเยี่ยม

หัวหน้าคณะผู้ตรวจประสานกับต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารโรงเรียนกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มพร้อมคำชี้แจงและเอกสารที่จำเป็นอื่น ๆ รวมทั้งส่งแบบสอบถามความเห็นให้ผู้ปกครองตอบและส่งคืน คณะผู้ตรวจก่อนที่จะมีการประชุมร่วมกัน หัวหน้าคณะผู้ตรวจการจะนำความเห็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามและการประชุมร่วมกับผู้ปกครองไปอภิปรายหารือร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนและต้นสังกัด

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการตรวจเยี่ยม

คณะผู้ตรวจประชุมกับทางโรงเรียนเพื่อรับฟังสรุปรายงานและซักถาม จากนั้นคณะผู้ตรวจจะสุ่มตัวอย่างโดยให้ครอบคลุมมากที่สุด และให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอ ทั้งโดยการเข้าสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมเสริมหลักสูตร รวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่เป็นตัวแทนของทุกกลุ่มอายุ และระดับชั้น

หัวหน้าคณะผู้ตรวจจะต้องดูแลให้สมาชิกแต่ละคนได้ข้อสรุปเกี่ยวกับโรงเรียนอย่างชัดเจน คือ ได้ข้อค้นพบสำคัญ (Main Findings) และประเด็นหลักสำหรับการนำไปปฏิบัติ (Key Issues for Action) เมื่อการตรวจเยี่ยมเสร็จสิ้นลงคณะผู้ตรวจต้องได้ข้อสรุปร่วมกันว่า โรงเรียนสามารถบริหารจัดการการศึกษาแก่นักเรียนตามมาตรฐานหรือไม่ หรือมีแนวโน้มว่าไม่สามารถทำได้และต้องใช้มาตรการพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 หลังการตรวจเยี่ยม

หลังจากได้ข้อสรุปร่วมกันแล้วหัวหน้าคณะผู้ตรวจจะนำเสนอผลการตรวจกับผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในการประชุมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้มีการอภิปราย ชี้แจงและทำความเข้าใจให้ตรงกันในข้อค้นพบสำคัญ และประเด็นหลักสำหรับนำไปปฏิบัติ เมื่อได้ข้อสรุปที่ชัดเจนแล้วคณะผู้ตรวจจัดทำรายงานผลฉบับร่าง จากนั้นก็ส่งไปให้ทางโรงเรียนตรวจสอบแก้ไขข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จำเป็นก่อนส่งโรงพิมพ์ โดยมีให้โรงเรียนแก้ไขข้อความใด ๆ โดยผลการอื่นจะมีผลกระทบต่อสรุปผลการประเมิน

ขั้นตอนที่ 4 การรายงานผลการตรวจและข้อสรุป

คณะผู้ตรวจส่งรายงานผลและสรุปผลการประเมินคุณภาพโรงเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุไว้ในกฎหมายทั้งนี้ OFSTED อาจตรวจสอบการดำเนินงานของคณะ ผู้ตรวจได้ เพื่อดูว่าได้ปฏิบัติงานตามกระบวนการที่กำหนดไว้หรือไม่โดยจะมีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

จากกระบวนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของประเทศอังกฤษดังกล่าวจะเห็นว่า ความรู้ ความเข้าใจของผู้ตรวจมีความสำคัญมาก การที่จะทำให้ผู้ตรวจและผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจถูกต้องและตรงกัน จึงจำเป็นต้องมีคู่มือการประเมินเพื่อเป็นแนวทางดำเนินงาน

คู่มือการประเมินโรงเรียนฉบับใหม่ที่ประเทศอังกฤษใช้อยู่นี้มีผลตั้งแต่เดือนมกราคม 2543 ในคู่มือแบ่งออกเป็น 2 เล่มใหญ่ เล่มหนึ่งสำหรับโรงเรียนประถมและโรงเรียนอนุบาล ส่วนอีกเล่มสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา คู่มือนี้จะแจกให้กับผู้ตรวจสอบโรงเรียนทุกคน

หนังสือคู่มือการประเมินที่ค่อนข้างละเอียดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1. คู่มือสำหรับการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการของการไปตรวจเยี่ยม
2. คำแนะนำสำหรับการตรวจเยี่ยมและการเขียนรายงานเพื่อให้ได้มาตรฐานที่เหมือนกัน
3. การใช้คู่มือสำหรับการประเมินตนเองของโรงเรียน (School Self – Evaluation) ทั้งหมดอยู่ในเล่มเดียวกันทำให้เข้าใจง่าย โดยคณะผู้ตรวจแบ่งเนื้อหาออกเป็นเรื่อง ๆ คือ

1. ข้อค้นพบหลัง
2. ประเด็นปัญหาสำคัญที่ต้องดำเนินการ
3. บทนำซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะของโรงเรียนและดัชนีตัวชี้วัด
4. มาตรฐานการศึกษาที่นักเรียนต้องบรรลุประกอบด้วยสัมฤทธิ์ผลและความก้าวหน้า ทักษะ ทักษะการคิดและการพัฒนาส่วนบุคคล เท่านั้น

5) คุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนจัดได้แก่ การสอน หลักสูตร และการประเมินผลการพัฒนาทางจิตใจ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม การสนับสนุน แนวแนะและสวัสดิการนักเรียน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน

6) การจัดการและประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ การจัดการบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรการเรียนรู้ ประสิทธิภาพของโรงเรียน

7) ขอบข่ายเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

8) ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

9) วิชาอื่น ๆ

10) สรุปย่อ หลักฐานการตรวจสอบ

11) ข้อมูลและดัชนีตัวชี้วัด

ในการสรุปผลการประเมิน ผู้ประเมินสามารถบันทึกผลการตัดสินลงในตารางซึ่งมีองค์ประกอบแต่ละด้าน ดังนี้

ตาราง 3 ผลการประเมินของผู้ประเมินภายนอก

เกณฑ์ที่ให้ในการตัดสิน		1	2	3	4	5	6	7	
มาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	ดีเยี่ยม								อ่อนมาก
เจตคติ คุณธรรมและพัฒนาการ	ดีเยี่ยม								อ่อนมาก
การจัดการศึกษา คุณภาพของการศึกษา (โดยเฉพาะการสอน)	ดีเยี่ยม								อ่อนมาก
ภาวะผู้นำและการบริหาร ภาวะผู้นำและการบริหาร	ดีเยี่ยม								อ่อนมาก
การปรับปรุง การปรับปรุงหรือการรักษามาตร ฐานที่สูงไว้	ดีเยี่ยม								อ่อนมาก
ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง บริบทของโรงเรียนในสภาพแวดล้อม ล้อมท้องถิ่น	น่าพอใจ อย่างมาก								ไม่น่าพอใจ อย่างมาก
ประสิทธิผล ประสิทธิผลโดยรวมของโรงเรียน	ดีเยี่ยม								แย่มาก

ที่มา : รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา : ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. หน้า 25. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช.

จะเห็นได้ว่าคู่มือการประเมินภายนอกของอังกฤษทำเป็นระบบและเป็นมาตรฐานอย่างมากในระยะแรกของการทำงานตรวจสอบเพื่อรับรองมาตรฐาน OFSTED ได้รับการต่อต้านจากครูและผู้บริหารในประเทศอังกฤษอย่างมาก เนื่องจากเข้าใจว่าการประเมินดังกล่าวมาจากแนวความคิดเรื่องการตรวจราชการ OFSTED จึงได้ว่าจ้างองค์กรภายนอกให้สำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูใหญ่ที่มีต่อการตรวจสอบโรงเรียนตามระบบใหม่

ผลการสำรวจพบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อการที่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบโรงเรียนและการได้รับข้อมูลข่าวสารโดยมีความเห็นว่า OFSTED ได้สนองความต้องการของผู้ปกครองในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ในกระบวนการตรวจสอบ

ในส่วน of ครูใหญ่ก็พอใจกระบวนการตรวจสอบของ OFSTED ส่วนใหญ่เห็นว่า การตรวจสอบและประเมินโรงเรียนมีการวางแผนเป็นอย่างดี เป็นการประเมินที่เป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้าและการแจ้งให้โรงเรียนเตรียมพร้อมที่จะรับการตรวจสอบก็เป็นการฝึกให้โรงเรียนสามารถสร้างทีมงานที่มี ประสิทธิภาพ

ผลการสำรวจในลักษณะการตรวจสอบและถ่วงดุลเช่นนี้ช่วยยืนยันคุณภาพการตรวจสอบของ OFSTED และเป็นการสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การตรวจสอบโรงเรียนมีบทบาทสูงต่อการปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในประเทศอังกฤษ

3. การประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย

คัทตัน (Cuttance, 1994 : 5) กล่าวถึงภารกิจในกระบวนการประกันคุณภาพของรัฐ New South Wales ว่าประกอบด้วยกิจกรรมการประเมิน 2 แบบ คือ

1. Quality Audit เป็นกระบวนการในการตรวจสอบข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานโดยเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งขึ้นสำหรับกระบวนการปฏิบัตินั้น Quality Audit จึงถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบผลผลิตขั้นสุดท้าย (Inspection Process)

2. Quality Review เป็นกระบวนการในการปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการออกแบบสินค้ากระบวนการหรือระบบ และเน้นที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงานของกระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด Quality Review จึงเป็นกระบวนการทบทวนตรวจสอบตนเองของผู้ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตนเอง

โดยนัยนี้การทบทวนตรวจสอบคุณภาพ (Quality Review) ในทัศนะของ Cuttance จึงเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมของสถานศึกษามากกว่าการตรวจสอบข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (Quality Audit) ที่มุ่งเน้นการตรวจสอบขั้นสุดท้ายเพื่อหาข้อบกพร่อง ซึ่งเป็นการตรวจสอบที่ไม่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ หรือการปรับปรุง ทั้งนี้ เนื่องจากจุดเน้นของการตรวจสอบระบบประกันคุณภาพในโรงเรียนที่ปฏิบัติในประเทศออสเตรเลียคือ การประเมินประสิทธิผล ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของระบบ โดยเฉพาะประสิทธิผลของการเรียนการสอน เทียบกับผลจากการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Cuttance, 1994 : 7)

แนวคิดของ Cuttance ที่ให้ความสำคัญกับ Quality Review ที่เห็นว่า Quality review หรือ School review เป็นความรับผิดชอบของแต่ละโรงเรียนร่วมกับคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคคลภายนอกและภายในโรงเรียน เพื่อให้บริการพื้นฐานที่สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนและก่อให้เกิดผลต่อการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยคณะทำงานนี้จะรับผิดชอบต่อผลการเรียนของนักเรียนและช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนต่อไป ข้อค้นพบจากการทบทวนตรวจสอบโรงเรียนจะนำมาจัดทำเป็นรายงานที่ระบุจุดเด่นและผลสำเร็จของโรงเรียน ทั้งยังให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโรงเรียนในระยะต่อไป ครูใหญ่ต้องร่วมรับฟังรายงานข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะและแผนสำหรับนำข้อค้นพบไปปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็น 10 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดการตรวจสอบอย่างเป็นทางการ โดยหน่วยงานประกันคุณภาพ
2. การเตรียมการของโรงเรียน เพื่อการตรวจสอบและประเมินตนเอง
3. การตัดสินใจวิธีการที่เหมาะสมในการตรวจสอบ
4. การจัดตารางเวลาสำหรับการตรวจสอบตนเองร่วมกับคณะทำงาน
5. ดำเนินการทบทวนตรวจสอบ
6. จัดทำรายงานเบื้องต้น
7. ระบุข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาต่อไปของโรงเรียน
8. รายงานสรุปโดยคณะทำงานจัดทำรายงานสรุปซึ่งต้องเสร็จภายใน 22 วัน นับจากวันตรวจเยี่ยม
9. การส่งรายงานกลับไปให้โรงเรียน

- ✕ 10. ปฏิบัติการหลังการตรวจสอบโดยโรงเรียนกระทำภายใน 4 สัปดาห์ หลังจากได้รับรายงานแล้ว

3. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย ✓

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการให้สัญญาของสถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต่อพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องว่าจะให้การศึกษาดังกล่าว จัดกิจกรรมพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ ตามที่กำหนดไว้ทั้งการมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏในหลักสูตร/ มาตรฐานที่กำหนด

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยสามารถแยกกล่าวถึง 2 กรณี ดังนี้

1. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นแผนงานหนึ่งใน 20 แผนงานปฏิรูปการศึกษา และเป็นแผนงานที่ทุกกรมได้ดำเนินการอย่างจริงจังเป็นระบบอย่างต่อเนื่องจนเห็นกระบวนการดำเนินการอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพของกรม/หน่วยงานต่าง ๆ กล่าวโดยสรุป มีดังนี้ (ศูนย์ปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 87-90)

กรมศิลปากร ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็น 2 ระบบ คือ ระบบประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับนาฏศิลป์ชั้นต้น ชั้นกลาง และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของช่างศิลป์ และระบบ 4 A (Quality Assurance) ระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในแบบนาฏศิลป์ชั้นสูง ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงช่างศิลป์ และปริญญาโดยใช้เกณฑ์ 9 ด้านของทบวงมหาวิทยาลัย

กรมอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาได้นำแนวคิดระบบมาตรฐาน ISO มาใช้กับการจัดการศึกษา โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ในการให้การตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน และได้ดำเนินการกับสถานศึกษาในสังกัดจนได้รับการรับรองคุณภาพ ISO 9002 ไปหลายแห่งแล้ว เช่น วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ เป็นต้น เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรมอาชีวศึกษา ได้จัดทำมาตรฐานทั้ง 3 ด้านและจัดทำเอกสารคู่มือการประกันคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษา จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประเมินภายในของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กรมพลศึกษา ได้จัดทำตัวชี้วัดมาตรฐานการศึกษาพลศึกษาทั้ง 3 ด้าน ทั้งด้านผู้เรียน กระบวนการ และปัจจัย จัดระบบการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยพลศึกษาและโรงเรียนกีฬา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ได้จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้ (กองโรงเรียนอาชีวศึกษา. 2538 : 3 - 12)

1. กระบวนการในการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 3 ขั้น ซึ่งเน้นการปฏิบัติของโรงเรียน คือ

1.1 การศึกษาเพื่อประเมินตนเองแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.1.1 ขั้นเตรียมการประเมินผลตนเอง (Self Study Evaluation)

1.1.1.1 บุคลากรของโรงเรียนร่วมศึกษาสภาพเบื้องต้น วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้มาตรฐานตัวบ่งชี้คุณภาพเป็นเครื่องมือ

1.1.1.2 หลักการในการประเมินตนเอง คือ การวัดผล การประเมินผลและการรับรองผล (Measurement Evaluation Recommendation)

1.1.1.3 ปรับแผน โครงการ กิจกรรมและกำหนดขอบข่าย เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับความเป็นจริงโดยกำหนดทางเลือก วิธีดำเนินการ เวลา และผู้รับผิดชอบ

1.1.2 จัดทำรายงานเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

1.2 การตรวจเยี่ยมโรงเรียน (The Visit) เป็นการประเมินเพื่อยืนยันผลการพัฒนาโรงเรียน โดยให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการพิจารณา ช่วยให้โรงเรียนได้รับทราบจุดเด่น จุดด้อย ที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3 การติดตามประเมินผลภายหลังการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (The School Follow – up) เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยคณะกรรมการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. กระบวนการให้การรับรองมาตรฐาน แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 โรงเรียนเตรียมความพร้อมเพื่อขอรับการรับรองโดยประเมินตนเอง และจัดทำรายงานซึ่งมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และคู่มือเพื่อความเข้าใจ
2. กำหนดแผนงานโครงการหรือกิจกรรมและแนวทางการพัฒนาโรงเรียน
3. การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบ
4. ดำเนินการในการพัฒนาโรงเรียน
5. ติดตามและประเมินผลการพัฒนาโรงเรียน
6. สรุปผลการประเมินตนเอง และจัดทำรายงาน

ขั้นตอนที่ 2 โรงเรียนสมัครขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ พร้อมทั้งส่งรายงานการประเมินตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 คณะกรรมการตรวจเยี่ยมโรงเรียนดำเนินการตรวจเยี่ยมประเมินผลการพัฒนา และจัดทำรายงาน โดยมีขั้นตอนย่อย ๆ คือ

1. ศึกษารายงานการประเมินผลของโรงเรียน
2. วางแผนดำเนินการตรวจเยี่ยม
3. ดำเนินการตรวจเยี่ยม
4. สรุปและประเมินผลการพัฒนา
5. ทำรายงานเสนอคณะกรรมการรับรองมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 คณะกรรมการรับรองมาตรฐานพิจารณาให้การรับรองซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1) เลขานุการคณะกรรมการรับรองมาตรฐานสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจเยี่ยมโรงเรียน เสนอคณะกรรมการรับรองมาตรฐานเพื่อพิจารณา

2) คณะกรรมการรับรองมาตรฐานพิจารณาประเมินและตัดสินผลการรับรองมาตรฐาน

การดำเนินการโครงการประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษาดังกล่าวเพื่อยุติการยกระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สู่ระดับสากล โดยได้ดำเนินการประชุมสัมมนาเสนอปัญหาอุปสรรคในการทำงานหาแนวทางแก้ไขปัญหา ประชุมสัมมนาคณาจารย์ที่ทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการ ตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกณฑ์มาตรฐาน 7 ปัจจัยนอกจากนี้ได้จัดทำเอกสาร คู่มือประกอบการทำงานมากมาย

กรมสามัญศึกษา ได้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาตั้งแต่ พ.ศ. 2541 และได้ดำเนินการมาโดยลำดับจนถึงปัจจุบันการดำเนินการที่สำคัญได้แก่การดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของกรมสามัญ จัดอบรมสัมมนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาหลักสูตรการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนาแกนนำการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกสหวิทยาเขต จัดระบบติดตามและประเมินผลโดยกำหนดเกณฑ์เป็น 3 ระดับ คือ ระดับความรู้ ความเข้าใจ ระดับวางแผนและดำเนินการ การปฏิบัติตามแผนและได้มาตรฐานที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ประกาศนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาในปี พ.ศ. 2541 โดยมีเป้าหมายให้ทุกโรงเรียนเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษา 2542 เพื่อกระตุ้นให้โรงเรียนได้ตระหนักถึงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสนองความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เพื่อให้หน่วยงานทุกระดับสามารถนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมได้จริง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงพัฒนาบุคลากรตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานจนถึงบุคลากรในระดับโรงเรียน ด้วยวิธีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเผยแพร่เอกสารให้ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก จากนั้นได้เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ พร้อมจัดเตรียมระบบข้อมูลสารสนเทศภายในโรงเรียนและทำการประเมินโรงเรียนตามกรอบมาตรฐานฉบับปัจจุบัน ทั้งการประเมินตนเองและประเมินจากบุคคลภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้หน่วยงานตั้งแต่ระดับโรงเรียนจนถึงระดับกรม มีข้อมูลพื้นฐานสำหรับติดตามความก้าวหน้าของโรงเรียนในระยะต่อไป

กรมวิชาการ ได้จัดทำโครงการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตการศึกษา 3, 5, 7, 9 และ 11 ที่ครอบคลุมสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสำนักบริหารท้องถิ่น (เทศบาล) รวม 21 โรงเรียน และนำร่องระบบดังกล่าวไปทดลองดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2543 โดยมีเครือข่ายการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิของทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา และนักวิชาการศึกษา เขตการศึกษา 3, 5, 7, 9 และ 11 รวมทั้งศึกษานิเทศก์ของจังหวัดดูแลสถานศึกษาในโครงการผลการศึกษาและพัฒนาระบบดังกล่าว

จากการดำเนินงานดังกล่าวกรมวิชาการพบว่าสถานศึกษาทุกแห่งสามารถนำระบบประกันคุณภาพดังกล่าวไปปฏิบัติได้โดยมีการจัดระบบและวิธีการให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา และกรมวิชาการได้นำผลการดำเนินโครงการนำไปสู่การยกย่องกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางแก่สถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งสามารถจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตนเองได้อย่างซ้ำภายในปีการศึกษา 2545 ทั้งนี้ กรมวิชาการกับหน่วยงานต้นสังกัด จะร่วมกันวางแผนพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำหรับร่างกฎกระทรวงกำหนดระบบ กฎเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอ ครม. ครั้งที่ 4 ที่มีนายปองพล อดิเรกสาร เป็นประธานแล้ว) มีสาระสำคัญ คือ (มติชน. 10 ธันวาคม 2543 : 10)

1. ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการ กำกับ ติดตาม ให้ความเห็น เสนอแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษา

3. ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศ กำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบผลทบทวนคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานทุกปี

4. ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา และตรวจสอบทบทวนคุณภาพสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี

5. ให้หน่วยงานต้นสังกัด ศึกษา วิจัย เผยแพร่ นวัตกรรม กำกับ ติดตามและผลดงประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพ

6. ในระหว่างที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่ได้จัดตั้งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานต้นสังกัด ระดับจังหวัด

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครู อาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงได้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งสร้างวัฒนธรรม การเน้นที่คุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) นำระบบ 5 ส. มาใช้ในระบบบริหารคุณภาพ ISO 9000 มาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาตั้งแต่ปี 2541 และได้จัดทำข้อสอบมาตรฐานขึ้น

กรมศาสนา ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนสามัญศึกษา เพื่อเป็นมาตรฐานกลางให้สถานศึกษานำไปดำเนินการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจและวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษา ให้เกิดคุณภาพและมาตรฐานภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เผยแพร่เอกสารแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก และมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมิน คุณภาพนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม บาลี เป็นการดำเนินการโดยคณะสงฆ์ เพื่อให้บุคคลที่เข้ามาบรรพชาอุปสมบทเป็นสามเณรและพระภิกษุในพระพุทธศาสนาได้ศึกษาเพื่อเป็นหลักในการที่จะเป็นผู้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนา ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ ทั้งด้านหลักสูตร ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการบริหารจัดการด้านอื่น ๆ ดำเนินการโดยคณะสงฆ์ทั้งสิ้น กรมการศาสนา ในฐานะหน่วยงานราชการมีหน้าที่สนองงานและประสานงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้วางแผนดำเนินการดังนี้ สร้างความตระหนักและปลุกใจให้มองเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำเอกสารแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประชาสัมพันธ์แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับให้คณะสงฆ์ วิเคราะห์วิจัยและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของคณะสงฆ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาสนองงานคณะสงฆ์ เป็นหน่วยงานอิสระที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์ปฏิบัติการศึกษา. 2544 : 90) ก็ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องมีระบบเกิดผลชัดเจน

สถาบันราชภัฏ ได้จัดทำนโยบายและแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2539 ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถาบันราชภัฏ (ไพบุลย์ เปานิสี. 2543 : 61)

การประกันคุณภาพในสถาบันราชภัฏ เริ่มต้นจากการกำกับดูแลตนเอง (Self – Regulation) ของสถาบัน โดยเน้นไปที่คณะวิชา โปรแกรมวิชา และอาจารย์ทุกคน โดยสร้างจิตสำนึกร่วมกันในเบื้องต้นว่า

เราเปลี่ยนแปลง “ตัวเอง” ได้
 เราเปลี่ยนแปลง “วิธีการทำงาน” ได้
 เราปรับ “ใจให้ตรงกัน” ได้
 เราเปลี่ยนแปลง “นักศึกษา” ได้
 เรา “ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน” ได้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏประกอบด้วย

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เน้นการควบคุมปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพโดยการจัดทำระบบกำกับดูแลตนเอง (Self Regulation) ทั้งในระดับบุคคล โปรแกรมวิชา คณะและสถาบัน

2. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) โดยใช้ตัวชี้วัดพฤติกรรม (Performance Indicators) เป็นเกณฑ์ในการประเมินค่าระดับคุณภาพ เริ่มจากการประเมินตนเอง (Self Study) การประเมินจากกลุ่มเพื่อนทางวิชาการ (External Peer Review)

3. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) เป็นการตรวจสอบจากหลักฐาน รายงาน และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ ผู้ปฏิบัติงาน นักศึกษา โดยผู้ตรวจสอบทั้งจากภายในสถาบันและผู้ตรวจสอบจากภายนอก

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ โดยจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพเป็น 13 ปัจจัย ได้แก่

1. ปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถาบัน
2. หลักสูตร
3. อาจารย์
4. นักศึกษา
5. การจัดการเรียนการสอน
6. กิจกรรมนักศึกษา
7. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้
8. การบริหารและการจัดการ
9. การเงินและงบประมาณ
10. บุคลากรสนับสนุน
11. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
12. การวิจัย
13. การติดตามผลและการรายงาน

2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย มีหน้าที่กำกับ ส่งเสริม ให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้มีกลไกควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม แม้ว่าทบวงมหาวิทยาลัย จะได้กำหนดรูปแบบและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษามาให้แต่ละสถาบันก็มีสิทธิ์ที่จะนำไป

ปรับปรุง จัดแปลง หรือพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถาบันตามความจำเป็น อย่างไรก็ตาม ทบวงมหาวิทยาลัยก็จะเป็นผู้ตรวจสอบประเมินและให้การรับรองคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับสถาบันและคณะวิชา โดยการจัดตั้งเป็นสำนักประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ในขณะที่เดียวกันก็จะสนับสนุน ส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างสถาบันต่าง ๆ ในสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน สมาคมวิชาการและวิชาชีพเพื่อส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

1) การควบคุมคุณภาพภายใน (Internal Quality Control) หมายถึง การจัดกิจกรรม การควบคุมคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาโดยการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเองตามหลักการแห่งความเป็นอิสระและเสรีภาพทางวิชาการ เพื่อให้ความมั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิต

2) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินงานของระบบควบคุมเชิงคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาโดยเป็นการตรวจสอบเชิงระบบจากหน่วยงาน กลางเพื่อพิจารณาว่าสถาบันได้มีระบบควบคุมคุณภาพหรือไม่ ได้ใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นเพียงใด และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่น่าเชื่อถือได้เพียงใด โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบในคณะต่าง ๆ เป็นหลัก

3) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของคณะหรือสถาบัน โดยคณะกรรมการภายนอกหรือองค์กรวิชาชีพ เมื่อได้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไปแล้วระยะหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพมากหรือน้อยเพียงใด การประเมินแต่ละครั้งจะมีผลการประเมินแจ้งให้สถาบันทราบว่าผ่านหรือไม่ผ่านเพราะเหตุใด

4. การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก

ระบบประกันคุณภาพภายใน กรมวิชาการ ได้จัดทำร่างกฎกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งออกตามความในมาตรา 47 วรรคสอง ได้กำหนดระบบกฎเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีสาระสำคัญ คือ

1. ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการกำกับ ติดตาม ให้ความเห็นเสนอแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา
3. ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศกำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาและจัดทำรายงานทุกปี
4. ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนและร่วมดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาและตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี

5. ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดศึกษา วิจัย เผยแพร่ นวัตกรรม กำกับ ติดตาม และผลดงประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพ

6. ในระหว่างที่สำนักงานฯ เขตพื้นที่การศึกษา ยังไม่ได้จัดตั้งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด (มติชน.10 ธันวาคม 2543 หน้า 10)

ระบบประกันคุณภาพภายนอก ในมาตรา 49 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย และหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอกมีหลักการดังนี้ (<http://www.oese.or.th/knowledge/book/2/2.html,12/11/44>)

1. ในรอบแรกของการประเมินภายนอก (พ.ศ. 2544 – 2548) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินภายนอก จะมีเพียงชุดเดียวสำหรับการประเมินสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง ทุกสังกัด ทุกขนาด และทุกเขตพื้นที่

2. การเข้าไปประเมินสถานศึกษาในรอบแรกจะเป็นการยืนยันสภาพการดำเนินงานตามข้อมูลหรือร่องรอย หลักฐานที่สถานศึกษาจัดเก็บด้วยวิธีการที่สถานศึกษากำหนดขึ้น และร่องรอย หรือข้อมูลที่ผู้ประเมินภายนอกเก็บเพิ่มเติม โดยจะไม่มีการตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาในลักษณะสรุปรวมว่าผ่าน หรือไม่ผ่าน รับรองหรือไม่รับรอง แต่จะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน ของสถานศึกษาตามมาตรฐานแต่ละตัว โดยหลักการนี้ การประเมินสถานศึกษาจึงมิได้เน้นการเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างมาตรฐานการศึกษากันเองภายในสถานศึกษานั้น ๆ ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง แก้ไข จุดอ่อน จุดแข็ง ของตนเองให้ดีขึ้น

3. การประเมินภายนอก จะเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์ และเป็นกัลยาณมิตร มิใช่การจับผิดการดำเนินงานของหน่วยงานหรือผู้บริหาร ผลการประเมินภายนอกจะนำไปใช้เป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทาง ส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานทั่วกัน มิได้มีเป้าหมายหลักเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาให้คะแนนให้โทษแก่ผู้เกี่ยวข้อง

มิติที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพและเกณฑ์การตัดสิน

การประเมินภายนอกเน้นการให้ข้อมูลกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้น การจัดระบบคุณภาพของสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของการปฏิบัติงานมิติที่ใช้ในการจัดคุณภาพจำแนกออกเป็น 3 ประการ คือ

1. ความตระหนักถึงความสำคัญ (Awareness) ของการพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและมีจิตใจที่อยากพัฒนาให้ดีขึ้น

2. ความพยายาม (Attempt) มีร่องรอยความพยายามในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดีขึ้น

3. การบรรลุผลตามเกณฑ์ (Achievement) ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดมีติดังกล่าวทั้ง 3 นี้จะเป็นตัวกำหนดคุณภาพของสถานศึกษา โดยเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติงานในแต่ละระดับมีลักษณะดังนี้

ระดับ 3 (ดี) ผลการประเมินได้มาตรฐานคุณภาพในระดับดี (Achievement ได้ตามเกณฑ์ระดับดี)

ระดับ 2 (ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ) ผลการประเมินได้มาตรฐานคุณภาพระดับผ่านหรือได้ผลต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แต่มีร่องรอยความพยายาม (Achievement ผ่านตามเกณฑ์ขั้นต่ำแต่ไม่ถึงระดับดี หรือ Achievement ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำแต่มีร่องรอยของ Attempt และ Awareness)

ระดับ 1 (ควรปรับปรุง) ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (Achievement ไม่ผ่านเกณฑ์ และไม่มีร่องรอยของ Attempt โดยอาจมีหรือไม่มีร่องรอยของ Awareness)

ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายนอก

กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกประกอบด้วย 3 ขั้นตอนต่อไปนี้

1. ก่อนการตรวจเยี่ยม กิจกรรมในขั้นตอนนี้คณะผู้ประเมินภายนอกต้องดำเนินการเมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประเมินสถานศึกษาแต่ละแห่งโดยต้องมีการประสานงานกับสถานศึกษา การวางแผนการตรวจเยี่ยม/แผนการประเมิน เตรียมความพร้อมก่อนไปตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษา

2. ระหว่างการตรวจเยี่ยม มีกำหนดเวลาประมาณ 3 วัน คณะผู้ประเมินภายนอกจะมาพิจารณา ทบทวนข้อมูลในรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงใด เพื่อยืนยันผลตามรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาและรวบรวมข้อมูลในประเด็นที่ยังไม่มีหลักฐานข้อมูลหรือยังไม่ชัดเจนพอ วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผลคุณภาพการศึกษาแต่ละมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก ตามเกณฑ์ที่กำหนดและสรุปจุดอ่อน จุดแข็ง และให้ข้อเสนอแนะ

3. หลังการตรวจเยี่ยม เมื่อสิ้นภารกิจไปตรวจเยี่ยมสถานศึกษาแล้วคณะผู้ประเมินภายนอกจะต้องร่วมกันจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสนอต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ✓

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 11 (2543 : 13-25) ได้ศึกษาวิจัยสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 11 โดยศึกษาระดับคุณภาพ 9 ตัวแปร คือ การจัดวางตัวบุคลากร การสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การกำกับติดตามประเมินผล พบว่าในเรื่องการจัดวางตัวบุคลากรและการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กลุ่มคุณภาพระดับ 3 (ดี) มีจำนวนมากที่สุดในเรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การพัฒนาบุคลากร และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มคุณภาพ ระดับ 2 (พอใช้) มีจำนวนมากที่สุดในเรื่องการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน และการกำกับติดตามประเมินผล กลุ่มคุณภาพระดับ 1 (ปรับปรุง) มีจำนวนมากที่สุด

พนิดา สมประจบ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับสารสนเทศเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า

1. รูปแบบการสื่อสารที่ใช้คือการสื่อสารจากบนลงล่าง โดยผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้กระตุ้นและสนับสนุนบุคลากรให้ความร่วมมือกับกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาที่สถาบันฯ จัดขึ้น
2. บุคลากรส่วนใหญ่ได้รับและต้องการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาสารสนเทศเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจากการประชุมสัมมนา
3. บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทำให้มีการพัฒนาองค์การ การบริหารสถานศึกษา และการให้บริการสถานศึกษาที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
4. บุคลากรประสบปัญหาในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านผู้ส่งสารและประสบปัญหามากในเรื่องผู้ส่งสารเผยแพร่สารสนเทศไม่ต่อเนื่อง รับสารขาดโอกาสซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

วิรุพท์ แสงงาม (2543 : (3)) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดปัตตานีพบว่า

1. ปัจจัยด้านการนำเข้าได้แก่ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนและปัจจัยเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์การเรียน
2. ปัจจัยด้านกระบวนการได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการและปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา
3. ปัจจัยด้านการผลิต ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเอกสาร หลักฐานหรือร่องรอยการทำงานและปัจจัยเกี่ยวกับผลสรุปการปฏิบัติงาน
4. ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่การเปลี่ยนแปลงบุคลากรของโรงเรียน สภาพการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน ระบบการตรวจสอบระบบการประเมินตนเอง ทักษะในการตรวจสอบ และประเมินตนเอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและความรู้ ความเข้าใจแนวทางการประกันคุณภาพ

ข้อเสนอแนะโรงเรียนและชุมชนควรร่วมกันกำหนดเกณฑ์และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมจาก 7 ปัจจัยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาผลและยอมรับผลการรับรองมาตรฐานการศึกษาก่อนที่จะประกาศผลอย่างเป็นทางการ

วาสนา แสงงาม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี พบว่าแนวโน้มรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปัตตานีจะประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมีแนวทางในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้แทนจากชุมชน/ท้องถิ่น มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่

การศึกษา และความตระการของชุมชนท้องถิ่น และสามารถนำมาเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญโรงเรียน

ระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อนำมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดลงสู่การปฏิบัติมี 2 รูปแบบ คือ

1. ยึดมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นเป็นหลัก
2. ยึดภาระงานของสถานศึกษาเป็นหลัก

2. สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีการตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2 รูปแบบ คือ

- 1) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นการประเมินตนเอง
- 2) การตรวจสอบโดยบุคลากรจากเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาสถานศึกษา

รายงานผลการดำเนินงานสู่สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาคเรียนละ 1 ครั้ง

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้รับการประเมินคุณภาพภายในปีละ 1 ครั้ง กลุ่มผู้ประเมินประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนจากเขตพื้นที่การศึกษา ผู้แทนจากกรรมการสถานศึกษา และผู้แทนจากชุมชนภายในเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาจะต้องนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ระบบที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใช้ประกันคุณภาพการศึกษา คือ ระบบประกันคุณภาพที่เน้นการควบคุมการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา และใช้ปฏิทินการศึกษาเป็นเกณฑ์ วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีการวางแผนปฏิบัติงานระยะ 1 ปี มากที่สุด ส่วนการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานของงาน ตลอดจนการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานยังไม่พบแบบแผนที่ชัดเจน

2. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ขาดปัจจัยสำคัญตามแนวทางของระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามทฤษฎีทั้ง 3 ระบบย่อย คือ 1) การวางแผน บุคลากรมีส่วนร่วมและไม่มีเป้าหมาย มาตรฐานและเกณฑ์การวัดที่ชัดเจน 2) ระบบการควบคุมคุณภาพขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก และ 3) ระบบการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับผู้รับใบอนุญาต บุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการทบทวนผลการปฏิบัติงาน

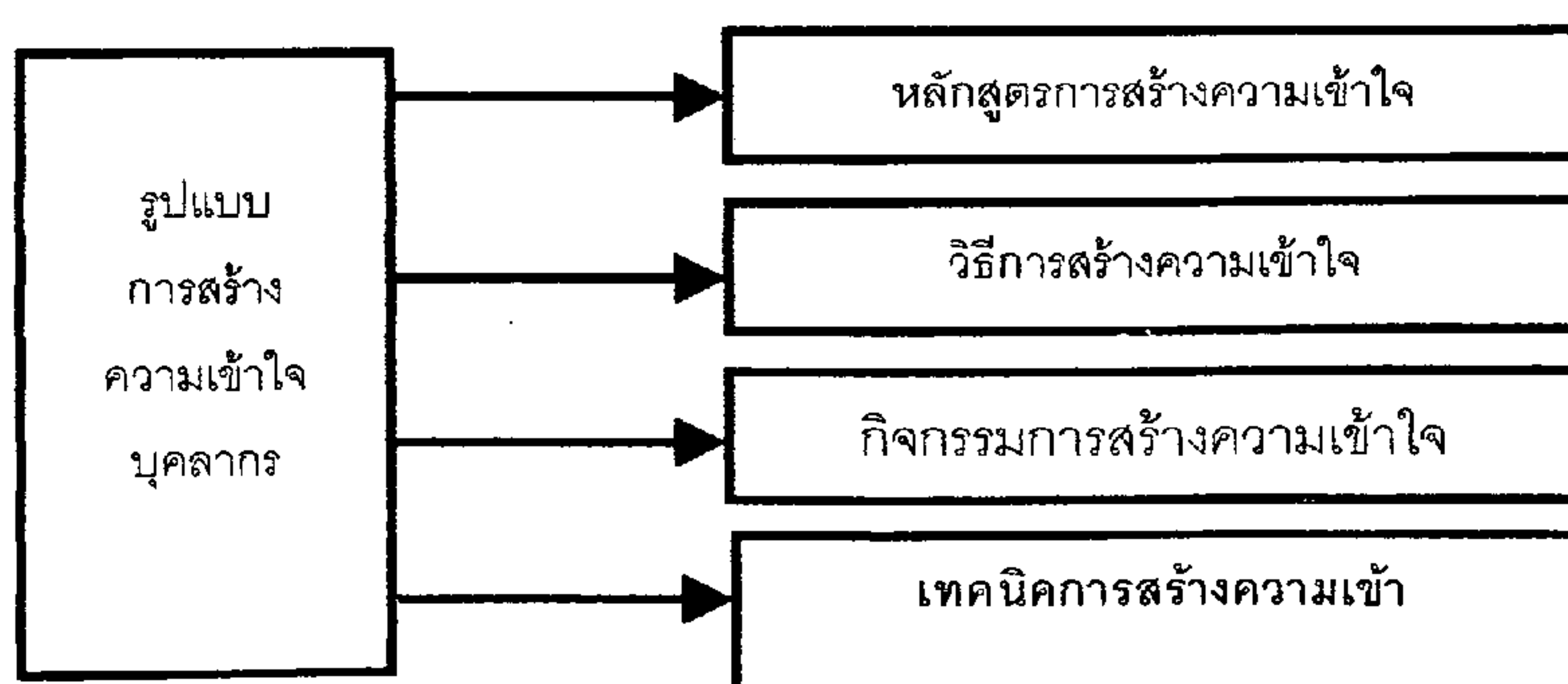
3. ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านคุณภาพของนักเรียน และด้านคุณภาพของการบริหาร ไม่พบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งใดมีประสิทธิภาพครบทั้ง 3 ด้าน

ศิริชัย วงศ์พุ่ม (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนำการบริหารระบบคุณภาพมาใช้ในการบริหารโรงเรียน ซึ่งการบริหารระบบคุณภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งตามแนวคิด TQM ที่นำมาใช้ในการบริหารโรงเรียน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ทรัพยากร ด้านความสัมพันธ์ของบุคคล ด้านขวัญวินัยและบรรยากาศ ด้านความรับผิดชอบ ด้านหยุดยั้งการเกิดปัญหาซ้ำและด้านวิธีการทำงาน ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูมีความพึงพอใจ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางแต่เมื่อพิจารณารายข้อในเรื่องการหยุดยั้งการเกิดปัญหาซ้ำ ข้อที่ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ มาตรฐานการทำงานของกลุ่มระบบควบคุมคุณภาพมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น การนำการบริหารระบบควบคุมคุณภาพมาใช้ในการบริหารโรงเรียน

ศศิธร ชูตินันท์กุล (2536:135) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบประเมินและเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่สอนคอมพิวเตอร์พบว่า แบบประเมินประกอบด้วยประเด็นหลัก 6 ประเด็น ด้านปรัชญา/แนวนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านประชาสัมพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีบางส่วนเท่านั้นที่เสนอให้เพิ่มประเด็นหลักอีก 1 ประเด็น คือ ประเด็นหลักด้านประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งประสิทธิผลจะวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน ความพึงพอใจของบุคลากรในการทำงาน

สุระศักดิ์ ศรีปาน (2542: ข - ค) ได้ศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพประเภทช่างอุตสาหกรรม เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาเอกชน ตามแนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพ พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านปรัชญาและเป้าหมายของ โรงเรียน ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา ด้านสัมฤทธิ์ผลของ ผู้เรียน ด้านบุคลากร ส่วนอีก 2 ด้าน สภาพการจัดการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง คือ ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน และการจัดการการบริหาร 2) ปัญหาและอุปสรรคของการประกันคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการการบริหาร ส่วนด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนและด้านบุคลากร 3) การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ ครู - อาจารย์ กับความคิดเห็นด้านสภาพการจัดการอาชีวศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า สถานภาพครู - อาจารย์ เป็นอิสระต่อกันทุกตัวแปร ในด้านสภาพการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งชี้ให้เห็นว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง ของครู - อาจารย์ ไม่ได้ส่งผลต่อความคิดเห็นประการใด 4) โดยภาพรวมจากผลการวิจัยสภาพการจัดการอาชีวศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม เขตกรุงเทพมหานคร สามารถจัดการอาชีวศึกษาได้ตามแนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพ

ปรีชา ศรีสรากรณ์ (2542 :77-78) ศึกษาวิจัยการใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาพัฒนานักเรียนรายบุคคล: กรณีศึกษาวัดแสนตอ ผลการวิจัยได้สรุปแนวทางการใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาพัฒนานักเรียนรายบุคคล ดังนี้

หลักสูตรการสร้างความเข้าใจ

1. หลักการ นโยบาย มาตรการ เป้าหมาย องค์กรเครือข่าย การประกันคุณภาพการศึกษา
2. การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และปรับปรุงโรงเรียนและประเมินคุณภาพ
3. การควบคุมคุณภาพในส่วนภารกิจของโรงเรียน การตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียนในส่วนภารกิจของโรงเรียน
4. สารของมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านการเรียนการสอนและด้านการบริหารโรงเรียน
5. การประเมินโรงเรียนเพื่อรับรองคุณภาพมาตรฐาน

วิธีการสร้างความเข้าใจ

ใช้เทคนิคการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

กิจกรรมสร้างความเข้าใจ

1. ใช้สื่อประสม
2. การลงมือปฏิบัติจริงของผู้เข้าประชุมปฏิบัติการ โดยวิเคราะห์มาตรฐานโรงเรียน

พ.ศ. 2541 ทุกด้านทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ ทุกระดับคุณภาพ

เทคนิคการสร้างความรู้ความเข้าใจ

1. ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม
2. ถามทีละประเด็น มีการตอบ มีการอภิปราย มีการสรุป
3. เริ่มถามประเด็นใหม่

วิชัย ตรีเล็ก (2542 : (4) - (5)) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าทั้งผู้บริหารและครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบริหาร ISO 9000 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจัยในโรงเรียนความพร้อมและความเป็นไปได้ในการนำระบบบริหาร ISO 9000 มาใช้ในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่งทางราชการ อายุ และวุฒิทางการศึกษา แต่ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ และอายุการรับราชการ ผู้บริหารและครูได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยมีผู้เสนอความคิดเห็นมากที่สุดว่า การประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 มีผลดี คือทำให้โรงเรียนพัฒนาระบบปฏิบัติงานจัดการศึกษาอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีกฎเกณฑ์ มีความต่อเนื่องและมีคุณภาพ ส่วนผลเสียคือ ทำให้การเรียนการสอนด้อย คุณภาพเพราะนำเวลาไปมุ่งมั่นกับระบบบริหาร ISO 9000 อีกทั้งสิ้นเปลืองงบประมาณ บุคลากร ทรัพยากรและเวลา ปัญหาอุปสรรคคือขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินงาน บุคลากรไม่มีเวลา บุคลากรไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ ข้อเสนอแนะคือควรจัดการอบรมความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ISO 9000 แก่บุคลากรในโรงเรียน

ประเสริฐ เทียนนิมิตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครู อาจารย์ วิทยาเขตภาคพายัพเกี่ยวกับการนำมาตรฐาน ISO 9000 มาใช้กับการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่าครู อาจารย์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทางเห็นด้วยอย่างมากและเห็นด้วยเกี่ยวกับข้อความที่เป็นส่วนหนึ่งและสอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานตามระบบคุณภาพ ISO 9000 ที่จะนำมาใช้กับการประกันคุณภาพการศึกษาและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้นำระบบ 5 ส. (สะสาง สะดวก สะอาด สุข

ลักษณะ สร้างนิสัย) มาใช้ก่อนทั้งนี้ผู้บริหารและครู อาจารย์ได้รับความรู้เรื่อง ISO 9000 ให้มาก่อนอีกทั้งผู้บริหารฯ จะต้องดำเนินการเรื่องนี้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่าจะนำมาใช้กับคณะวิชาหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่มีมาตรฐานพร้อมก่อน แล้วจึงจะดำเนินการรวมทั้งวิทยาเขตต่อไป

ธเนศ คิตรุ่งเรือง (2539: ข) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนเอกชนเข้าร่วมโครงการนำร่องมีการบริหารงานวิชาการในแนวทางและวิธีการประกันคุณภาพมากขณะที่โรงเรียนที่ไม่เข้าร่วม โครงการอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมและเมื่อจำแนกตามขนาดแล้วปรากฏว่าโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการ เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก และใช้วิธีการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นอันดับสุดท้าย ขณะที่โรงเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการเป็นการวัดผลการเรียนการสอนเป็นอันดับแรกและการใช้วิธีการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นอันดับสุดท้าย นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนที่เข้าร่วมโครงการกับโรงเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการมีความแตกต่างกันในแนวทางและวิธีการประกันคุณภาพ โดยโรงเรียนในโครงการนำร่องรวมทุกขนาด และโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติมากกว่า

นนุช สุภาวัฒนพันธ์ (2542:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO 9000 สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้รวมในการประกันคุณภาพการศึกษาตามการประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO 9000 มี 4 ขั้นตอน 11 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย และ 135 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นการวางมาตรฐานมี 2 องค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย/จุดเน้นของโรงเรียนมี 5 ตัวบ่งชี้ และ 2) คุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์มี 1 ตัวบ่งชี้ ขั้นเตรียมการผลิตมี 7 องค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การวางแผนมี 9 ตัวบ่งชี้ 2) ความพร้อมของครู – อาจารย์ มี 11 ตัวบ่งชี้ 3) ความพร้อมของผู้บริหาร มี 14 ตัวบ่งชี้ 4) การรับนักเรียนมี 3 ตัวบ่งชี้ 5) การจัดหลักสูตร มี 4 ตัวบ่งชี้ 6) อาคารสถานที่มี 4 ตัวบ่งชี้ 7) ห้องสมุดและทรัพยากรในการเรียนรู้มี 18 ตัวบ่งชี้ และ 8) แหล่ง งบประมาณมี 1 ตัวบ่งชี้ ขั้นกระบวนการมี 1 องค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การบริหารและการจัดการมี 6 ตัวบ่งชี้ 2) การจัดการเรียนการสอนมี 10 ตัวบ่งชี้ 3) ภาระงานของครู – อาจารย์มี 15 ตัวบ่งชี้ 4) การพัฒนาครู- อาจารย์ มี 8 ตัวบ่งชี้ 5) การส่งเสริมการเรียนรู้มี 6 ตัวบ่งชี้ และ 6) การจัดสรรงบประมาณมี 6 ตัวบ่งชี้ และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมี 8 ตัวบ่งชี้

2. ตัวบ่งชี้รวมที่พัฒนาขึ้นมีความตรงโดยอันดับที่ของคะแนนตามตัวบ่งชี้รวม และอันดับที่ตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก ($r_s=0.963<0.05$)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา โดยคณะวิจัยคัดเลือกโรงเรียนที่มีคุณภาพมาเป็นโรงเรียนตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 2 โรงเรียน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน คือ (1) ผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีบุคลิกภาพของผู้นำในการบริหาร (2) ครูเป็นผู้มีความรอบรู้มีประสบการณ์ มีเจตคติต่ออาชีพครูในทางที่ดีและมีคุณลักษณะแบบอย่างที่เหมาะสมกับความเป็นครู (3) นักเรียนและผู้ปกครอง (4) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สมพิศ อยู่สุขสวัสดิ์ (2541: (ค)) ได้ศึกษาวิจัยการควบคุมคุณภาพการเรียนการสอนของวิทยาลัยพณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน

สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียวคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านอื่นๆมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการควบคุมคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์และคณะ (2539: ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การควบคุมมาตรฐานในการจัดการศึกษาของสถาบันการสอนวิชาชีพเอกชนที่เปิดสอนสาขาช่างยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดพบว่า มีระดับปฏิบัติการเพื่อควบคุมมาตรฐานในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยแยกพิจารณาด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการสรรหาและพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วยการคัดเลือกบุคลากรเข้าไปเป็นครู อาจารย์ และการสนับสนุนพัฒนาครู- อาจารย์ ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง
2. ด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย หลักสูตร วิธีการสอน สื่อการสอน จำนวนครู อาจารย์ และการสนับสนุนพัฒนาครู-อาจารย์และนักศึกษา ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติรวมทั้งขอความร่วมมือจากบุคคลภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง
3. ด้านการบริการการศึกษา ประกอบด้วย ระบบงานทะเบียน งานแนะแนวและบริการห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลาง
4. ด้านอาคารสถานที่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ประกอบด้วย ความเหมาะสมของลักษณะโรงฝึกงาน ความพอเพียงของเครื่องจักรวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดไว้พบว่า สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถาบันการสอนวิชาชีพเอกชนที่เปิดสอนสาขาช่างยนต์ในเขตกรุงเทพมหานครที่จัดอยู่ในระดับพอใช้

สุวิมล ว่องวานิช (2543 : 26) ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ซึ่งมีโรงเรียนนำร่องทั่วประเทศ 31 โรงเรียน โดยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การประเมินผลภายในเป็นกลไกการตรวจสอบการดำเนินการของสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนโดยปล่อยให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการที่จะคิดค้นระบบประเมินภายในของตนเอง หน่วยงานต้นสังกัดไม่ควรออกแบบระบบการประเมินผลภายในและสั่งการให้สถานศึกษาปฏิบัติตามทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อน และรู้สึกกังวลกับการถูกตรวจสอบและเป็นการสร้างความเข้าใจใหม่ให้สถานศึกษาทำการประเมินตนเอง เพื่อตนเองได้รู้ตนเองและแก้ไขตนเองไม่ใช่ทำการประเมินเพื่อเสนอผลต่อหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาต้องมีการวางระบบประเมินที่มีฐานการทำงานจากโรงเรียน (School – based evaluation) และเป็นระบบที่ยึดติดกับการทำงานปกติ (Built-in evaluation) และต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอนของการประเมิน

ประวัติ เอรารรรถ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาโดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า

1. กระบวนการประเมินตนเองของโรงเรียนควรใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์เป้าหมายของโรงเรียน 2) การวางแผนดำเนินการ 3) การลงมือปฏิบัติและ 4) การสรุปผลและเรียนรู้ โดยการดำเนินการประเมินตนเองของโรงเรียนต้องยึดหลักการสำคัญคือ 1) การมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน 2) การประเมินตนเองเพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่ดีตามความคาดหวัง

หวังของผู้เกี่ยวข้อง และ 3) การนำผลการประเมินตนเองไปพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนขั้นตอนการดำเนินการนั้นให้เป็นไปตามสภาพและบริบทของแต่ละโรงเรียน

2. ตัวบ่งชี้ในการประเมินตนเองของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนที่ 1 กำหนดการประเมินตนเองออกเป็น 4 ด้าน รวมตัวบ่งชี้ทั้งหมด 37 ตัวบ่งชี้ แยกเป็น 1) ด้านคุณภาพนักเรียนจำนวน 11 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านคุณภาพครู จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านคุณภาพชุมชน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินตนเองพบว่าตรงเรียนมีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 20 ตัวบ่งชี้

โรงเรียนที่ 2 กำหนดการประเมินตนเองออกเป็น 3 ด้าน รวมตัวบ่งชี้ทั้งหมด 37 ตัวบ่งชี้แยกเป็น 1) ด้านคุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมจำนวน 11 ตัวบ่งชี้ และ 3) ด้านปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินตนเองพบว่าตรงเรียนมีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 15 ตัวบ่งชี้

สุนีย์ บุญทิม (2544 : (1) - (3)) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินการประเมินผลภายในและความต้องการรับการสนับสนุนการดำเนินการประเมินผลภายในของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัย ปรากฏผลดังนี้

1. การวางแผน (Plan) การปฏิบัติในด้านการวางแผนของสถานศึกษา ประเภทอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6 ในภาพรวมพบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 70.3 ตอบว่ามีการปฏิบัติด้านการวางแผนและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏดังนี้

ขั้นเตรียมความพร้อม

1. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในสถานศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ตอบว่ามีการปฏิบัติร้อยละ สูงสุดเท่ากัน 3 ข้อ ได้แก่การให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ทุกคน และรายการ การชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครูทุกคน เช่น มาตรฐานการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของกรมต้นสังกัด และรายการ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายทำงานเป็นทีม สำหรับรายการที่ปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ การสำรวจความรู้ความสามารถของครูเกี่ยวกับการประเมินผล เช่น การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร การใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

2. การเตรียมความพร้อมด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณพบว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติร้อยละสูงสุด ได้แก่ รายการ จัดเตรียมวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ประเมินผลเช่น วัสดุ ที่ใช้จัดทำเอกสารเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารเผยแพร่ผลการประเมิน สำหรับการที่มีการปฏิบัติต่ำสุดเท่ากัน 2 รายการ ได้แก่ จัดเตรียม ส่วนที่สำหรับใช้เป็นห้องปฏิบัติการในการดำเนินงานประเมินผลภายในและรายการ วิเคราะห์แผนงานโครงการเพื่อจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานประเมินผลภายใน

ขั้นวางแผน

3. การวางแผนประเมินผลภายใน พบว่าผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติร้อยละสูงสุด ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการแกนนำ ในการวางแผนการประเมิน “สำหรับข้อรายการที่มีการปฏิบัติร้อยละต่ำสุด” ได้แก่ข้อรายการ การให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นกระบวนการ

4. การดำเนินการนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการประเมิน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติน้อยสูงสุดได้แก่ประเมินสภาพผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในระยะที่ผ่านมาสำหรับข้อรายการที่มีการปฏิบัติต่ำสุดได้แก่วิเคราะห์และตีความมาตรฐานการศึกษาที่จะทำการประเมิน

2. การปฏิบัติตามแผน DO

การปฏิบัติในด้านการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาในภาพรวมพบว่าผู้ให้ ข้อมูลร้อยละ 56.4 ตอบว่ามีการปฏิบัติด้านการปฏิบัติตามแผนและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏผลดังนี้

2.1 กรรมการดำเนินการตามแผนพบว่าผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติร้อยละสูงสุดได้แก่ผู้บริหารระดับต่าง ๆ เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ ได้เป็นกรรมการแกนนำด้วย สำหรับรายการที่ปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่นำผู้เกี่ยวข้องเป็นประธานสมาคมครูและผู้บริหาร บุคลากรจากหน่วยงานต้นสังกัด และชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย

2.2 มาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้ที่ทำการประเมินได้แก่ ทำการประเมินมาตรฐานการศึกษาของกรมต้นสังกัด สำหรับรายการที่ปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ ทำการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาตนเอง

2.3 การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติสูงสุดได้แก่มีการชี้แจงให้ครูและผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ ได้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกณฑ์การประเมินเพื่อให้แต่ละคนและฝ่ายต่าง ๆ ได้เตรียมพร้อมที่จะให้ข้อมูลในส่วนที่ตนรับผิดชอบ ส่วนรายการที่ปฏิบัติต่ำสุดได้แก่ การเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินมาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การตรวจสอบหรือประเมิน (Check)

การปฏิบัติในด้านการตรวจสอบหรือการประเมินของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 6 ในภาพรวมพบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 47.3 ตอบว่ามีการปฏิบัติด้านการตรวจสอบหรือประเมินและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏผลดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลตอบว่าการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ การประเมินจากข้อมูลที่มีอยู่แล้วในระดับชั้นเรียน ปวช.,ปวท. เช่น ผลการเรียน ผลงานครู ส่วนรายการที่ปฏิบัติต่ำสุดได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่ม

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติสูงสุดในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนรายการที่ปฏิบัติต่ำสุดได้แก่ การนำข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำฐานข้อมูลให้สามารถใช้งานได้โดยสะดวก

3.3 การตรวจสอบผลการประเมินพบว่าผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติร้อยละสูงสุด ได้แก่ การประชุมเพื่อแจ้งผลการประเมิน และตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ของผลการประเมิน ส่วนรายการที่ปฏิบัติต่ำสุดได้แก่ การปรับวิธีการประเมินและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

3.4 การรายงานผลการประเมินพบว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติร้อยละสูงสุดได้แก่ เสนอผลการประเมินให้ผู้บริหารระดับสูงของสถานศึกษารับทราบ ส่วนปฏิบัติต่ำสุดได้แก่ การจัดทำรายงานผลการประเมินผลภายในเพื่อเผยแพร่

4. การแก้ไขและปรับปรุง (Action)

การปฏิบัติในด้านการแก้ไขและปรับปรุงสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 6 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 41.5 ตอบว่ามีการปฏิบัติในด้านการแก้ไขและปรับปรุงและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏผลดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ผลการประเมินพบว่าผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติร้อยละสูงสุดใกล้เคียงกันทุกข้อย่อยการ ได้แก่ ข้อย่อยการจัดประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณาผลการประเมิน วิเคราะห์จุดแข็ง/จุดอ่อนที่ต้องพัฒนาและข้อที่ปฏิบัติต่ำสุดได้แก่จัดประชุมระดมความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขปรับปรุง

4.2 จุดอ่อน/จุดที่ต้องพัฒนา: ลงมือแก้ไขปรับปรุง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบว่า มีการปฏิบัติร้อยละสูงสุด ได้แก่ ร่วมกันดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ตามแนวทางที่ได้ร่วมกันกำหนด ส่วนรายการที่ปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ ร่วมกันวางแผนดำเนินการใหม่ เพื่อวงจรคุณภาพ PDCA รอบใหม่

4.3 จุดแข็ง : กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบว่ามีการปฏิบัติร้อยละสูงสุด ได้แก่ การประชุมระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

ความต้องการสนับสนุน พบว่า

ด้านการวางแผน ต้องการรับการสนับสนุนในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินผลภายใน มาตรฐานการศึกษา เกณฑ์และตัวชี้วัด คุณภาพ การวางแผนกลยุทธ์ รูปแบบวิธีการดำเนินการประเมินภายใน

ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า สถานศึกษาต้องการรับการสนับสนุนวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้การอบรมความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดเกณฑ์การประเมินผล และเทคนิควิธีการเก็บข้อมูล ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาแนะนำ และต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นที่ปรึกษา

ด้านการตรวจสอบหรือประเมิน พบว่า ต้องการรับการสนับสนุนในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานการประเมิน โดยต้องการวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ

ด้านการแก้ไขปรับปรุง ต้องการรับการสนับสนุนในเรื่องคำแนะนำและการเขียนแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนตามผลการประเมิน เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ชัดเจนถูกต้องและต้องการคำปรึกษาแนะนำในการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การกำกับดูแลให้คำปรึกษาการปรับปรุงแก้ไขและเป็นพี่เลี้ยงทุกขั้นตอนของการดำเนินการประเมินผลภายใน

ทำเนียบ มหาพรหม (2543: ก - ข) ได้ศึกษาวิจัยการติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า 1) โรงเรียนได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับ คือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผลผลิต 2) การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษามีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับ คือ ด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมและด้านบุคลากร 3) เพื่อให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาดีขึ้น ควรดำเนินการดังนี้

1. ให้อาจารย์ตระหนักในบทบาทหน้าที่และปฏิบัติงานให้เต็มศักยภาพและประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารจัดการกิจกรรมที่ให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรักสามัคคีกัน รักในเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นอาจารย์ มีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน
3. โรงเรียนจัดฝึกอบรมสัมมนาและประชุมชี้แจง เกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

4. โรงเรียนกำหนดและประกาศคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ให้นักเรียนผู้ปกครองและชุมชน ได้รับทราบและร่วมกันปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

5. โรงเรียนจัดประชุมวางแผนงานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

จรัส นองมาก (2538: 44) ได้ศึกษาเรื่องการรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชนในแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐพบว่าแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้เป็นที่มั่นใจของผู้ปกครองและรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนได้อย่างแท้จริงนั้นต้องดำเนินการในลักษณะของการรับรองมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาตามแนวของสากลซึ่งแยกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การกำหนดคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับให้ชัดเจนด้วยการกำหนดองค์ประกอบเป็นกรอบดำเนินงานแล้วมากำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกันเห็นภาพที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมในการปฏิบัติงานแต่ละเรื่อง

2. การประเมินและพัฒนาเพื่อดำเนินงานให้บรรลุลักษณะที่พึงประสงค์เป็นการปฏิบัติโดยอาศัยหลักของการวิจัยและพัฒนาเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของโรงเรียนเมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งก็มีการประเมินเพื่อนำผลไปปรับปรุงเป็นวงจรมใหม่ต่อเรื่อง ๆ ที่จัดกระทำโดยบุคคลหลายกลุ่มคือการประเมินตนเอง การประเมินโดยคณะกรรมการตรวจเยี่ยม การประเมินจากคณะกรรมการรับรองมาตรฐาน

กมล สุตประเสริฐ (2541 : 60-61) ได้ทำการวิจัยเรื่องระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการวิจัยเอกสารพบว่าวิสัยทัศน์ ภาพในอนาคตที่พึงประสงค์เมื่อมีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นหรือโรงเรียน/สถานศึกษาบริหารจัดการได้มากเท่าใด ท้องถิ่นหรือโรงเรียน/สถานศึกษาจะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมให้สามารถบริหารจัดการศึกษาของตนพร้อมด้วยมีความรับผิดชอบและการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้วยการประเมินผลภายในของตนเอง รวมถึงมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักเรียนและแสดงผลการพัฒนาเป็นรายงานให้ประจักษ์แก่สาธารณชน

พิณสุตา สิริธรรังศรี (2540:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการปฏิรูปการศึกษาของเทศนิวซี-แลนด์ โดยการวิจัยเอกสารพบว่า การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของเทศนิวซีแลนด์ดำเนินการใน 2 รูปแบบ คือ การติดตามและประเมินผลภายในและการติดตามและประเมินผลภายนอก

1. การติดตามและประเมินผลภายในเป็นการดำเนินการภายในระบบของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กระทรวงจะต้องดำเนินการติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะติดตามการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนจะติดตามการทำงานของครู เป็นต้น

2. การติดตามและประเมินผลภายนอกมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระ การบริหารขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีที่รับผิดชอบการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จึงตั้งขึ้นเป็นพิเศษในลักษณะการตรวจสอบและถ่วงดุล หลังจากได้มีการกระจายอำนาจทางการศึกษาปี ค.ศ. 2989 เพื่อทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายว่าได้ดำเนินการไปตามแนวทางของชาติว่าด้วยการศึกษา เป้าหมายของหลักสูตร ธรรมนูญโรงเรียนที่กำหนดไว้หรือไม่หากพบว่าสถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการตามที่กำหนดสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจะท้วงติงและเสนอแนะ ก่อนที่จะมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจะส่งรายงานให้สถานศึกษาพิจารณาว่า ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานถูกต้องหรือไม่ หากข้อเท็จจริงไม่เกิดการยอมรับร่วมกัน จากนั้นจึงส่งรายงานฉบับจริงและเมื่อ

มีข้อเสนอแนะสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะนั้นผลการตรวจสอบจะรายงานไปยังกระทรวงศึกษาธิการและเผยแพร่ไปยังสื่อมวลชน

ธัญลักษณ์ น้อมนิล (2543 : ค) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามแนวปฏิบัติ 8 ประการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองตัวชี้คุณภาพ 7 ปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิบัติ 8 ประการ ของครูผู้สอนจากโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพ 7 ปัจจัย ของครูผู้สอนจากโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิชยุตม์ ทับทิม (2543: (1) - (2)) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า มีระดับความคิดเห็นด้วยมากทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบงานวิชาการอาชีวและเทคนิคศึกษา องค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นด้วยมากโดยมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน องค์ประกอบการบริหารอาคารสถานที่ องค์ประกอบงานกิจการนักเรียนนักศึกษา องค์ประกอบการบริหารงานบุคคล องค์ประกอบงานบริการการศึกษา องค์ประกอบการบริหารงบประมาณและการเงิน องค์ประกอบความสัมพันธ์กับชุมชน และสถานประกอบการ ตามลำดับ

2.เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคู่มือ การพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จำแนกตามเพศ ระยะเวลาที่เปิดสอน วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา สถานที่ตั้ง

2.1 ผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคู่มือการพัฒนาโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารที่มีระยะเวลาที่โรงเรียนเปิดสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ผู้บริหารที่มีระยะเวลาที่

โรงเรียนเปิดสอนต่ำกว่า 10 ปี และระยะเวลาที่โรงเรียนเปิดสอนตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน องค์ประกอบที่ 8 งานวิชาการอาชีพและเทคโนโลยีศึกษา

2.3 ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพื่อการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่กำหนดไว้ นั่นคือ ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.4 ผู้บริหารที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่กำหนดไว้ นั่นคือ ผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.5 ผู้บริหารที่มีสถานที่ตั้งสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ นั่นคือ ผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมนึก จันทรอมรสินธุ์ (2542: (1) - (2)) ได้ศึกษาการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามร่าง มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติของโรงเรียนพระรามหฤเทโสเทคโนโลยี ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้ 1) มาตรฐานด้านผู้ เรียน พบว่า นักเรียนมีความกตัญญูกตเวทีและมีความสามารถทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับ ความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.81 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็นระดับมาก เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนนักเรียนรักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆทั้งในและนอกโรงเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็น ระดับปานกลาง เป็นอันดับสุดท้าย 2) มาตรฐานด้านกระบวนการ พบว่า มีการจัดองค์กร/ โครงสร้างการบริหารชัดเจน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็นระดับมากเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนมีการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.32 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็นระดับน้อย เป็นอันดับสุดท้าย 3) มาตรฐานด้านปัจจัย พบว่าครูมีมนุษยสัมพันธ์และควบคุมอารมณ์ได้ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ รับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.28 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็นระดับมาก เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนผู้บริหารมีความสามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศ ในการปฏิบัติงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.69 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็นระดับปานกลางเป็นอันดับสุดท้าย

งานวิจัยต่างประเทศ

บอมยาร์ด (Bomyard. 1966 : 40A) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาโดยการนำระบบ บริหารทั่วทั้งองค์การ (Total Quality Management : TQM) มาใช้ในสถานศึกษาโดยได้ทำการวิจัยทำบท บาทของครูที่จะเกิดขึ้นเมื่อนำระบบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) มาใช้ในโรงเรียน

จุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อทำนายบทบาทของครูที่จะเกิดขึ้นหลังจากใช้ระบบบริหารทั่วทั้งองค์การ (TQM) วิธีดำเนินการวิจัยใช้เทคนิคการวิจัย เดลฟาย ดดยการนำเทคนิคการบริหารคุณภาพแบบเดิมมาสร้าง เป็นแบบสอบถามมาใช้กับคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (National Education Associations : NEA) 3 รอบ ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูจะต้องพัฒนาทักษะ 18 ด้าน หากโรงเรียนต้องการผลสำเร็จในการใช้ระบบประกันคุณภาพ แบบการบริหารทั่วทั้งองค์การ

2. ครูจะต้องเข้าร่วมกับกิจกรรมหลัก 3 ด้าน เมื่อมาปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่ใช้ระบบ TQM

3. มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ที่ครูในอนาคตจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมและเรียนรู้อย่างเพียงพอเพื่อนำมาใช้ในระบบ TQM ในโรงเรียน

เช็ค (Clark. 1997 : 4198 – A) เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ให้ความสนใจการนำระบบ TQM มาใช้ในสถานบันการศึกษาซึ่งได้วิจัยลักษณะการทำตามกันเป็นกลุ่มภายในองค์การจากระบบ TQM โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา องค์การ จากระบบ TQM โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาขั้นตอนการนำระบบ TQM ไปใช้ใน 2 ระบบงาน คือ ระบบงานรัฐบาลท้องถิ่นและระบบโรงเรียน พบว่าการนำระบบ TQM ไปใช้ในสถานบันการศึกษา สถาบันต้องมีลักษณะเด่นชัด 4 ประการ คือ

1. มีสภาพแวดล้อมทางประชาธิปไตย
2. มีการแสดงประชามติร่วมกันและมีความเป็นผู้นำ
3. มีการเพิ่มคุณภาพของโรงเรียนและมีการเปลี่ยนแปลงสม่ำเสมอ
4. มีการรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้ยังพบว่า เป้าหมายของผู้บริหารมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเพิ่มคุณภาพของโรงเรียน การนำระบบเพิ่มคุณภาพมาใช้ในหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นและในโรงเรียนต้องจัดสภาพแวดล้อมภายในองค์การตามแนวคิดของระบบ TQM

การ์นซ์ว (Garansuay. 1998 : 2476 – A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการนำระบบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) ไปทดลองใช้ในองค์กรที่คัดเลือกมา 3 องค์กร คือสถานบันการศึกษาของทัพอากาศ และอุตสาหกรรมภาคเอกชนซึ่งผู้บริหารองค์กรทั้งสามเคยผ่านการฝึกอบรมการใช้ระบบ TQM ในการบริหารองค์กรมาแล้วผลการวิจัยพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความเป็นผู้นำ ยุทธศาสตร์การวางแผน การส่งมอบ ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข รางวัลและการยอมรับ

ในด้านการความเป็นผู้นำ ผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มไม่เห็นด้วยกับเหตุผลทั้งหมดทุกข้อในการนำระบบ TQM มาใช้

ในด้านยุทธศาสตร์การวางแผน ผู้บริหารทุกกลุ่มเห็นด้วยแต่ผู้จัดการบริษัทอุตสาหกรรมยังไม่เข้าใจแจ่มชัดด้านจุดมุ่งหมายขององค์กรในระยะแรก

ในด้านการนำระบบ TQM มาใช้ในองค์กรพบว่ามีผลโดยรวมด้านบวก โดยเฉพาะในระบบอุตสาหกรรมการนำระบบ TQM มาใช้ควรสร้างรูปแบบที่เกิดจากการลงมติร่วมกันที่มีความต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร การเริ่มต้นนำระบบ TQM มาใช้ควรสร้างความมั่นใจในความถูกต้องของกระบวนการและมีเสรีภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วทั้งองค์กร การฝึกอบรมการใช้ระบบ TQM ควรมีการประเมินผลเพื่อสร้างความมั่นใจว่าการฝึกอบรมนั้นได้รวมเอาวัฒนธรรมขององค์กรเข้าไปด้วย

ฟิท (Fite. 1996 : 526 – A) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาพรวมของผลผลิตจากการรับรองวิทยฐานะการเรียนการสอนในห้องเรียนในด้านสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนและบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมือง

ปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยต้องการทราบลักษณะภาพรวมของผลผลิตจากระบบรับรองวิทยฐานะการเรียนการสอนในห้องเรียน (สมรรถภาพ – นักเรียน) รวมทั้งลักษณะของบรรยากาศภายในโรงเรียนที่วิจัย เนื่องจากนโยบายการเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนของคณะกรรมการรับรองวิทยฐานะ แห่งชาติ (NCA) กำหนดให้โรงเรียนมีการวัดประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการวัดสมรรถภาพการเรียนรู้จากผลงานของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าการนำระบบรับรองวิทยฐานะมาใช้ในการเรียนการสอนมีส่วนสนับสนุนในแนววกต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ถ้าไม่นำความสมบูรณ์ของรายวิชาและการมีส่วนร่วมของครูมาเป็นเกณฑ์ประเมิน

เจ็ค และคณะ (สุวิมล ว่องวานิช. 2543 : 84-85 ;อ้างอิงจาก Jaeger,et al.n.d.) ได้ทำการวิเคราะห์เอกสารการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน (School Report Cards) พบว่า ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานประกอบด้วยตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ได้แก่จำนวนนักเรียน ความสำเร็จของโรงเรียน สภาพแวดล้อมใน โรงเรียน บุคลากร ลักษณะของครู อาจารย์ ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บริการที่ให้กับนักเรียน การเงินของโรงเรียน เขาพบว่ารูปแบบการเขียนรายงาน จะมีทั้งการบรรยาย หรือการทำตารางแสดงค่าสถิติหรือข้อมูลเชิงปริมาณแต่ละแบบยังจำแนกเป็นรายงานแบบสั้นและยาวผลการวิจัยยังพบว่า การรายงานผลการดำเนินงานในลักษณะการบรรยายและที่มีความยาวจะยิ่งทำให้กลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลคุณภาพโรงเรียนมากขึ้น และประเมินคุณภาพโรงเรียนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น และประเมินคุณภาพโรงเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น เขาพบว่ากลุ่มผู้ปกครองจะประเมินคุณภาพโรงเรียนได้ถูกต้องประมาณร้อยละ 66 - 91 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่น่าเสนอให้ผู้ปกครองทราบ กันให้เลือกรูปแบบการรายงาน เขาเสนอแนะให้ใช้การรายงานแบบยาวในลักษณะการบรรยายมากกว่าแบบอื่นเกี่ยวกับครูเรียนมักจะประเมินคุณภาพของโรงเรียนสูงกว่าที่เป็นจริง

สุไรติ (เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. 2540:79 ; citing Suryadi.n.d.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศอินโดนีเซีย โดยจัดคุณภาพของครูใน 4 ปัจจัยหลัก คือ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ ความพยายามทางวิชาชีพ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมทางวิชาชีพและความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญและงานที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัยพบว่า ครูเป็นปัจจัยที่กระตุ้นและใช้ประโยชน์จากปัจจัยอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพครูเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้ตัดสินการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาและครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้มากที่สุด

เซนเดอร์ และคณะ (Sanders, et al. 1995) ได้ศึกษารูปแบบและแนวทางการประเมินโรงเรียนในอเมริกาพบว่าการประเมินโรงเรียนใน 4 รูปแบบ คือ 1) การประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะโดยให้ครูในโรงเรียนทำรายงานประเมินตนเองตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด 2) รัฐดำเนินการประเมินโรงเรียนตามตัวบ่งชี้ที่แต่ละรัฐกำหนดขึ้น และทำรายงานการประเมินเสนอต่อสาธารณะ 3) การประเมินโรงเรียนโดยเขตพื้นที่ตามความต้องการของชุมชนในพื้นที่นั้น และ 4) การประเมินโรงเรียนโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นโดยกำหนดตัวบ่งชี้ขึ้นมาใช้เฉพาะโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 116 คน

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา
2. รวบรวมเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ได้จากเอกสารและงานวิจัย
3. สร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งถามความคิดเห็นใน 2 ด้าน คือ

1. ด้านความพร้อมในเนื้อหาของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยที่ได้นำมาแบ่งเป็นช่วง ๆ เพื่อพิจารณาถึงระดับความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

- คะแนน 1.00 - 1.50 มีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาน้อยที่สุด
- คะแนน 1.51 - 2.00 มีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาน้อย
- คะแนน 2.51 - 3.50 มีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษานานกลาง
- คะแนน 3.51 - 4.50 มีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษามาก
- คะแนน 4.51 - 5.00 มีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด

2. ด้านความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาในการ ดำเนินการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของวิทยาลัยเทคนิค ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยที่นำมาแบ่งเป็นช่วง ๆ เพื่อพิจารณาถึงระดับความพร้อมในการดำเนินการเข้าสู่ ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

- คะแนน 1.00 - 1.50 มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารน้อยที่สุด
- คะแนน 1.51 - 2.00 มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารน้อย
- คะแนน 2.51 - 3.50 มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารปานกลาง
- คะแนน 3.51 - 4.50 มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารมาก
- คะแนน 4.51 - 5.00 มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารมากที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในแบบสอบถาม แบบปลายเปิด (Open-end)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ

รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ, รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และอาจารย์นิธิรัช กิตติวิสาร ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้อำนวยการวิทยาลัย พละศึกษา สังกัดกรมพละศึกษา จำนวน 30 คน

7. เก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ค่าตอบจากแบบสอบถามพร้อมทั้งหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2533 :98 - 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย
2. ขอนหนังสืออนุญาตจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษาถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษาส่งไปให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคทางไปรษณีย์ จำนวน 116 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ซึ่งได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด จำนวน 97 ฉบับ แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window V. 9.01
2. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ (Percentage)
3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) t-test
4. แบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้วิธีสรุปและเรียงลำดับความสำคัญตามความถี่ของความคิดเห็น และข้อเสนอแนะนั้น ๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าเฉลี่ย Mean ($\bar{X}$) โดยคำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนผู้ตรวจแบบสอบถาม

1.2 คำนวณเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 65)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2533 : 98 - 99)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อในแบบทดสอบ
	S^2_i	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2_t	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	$\sum S^2_i$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อ

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test โดยคำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 178)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	=	ค่าสถิติความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม
	X_1, X_2	=	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2, S_2^2	=	ความแปรปรวนของกลุ่ม 1 และความแปรปรวนของกลุ่ม 2
	n_1, n_2	=	จำนวนของคนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจะนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค สังกัด กรมอาชีวศึกษามีสถานภาพ ดังนี้

ตาราง 4 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
40 - 50 ปี	51	52.6
51 ปีขึ้นไป	46	47.4
รวม	97	100
วุฒิทางการศึกษา		
ปริญญาตรี	23	23.7
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	74	76.3
รวม	97	100
ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร		
1 - 4 ปี	15	15.5
4 ปีขึ้นไป	82	84.5
รวม	97	100

จากตาราง 4 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 40 - 50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 52.60 มีวุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาโทหรือสูงกว่าร้อยละ 76.30 และมีประสบการณ์ในตำแหน่ง 4 ปีขึ้นไปมากที่สุดถึงร้อยละ 84.50

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. ความพร้อมในด้านเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพร้อมในด้านเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

ข้อ	ความพร้อมในด้านเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
	<u>ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา</u>			
1	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ	3.88	.55	มาก
2	ความรู้ในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.07	.52	มาก
3	ความเข้าใจความหมายของการประกันคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา	4.05	.56	มาก
4	ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา	4.17	.59	มาก
5	ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับของการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.21	.54	มาก
6	ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิต	3.89	.66	มาก
	<u>ความพร้อมในด้านความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา</u>			
7	ความรู้ความเข้าใจในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจากมาตรฐานการศึกษาชาติโดยคณะกรรมการสถานศึกษา	3.63	.66	มาก
		3.74	.68	มาก
8	ความรู้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยกระบวนการและผลผลิตของสถานศึกษา	3.97	.61	มาก
9	ความรู้ในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	3.97	.61	มาก
10	ความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.90	.64	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ความพร้อมในด้านเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพร้อม
11	ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนหรือธรรมนูญโรงเรียน	3.97	.64	มาก
12	ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	4.05	.58	มาก
13	ความรู้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษา	4.05	.63	มาก
14	ความรู้ความเข้าใจในการสร้างความร่วมมือกับชุมชน	4.00	.69	มาก
15	ความรู้ในกระบวนการตรวจสอบการทบทวนคุณภาพการศึกษา	3.76	.65	มาก
16	ความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.87	.63	มาก
17	ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	3.61	.75	มาก
18	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก	3.67	.78	มาก
	<u>ความพร้อมในด้านความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา</u>			
19	ความรู้ในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร	3.81	.65	มาก
20	ความรู้ความเข้าใจในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.86	.65	มาก
21	ความรู้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.03	.60	มาก
22	ความเข้าใจในการดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	3.82	.64	มาก
23	ความรู้ในการตรวจสอบการดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	3.84	.66	มาก
24	ความเข้าใจในการนำผลการตรวจสอบ/ประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.81	.66	มาก
25	ความรู้ในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี	3.75	.76	มาก
26	ความเข้าใจในสาระสำคัญของรายงานการประเมินตนเอง	3.78	.73	มาก
รวม		3.89	.46	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความพร้อมในด้านเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใน 3 ด้าน คือ ความพร้อมด้านความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ความพร้อมด้านความเข้าใจในโครงสร้างของระบบ

ประกันคุณภาพการศึกษา และความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, S.D. = .46$)

2.ความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมาตรฐานและระดับความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค

ข้อ	ความพร้อมด้านด้านทรัพยากรทางการบริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
<u>ความพร้อมด้านบุคลากร</u>				
1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.02	.61	มาก
2	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง	4.01	.56	มาก
3	ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย	4.11	.57	มาก
4	ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา	3.77	.65	มาก
5	ครูมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร	3.59	.70	มาก
6	จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.71	.77	มาก
7	ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ	3.63	.67	มาก
8	ครูมีความถนัด/ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ	3.91	.60	มาก
9	ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเต็มที่	4.18	.60	มาก
10	ผู้บริหารมีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์	4.23	.59	มาก
11	ผู้บริหารมีการครองตนที่ดีไม่มีหนี้สินส่วนตัวไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขสิ่งเสพติด	4.32	.57	มาก
12	ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม	4.01	.60	มาก
<u>ความด้านอาคารสถานที่</u>				
13	อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมตามเกณฑ์	3.86	.77	มาก
14	อาคารสถานที่อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมในการใช้งาน	3.98	.66	มาก
<u>ความพร้อมด้านงบประมาณ</u>				
15	หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำระบบประกันคุณภาพ	3.14	.84	มาก
16	ชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ	3.15	.84	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ความพร้อมด้านด้านทรัพยากรทางการบริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพร้อม
	<u>ความพร้อมด้านการจัดการศึกษา</u>			
17	โครงสร้างการบริหารจัดการของสถานศึกษามีความชัดเจน	3.85	.76	มาก
18	แผนพัฒนาสถานศึกษาบุคลากรทำความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและพร้อมนำไปสู่การปฏิบัติ	3.68	.71	มาก
19	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นระบบครบถ้วนถูกต้อง	3.57	.67	มาก
รวม		3.83	.37	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าวิทยาลัยเทคนิคมีความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความพร้อมด้านบุคลากร ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ความพร้อมด้านงบประมาณ และความพร้อมด้านการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83, S.D. =.37$)

วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตาราง 7 เปรียบเทียบความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามอายุของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

ความพร้อมในด้านเนื้อหา การประกันคุณภาพการศึกษา	อายุ 40 - 50 ปี		51 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา</u>					
1. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ	3.90	.50	3.87	.61	1.12
2. ความรู้ในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.02	.55	4.12	.49	.06
3. ความเข้าใจความหมายของการประกัน คุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา	4.10	.54	4.00	.58	.44
4. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.16	.61	4.19	.57	.09
5. ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับของ การจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.24	.51	4.19	.57	.10
6. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้าน ปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต	3.88	.59	3.91	.74	.88

ตาราง 7 (ต่อ)-

ความพร้อมในด้านความเข้าใจในเนื้อหาของ การประกันคุณภาพการศึกษา	อายุ 40 - 50 ปี		51 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ความพร้อมในด้านความเข้าใจในโครงสร้าง ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา</u>					
7. ความรู้ความเข้าใจในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่นจากมาตรฐานการศึกษาชาติโดย คณะกรรมการสถานศึกษา	3.64	.59	3.63	.73	2.40
8. ความรู้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตของสถานศึกษา	3.72	.64	3.76	.72	.75
9. ความรู้ในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	4.00	.60	3.75	.62	.00
10. ความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกการ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.84	.61	3.97	.67	.31
11. ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนหรือ ธรรมนูญโรงเรียน	3.96	.57	4.00	.72	.57
12. ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อ การเรียนการสอน	4.02	.47	4.08	.68	9.47**
13. ความรู้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศของ สถานศึกษา	4.10	.50	4.00	.75	3.81
14. ความรู้ความเข้าใจในการสร้างความร่วมมือ กับชุมชน	4.02	.65	3.97	.73	.44
15. ความรู้ในกระบวนการตรวจสอบการทบทวน คุณภาพการศึกษา	3.72	.64	3.80	.68	.00
16. ความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา	3.82	.62	3.93	.63	1.00
17. ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	3.54	.83	3.73	.65	4.57*
18. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายนอก	3.62	.72	3.72	.85	.78
<u>ความพร้อมในด้านการจัดทำระบบประกัน คุณภาพการศึกษา</u>					
19. ความรู้ในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร	3.74	.72	3.89	.56	5.82*
20. ความรู้ ความเข้าใจในการแต่งตั้งคณะ กรรมการจัดทำระบบประกันคุณภาพการ ศึกษาภายใน	3.84	.68	3.89	.63	.89

ตาราง 7 (ต่อ)

ความพร้อมในด้านความเข้าใจในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา	อายุ 40 - 50 ปี		51 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
21. ความรู้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.00	.53	4.06	.67	2.63
22. ความเข้าใจในการดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	3.80	.57	3.85	.72	.68
23. ความรู้ในการตรวจสอบการดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	3.76	.65	3.93	.67	.48
24. ความเข้าใจในการนำผลการตรวจสอบ/ประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.72	.67	3.91	.65	.99
25. ความรู้ในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี	3.70	.81	3.80	.71	.39
26. ความเข้าใจในสาระสำคัญของรายงานการประเมินตนเอง	3.74	.77	3.82	.70	.14
รวม	3.86	.44	3.92	.48	.89

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษาและความเข้าใจในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีอายุต่างกันมีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความรู้เกี่ยวกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และมีความรู้ในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

ความพร้อมในด้านความเข้าใจในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา	ปริญญาตรี		ปริญญาโทหรือสูงกว่า		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา</u>					
1. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ	3.73	.44	3.93	.58	.09
2. ความรู้ในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.00	.42	4.09	.55	3.96*
3. ความเข้าใจความหมายของการประกันคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา	4.04	.47	4.05	.59	.98

ตาราง 8 (ต่อ)

ความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา	ปริญญาตรี		ปริญญาโทหรือ สูงกว่า		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
4. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.04	.47	4.21	.62	8.63**
5. ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับของ การจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.04	.47	4.27	.55	8.75**
6. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้าน ปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต <u>ความพร้อมในด้านความเข้าใจในโครงสร้าง ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา</u>	3.73	.61	3.94	.68	.44
7. ความรู้ความเข้าใจในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่นจากมาตรฐานการศึกษาชาติโดย คณะกรรมการสถานศึกษา	3.47	.59	3.68	.68	.15
8. ความรู้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย	3.56	.66	3.79	.68	.14
9. กระบวนการและผลผลิตของสถานศึกษา ความรู้ในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	3.82	.49	4.02	.64	.10
10. ความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกการ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.82	.49	3.95	.68	1.23
11. ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนหรือ ธรรมนูญโรงเรียน	4.04	.47	3.95	.69	2.61
12. ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อ การเรียนการสอน	4.04	.47	4.05	.61	2.24
13. ความรู้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศของ สถานศึกษา	4.04	.56	4.05	.62	.77
14. ความรู้ความเข้าใจในการสร้างความร่วมมือ กับชุมชน	3.95	.63	4.01	.71	.27
15. ความรู้ในกระบวนการตรวจสอบการทบทวน คุณภาพการศึกษา	3.73	.54	3.77	.69	3.09
16. ความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา	3.91	.51	3.86	.66	2.89
17. ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	3.56	.66	3.63	.78	.92

ตาราง 8 (ต่อ)

ความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา	ปริญญาดรี		ปริญญาโทหรือ สูงกว่า		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
18. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายนอก	3.69	.87	3.66	.76	.63
ความพร้อมในการจัดทำระบบประกัน คุณภาพการศึกษา					
19. ความรู้ในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร	3.73	.44	3.83	.70	2.11
20. ความรู้ ความเข้าใจในการแต่งตั้งคณะ กรรมการจัดทำระบบประกันคุณภาพการ ศึกษาภายใน	3.82	.57	3.87	.68	.21
21. ความรู้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.08	.59	4.01	.60	.19
22. ความเข้าใจในการดำเนินการจัดทำระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนพัฒนา สถานศึกษา	3.86	.54	3.81	.67	1.80
23. ความรู้ในการตรวจสอบการดำเนินการตาม แผนพัฒนาสถานศึกษา	3.86	.54	3.83	.70	1.47
24. ความเข้าใจในการนำผลการตรวจสอบ/ ประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.82	.65	3.81	.67	.22
25. ความรู้ในการจัดทำรายงานการประเมินตน เองหรือรายงานประจำปี	3.65	.77	3.78	.76	.04
26. ความเข้าใจในสาระสำคัญของรายงานการ ประเมินตนเอง	3.73	.81	3.79	.72	.00
รวม	3.84	.33	3.91	.49	2.81

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา และความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา และมีความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความรู้ในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 9 เปรียบเทียบความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา
จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

ความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา	ประสบการณ์ 1- 4 ปี		ประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา</u>					
1. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ	3.60	.50	3.93	.55	1.83
2. ความรู้ในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.00	.53	4.08	.52	.34
3. ความเข้าใจความหมายของการประกัน คุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา	3.86	.51	4.08	.57	.00
4. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.20	.56	4.17	.60	.13
5. ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับของ การจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.20	.56	4.21	.54	.01
6. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้าน ปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต	3.86	.63	3.90	.67	.00
<u>ความพร้อมในด้านความเข้าใจในโครงสร้าง ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา</u>					
7. ความรู้ความเข้าใจในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่นจากมาตรฐานการศึกษาชาติโดย คณะกรรมการสถานศึกษา	3.66	.48	3.63	.69	2.88
8. ความรู้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย	3.73	.59	3.74	.69	.64
9. กระบวนการและผลผลิตของสถานศึกษา ความรู้ในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	3.80	.67	4.01	.59	2.12
10. ความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกการ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.86	.51	3.91	.67	.91
11. ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนหรือ ธรรมนูญโรงเรียน	3.93	.59	3.98	.65	.00
12. ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อ การเรียนการสอน	4.13	.51	4.03	.59	.05
13. ความรู้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศของ สถานศึกษา	4.00	.65	4.06	.63	.00

ตาราง 9 (ต่อ)

ความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา	ประสบการณ์ 1- 4 ปี		ประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
14. ความรู้ความเข้าใจในการสร้างความร่วมมือ กับชุมชน	3.93	.45	4.01	.72	3.31
15. ความรู้ในกระบวนการตรวจสอบการทบทวน คุณภาพการศึกษา	3.73	.59	3.76	.67	.18
16. ความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา	3.80	.56	3.89	.64	.06
17. ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	3.60	.63	3.62	.78	.88
18. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายนอก	3.80	.67	3.64	.80	1.38
<u>ความพร้อมในด้านการจัดทำระบบประกัน คุณภาพการศึกษา</u>					
19. ความรู้ในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร	3.73	.59	3.82	.66	.00
20. ความรู้ ความเข้าใจในการแต่งตั้งคณะ กรรมการจัดทำระบบประกันคุณภาพการ ศึกษาภายใน	3.80	.67	3.87	.65	.36
21. ความรู้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.06	.59	4.02	.60	.01
22. ความเข้าใจในการดำเนินการจัดทำระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนพัฒนา สถานศึกษา	3.80	.56	3.82	.66	.31
23. ความรู้ในการตรวจสอบการดำเนินการตาม แผนพัฒนาสถานศึกษา	3.86	.63	3.84	.67	.02
24. ความเข้าใจในการนำผลการตรวจสอบ/ ประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	3.86	.63	3.80	.67	.04
25. ความรู้ในการจัดทำรายงานการประเมินตน เองหรือรายงานประจำปี	3.66	.72	3.76	.77	.00
26. ความเข้าใจในสาระสำคัญของรายงานการ ประเมินตนเอง	3.73	.59	3.79	.76	.32
รวม	3.85	.39	3.90	.47	.29

จากตาราง 9 แสดงว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบ

ประกันคุณภาพการศึกษา และความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ในการศึกษาความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นการศึกษาความพร้อมด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณและด้านการจัดการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

ตาราง 10 เปรียบเทียบความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามอายุของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

ความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร	อายุ 40 -50 ปี		อายุ 50 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านบุคลากร</u>					
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.00	.60	4.04	.62	.00
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง	3.96	.57	4.06	.56	.28
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย	4.12	.59	4.10	.56	.25
4. ครุรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา	3.74	.69	3.80	.61	.81
5. ครุมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร	3.62	.72	3.57	.68	.01
6. จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.70	.86	.68	.68	2.43
7. ครุมีความรู้ความสามารถในการประเมินผล การเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ	3.64	.69	3.63	.67	.00
8. ครุมีความถนัด/ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ	3.96	.60	3.87	.61	.10
9. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเต็มที่	4.18	.59	4.19	.61	.08
10. ผู้บริหารมีความเมตตากรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์	4.20	.63	4.27	.53	.06

ตาราง 10 (ต่อ)

ความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร	อายุ 40 -50 ปี		อายุ 50 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดีไม่มีหนี้สินล้นพ้น ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด	4.30	.61	4.36	.52	.07
12. ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม	4.02	.65	4.00	.55	1.90
<u>ความพร้อมด้านอาคารสถานที่</u>					
13. อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมี ความพร้อมตามเกณฑ์	3.84	.84	3.89	.69	.36
14. อาคารสถานที่อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมใน การใช้งาน	4.00	.69	3.97	.64	.02
<u>ความพร้อมในด้านงบประมาณ</u>					
15. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนในการจัดทำระบบประกันคุณภาพ การศึกษา	3.14	.92	3.14	.75	1.29
16. ชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือในรูปแบบ ต่าง ๆ	3.16	.91	3.14	.77	.24
<u>ความพร้อมในด้านการจัดการศึกษา</u>					
17. โครงสร้างการบริหารจัดการของสถานศึกษา มีความชัดเจน	3.86	.77	3.66	.57	.21
18. แผนพัฒนาสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนา เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและพร้อมนำไปสู่การ ปฏิบัติ	3.69	.71	3.33	.57	.65
19. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นระบบ ครบถ้วนถูกต้อง	3.59	.66	3.00	1.00	.20
รวม	3.82	.43	3.84	.29	3.73

จากตาราง 10 แสดงว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีที่มีอายุต่างกันมีความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการศึกษา ในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

ความพร้อมด้านบุคลากร	ปริญญาตรี		ปริญญาโทหรือ สูงกว่า		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านบุคลากร</u>					
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.08	.59	4.00	.61	.15
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง	4.04	.47	4.00	.59	.42
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย	4.13	.45	4.10	.60	1.83
4. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา	3.65	.57	3.81	.67	.00
5. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร	3.65	.64	3.58	.72	.92
6. จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.65	.64	3.72	.81	1.48
7. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ	3.69	.55	3.62	.71	2.09
8. ครูมีความถนัด/ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ	3.95	.56	3.90	.62	.62
9. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเต็มที่	4.21	.59	4.17	.60	.00
10. ผู้บริหารมีความเมตตากรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์	4.30	.47	4.21	.62	.57
11. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดีไม่มีหนี้สินล้นพ้นไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด	4.26	.54	4.35	.58	.75
12. ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม	4.04	.63	4.00	.59	.31
<u>ความพร้อมด้านอาคารสถานที่</u>					
13. อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมตามเกณฑ์	3.73	.86	3.90	.74	.01
14. อาคารสถานที่ที่อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมในการใช้งาน	3.95	.70	4.00	.66	.01

ตาราง 11 (ต่อ)

ความพร้อมด้านบุคลากร	ปริญญาตรี		ปริญญาโทหรือสูงกว่า		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ความพร้อมในด้านงบประมาณ</u>					
15. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา	3.04	.76	3.17	.86	1.09
16. ชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ	3.04	.76	3.18	.87	2.00
<u>ความพร้อมในการจัดการศึกษา</u>					
17. โครงสร้างการบริหารจัดการของสถานศึกษามีความชัดเจน	3.91	.59	3.83	.81	3.90
18. แผนพัฒนาสถานศึกษาบุคลากรทำความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและพร้อมนำไปสู่การปฏิบัติ	3.65	.64	3.68	.73	.56
19. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นระบบครบถ้วนถูกต้อง	3.52	.51	3.59	.71	2.75
รวม	3.81	.29	3.83	.39	1.52

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการศึกษา ในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค

ความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร	ประสบการณ์ 1-4 ปี		ประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านบุคลากร</u>					
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	3.93	.45	4.03	.63	1.25
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง	3.93	.45	4.02	.58	.41

ตาราง 12 (ต่อ)

ความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร	ประสบการณ์ 1-4 ปี		ประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย	4.06	.45	4.12	.59	2.46
4. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา	3.60	.73	3.80	.63	1.98
5. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร	3.26	.79	3.65	.67	.30
6. จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.53	.83	3.74	.76	.32
7. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผล การเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาใช้ พัฒนาคุณภาพ	3.60	.63	3.64	.69	.03
8. ครูมีความถนัด/ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ	3.66	.61	3.96	.59	1.97
9. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเต็มที่	4.20	.41	4.18	.63	2.99
10. ผู้บริหารมีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์	4.26	.45	4.23	.61	.94
11. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดีไม่มีหนี้สินล้นพ้นไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด	4.33	.61	4.23	.56	.29
12. ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรมจริยธรรม	3.86	.51	4.03	.61	.17
<u>ความพร้อมด้านอาคารสถานที่</u>					
13. อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมตามเกณฑ์	3.46	.91	3.93	.72	3.58
14. อาคารสถานที่อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมในการใช้งาน	3.86	.74	4.01	.65	1.74
<u>ความพร้อมในด้านงบประมาณ</u>					
15. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา	2.86	.74	3.19	.85	1.17
16. ชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ	3.00	.65	3.18	.87	3.37

ตาราง 12 (ต่อ)

ความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร	ประสบการณ์ 1-4 ปี		ประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ความพร้อมด้านการจัดการศึกษา</u>					
17. โครงสร้างการบริหารจัดการของสถานศึกษา มีความชัดเจน	3.80	.41	3.86	.81	5.04*
18.แผนพัฒนาสถานศึกษา บุคลากรทำความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและพร้อมนำไปสู่การปฏิบัติ	3.40	.50	3.73	.73	1.85
19. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นระบบ ครบถ้วนถูกต้อง	3.40	.50	3.60	.69	1.86
รวม	3.81	.29	3.83	.39	1.52

จากตาราง 12 แสดงว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารต่างกันมีความพร้อมด้านทรัพยากรทางการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการศึกษา ในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอน 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค ที่มีต่อการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งรวบรวมได้จากคำถามปลายเปิดดังต่อไปนี้

ตาราง 13 ความคิดเห็นของผลกระทบในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค

ความคิดเห็น	ความถี่
<u>ผลกระทบที่เกิดขึ้น</u>	
1. ผลกระทบที่มีต่อผู้เรียน	
1.1 ทำให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้อย่างจริงจัง เกิดทักษะ	18
1.2 นักเรียนนักศึกษาจะมีการพัฒนามากขึ้น	12
1.3 เป็นผลผลิตของสถานศึกษาที่มีคุณภาพ	11
2. ผลกระทบที่มีต่อครู - อาจารย์	
2.1 ครู อาจารย์ ตื่นตัวพัฒนาตนเองมากขึ้น	9
2.2 ครู อาจารย์ ตระหนักในหน้าที่และบทบาทของตนมากขึ้น	15

ตาราง 13 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ความถี่
2.3 ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์	12
2.4 การสอนของครูอาจารย์ มีมาตรฐานสูงขึ้น	22
2.5 ครู อาจารย์ได้รับการพัฒนามากขึ้น	16
3. ผลกระทบที่มีต่อสถานศึกษา	
1.1 ทำให้ชื่อเสียงและความเชื่อถือของสถานศึกษาดีขึ้น	15
1.2 สถานศึกษา สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนได้เต็มที่	11
1.3 สังคมยอมรับในศักยภาพของสถานศึกษา	13
1.4 ช่วยให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด	19
1.5 ทำให้การจัดการศึกษามีแผนพัฒนาที่ชัดเจน	11
1.6 คุณภาพการศึกษาจะได้รับการประเมินอย่างแท้จริง	9
1.7 มีผลต่อสถานศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	25
1.8 การบริหารงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	22
1.9 เพิ่มภาระให้แก่สถานศึกษาและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	6
1.10 มีการพัฒนาด้านอาคารสถานที่	5

จากตาราง 13 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นว่าการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา จะมีผลกระทบต่อผู้เรียนในเรื่องทำให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้อย่างจริงจัง เกิดทักษะ จำนวน 18 คน มีนักเรียนมีการพัฒนามากขึ้น จำนวน 12 คน และผลผลิตของสถานศึกษามีคุณภาพ จำนวน 11 คน ผลกระทบต่อครู - อาจารย์ในเรื่อง การสอนของครู อาจารย์ มีมาตรฐานสูงขึ้น จำนวน 22 คน ครู อาจารย์ ได้รับการพัฒนามากขึ้น จำนวน 16 คน ครู อาจารย์ ตระหนักในหน้าที่และบทบาทของตนมากขึ้น จำนวน 15 คน ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จำนวน 12 คน และครู อาจารย์ ตื่นตัวพัฒนาตนเองมากขึ้น จำนวน 9 คน และมีผลกระทบต่อสถานศึกษาในเรื่องการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จำนวน 25 คน การบริหารงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จำนวน 22 คน ช่วยให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จำนวน 19 คน ทำให้ชื่อเสียงและความเชื่อถือของสถานศึกษาดีขึ้น จำนวน 15 คน

ตาราง 14 ความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค

ปัญหา	ความถี่
ด้านปัจจัย	
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดของกรมอาชีวศึกษายังไม่ชัดเจนทำให้ผู้ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย	12

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัญหา		ความถี่
ด้านปัจจัย (ต่อ)		
2.	ครูอาจารย์ในสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังไม่ยอมรับระบบประกันคุณภาพหรือยังไม่มีความตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพทำให้ขาดความร่วมมือในการดำเนินงาน	32
3.	ปัญหาบุคลากรไม่ได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพอย่างทั่วถึง บุคลากรไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง	35
4.	ครู อาจารย์ไม่พร้อมในการปรับตัวในการรองรับการเปลี่ยนแปลงและภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการประเมินภายในที่ต้องรวบรวมข้อมูล ครูจึงไม่มีเวลาในการจัดทำ	20
5.	ขาดแคลนบุคลากรประจำ มีแต่ครูจ้างสอน มีการเปลี่ยนแปลง เข้า - ออกบ่อย หน้าที่ที่มอบหมายจึงไม่ต่อเนื่อง	6
6.	งบประมาณสนับสนุนค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับการประเมินภายนอก	15
ด้านกระบวนการ		
1.	เครื่องมือในการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาจากภายนอก (สมศ.) ไม่สามารถวัดคุณภาพได้เนื่องจากความแตกต่างด้านความพร้อมของแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน	8
2.	แนวทางการตรวจสอบจากภายนอกสถานศึกษาไม่ชัดเจนทำให้คณะกรรมการประเมินภายในสถานศึกษา ยังไม่สามารถกำหนดแนวทางการประเมินภายในได้ตรงกับเป้าหมายที่จะได้รับการตรวจสอบจากภายนอก	11
3.	ผู้บริหารยังยึดติดกับภาพเก่าของการประเมินสถานศึกษา ดีเด่น เน้นการปลูกหญ้า ทาสี แต่กระบวนการเรียนการสอน มิได้มีการกำกับตรวจสอบอย่างจริงจัง	22
4.	ผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานประเมินมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ไม่น่าเชื่อถือ	7
ด้านผลผลิต		
1.	สถานศึกษามุ่งสอนเพื่อให้เด็กเกิดทักษะอาชีพตามสาขาวิชาที่เขาเลือกเรียนไม่ได้ดำเนินการตามกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา	11
2.	ผลผลิตทางการศึกษาคือตัวบุคคลที่สำเร็จการศึกษา การตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพจะต้องวัดจากตัวบุคคลนั้น ๆ จึงเป็นการยากที่จะวัดหรือประเมินคุณภาพจาก "คน" เพราะจิตใจความรู้สึก ของคนมันเปลี่ยนแปลงตามสภาวะแวดล้อม	8

จากตาราง 14 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค ดังนี้

ด้านปัจจัย ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคเห็นว่าเป็นปัญหาที่สุด ได้แก่ ปัญหาบุคลากร ไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึง และไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง จำนวน 36 คน รองลงมาเป็นปัญหาครู อาจารย์ ส่วนหนึ่งยังไม่ยอมรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาหรือยังไม่มีวาทะหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้ขาดความร่วมมือในการดำเนินการ จำนวน 32 คน ปัญหาครู อาจารย์ ยังไม่พร้อมในการปรับตัวรองรับกับการเปลี่ยนแปลง และภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น จำนวน 20 คน

ด้านกระบวนการ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ ผู้บริหารยังยึดติดกับภาพเก่าของการประเมินสถานศึกษาดีเด่น เน้นการปลูกหญ้า ทาสี แต่กระบวนการเรียนการสอนมิได้มีการกำกับตรวจสอบอย่างจริงจัง จำนวน 22 คน ปัญหาแนวทางการตรวจสอบจากภายนอกไม่ชัดเจน ทำให้คณะกรรมการประเมินภายในสถานศึกษาไม่สามารถกำหนดแนวทางการประเมินภายในได้ตรงกับเป้าหมาย จำนวน 11 คน ปัญหาเครื่องมือการประเมินมาตรฐานจากภายนอก (สมศ.) ไม่สามารถวัดคุณภาพได้เนื่องจากความแตกต่างด้านความพร้อมแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จำนวน 8 คน

ด้านผลผลิต ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค เห็นว่าเป็นปัญหามาก ได้แก่ สถานศึกษามุ่งสอนเพื่อให้เด็กเกิดทักษะ อาชีพตามสาขาวิชาที่เขาเลือกเรียน ไม่ได้ดำเนินการไปตามกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 11 คน และปัญหาผลผลิตทางการศึกษา คือตัวบุคคลที่สำเร็จการศึกษา การตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพจะต้องวัดจากตัวบุคคลนั้น ๆ จึงเป็นการยากที่จะวัดหรือประเมินคุณภาพจาก "คน" เพราะความรู้สึกนั้นจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จำนวน 8 คน

ตาราง 15 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารวิทยาลัยในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. จัดงบประมาณสนับสนุน	20
2. ผู้บริหารควรจัดบุคลากรรับผิดชอบเรื่องประกันคุณภาพการศึกษา	15
3. ฝ่ายบริหารต้องตระหนักและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง	22
4. ควรให้ความรู้แก่บุคลากรทุกระดับ และประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วกันอย่างต่อเนื่อง	36
5. จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา	8
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาควรจะช่วยกันชี้แจงให้ชุมชนเข้าใจถึงความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา	8
7. สำนักงานประเมินมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ควรจัดเผยแพร่เอกสารให้กับสถานศึกษาเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม	7
8. การประเมินคุณภาพควรเน้นที่การเรียนการสอนไม่ใช่เน้นการจัดทำเอกสารแต่ครูไม่ได้สอน	31

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
9. ควรดำเนินการในรูปคณะกรรมการ	6
10. ควรจัดทำเครื่องมือแบบสำรวจแบบสอบถามกับผู้เกี่ยวข้องทั้งนักเรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง แล้วรวบรวมวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง	8
11. ควรจัดให้มีเกณฑ์การประเมินการจัดการอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ	15

จากตาราง 15 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีข้อเสนอแนะต่อจากการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค ดังนี้

1. ควรให้ความรู้แก่บุคลากรทุกระดับ และประชาสัมพันธ์ให้ทราบกันอย่างทั่วถึง จำนวน 36 คน
2. การประกันคุณภาพการศึกษาควรเน้นที่การเรียนการสอนไม่ใช่เน้นการจัดทำเอกสาร แต่ครูไม่ได้สอน จำนวน 31 คน
3. ฝ่ายบริหารต้องตระหนักและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง จำนวน 22 คน
4. จัดงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ จำนวน 20 คน
5. ควรจัดให้มีเกณฑ์การประเมินการจัดการอาชีวศึกษา เป็นการเฉพาะ จำนวน 15 คน
6. ผู้บริหารควรจัดบุคลากรรับผิดชอบ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 15 คน
7. ผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาควรจะช่วยกันชี้แจงให้ชุมชนเข้าใจถึงความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 8 คน
8. ควรจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 8 คน
9. ควรจัดทำเครื่องมือแบบสำรวจ แบบสอบถาม กับผู้เกี่ยวข้องทั้งนักเรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง แล้วรวบรวม วิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง จำนวน 8 คน
10. สำนักงานประเมินมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ควรจัดเผยแพร่เอกสารให้กับสถานศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม จำนวน 7 คน
11. ควรดำเนินการในรูปคณะกรรมการ จำนวน 6 คน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร
3. เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

วิธีดำเนินการวิจัย

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 116 คน
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ อายุ วุฒิต่างการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามความคิดเห็น 2 ด้าน คือ
1. ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 2. ด้านความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหาร ของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาในการดำเนินการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดกรมพลศึกษา ที่มาเข้ารับการอบรม ณ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาในเดือนพฤษภาคม 2545 จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ไปยังผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยนี้ จำนวน 116 ชุด โดยรับกลับคืนมาจำนวน 97 ชุด คิดเห็นร้อยละ 83.62 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเป็นค่าสถิติพื้นฐานและนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใช้ t-test ในการทดสอบสมมติฐาน
3. จัดลำดับความถี่และหาค่าร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจากแบบสอบถามปลายเปิด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-50 ปี ร้อยละ 52.60 มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่าร้อยละ 76.30 และมีประสบการณ์ในตำแหน่ง 4 ปีขึ้นไป ร้อยละ 84.50
2. ความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลสรุป ดังนี้
 - 2.1 ความพร้อมด้านเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา ความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีความพร้อมในด้านความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .46)
 - 2.2 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นว่าวิทยาลัยมีความพร้อมในระดับมาก ในด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณและด้านการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .37)

เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมเกี่ยวกับเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรากฏผลดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง ปรากฏว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง ปรากฏว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร ปรากฏว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของทรัพยากรด้านงบประมาณที่จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านการจัดการศึกษา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ✓

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.1 ความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของระบบประกันคุณภาพการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษาและมีความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นนโยบายของกรมอาชีวศึกษาที่มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงจำเป็นต้องสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพการศึกษานอกจากการประชุมสัมมนาแล้ว กรมอาชีวศึกษายังได้จัดทำมาตรฐานอาชีวศึกษา และจัดทำเอกสารคู่มือการประกันคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษา จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประเมินภายในของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (นิธิรัช กิตติวิสาร. 2544 : 66-67) และ (สุรศักดิ์ ศรีปาน. 2542 : บทคัดย่อ) ได้ให้บุคลากรในสังกัดได้ทราบทั่วกันจึงน่าจะเป็นผลที่ทำให้ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของระบบประกันคุณภาพการศึกษามีความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษาและมีความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความเห็นว่ามีพร้อมด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณและด้านการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ

1.2.1 ด้านบุคลากร กรมอาชีวศึกษาในฐานะต้นสังกัดได้สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งการฝึกอบรม สัมมนา และเผยแพร่ความรู้โดยเอกสารรูปแบบต่าง ๆ ทำให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะ

ดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 11 (2543 : 13-25) ที่ได้ศึกษาวิจัยสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่พบว่าได้วางตัวบุคลากรได้อย่างเหมาะสม มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าหากบุคลากรได้รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพแล้วถือได้ว่าเป็นการเตรียมพร้อมได้ระดับหนึ่งในการที่จะดำเนินการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหาร จำเป็นต้องรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานโรงเรียนและเพื่อเป็นการเสนอนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (มารีอา ทอวิเชียร. 2538 : 138 – 142)

1.2.2 ด้านอาคารสถานที่ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นไปโดยปกติ ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามาตราที่ 26 สถานศึกษามีอาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 30) เมื่อพิจารณาอาคารสถานที่ของวิทยาลัยเทคนิคตามความเห็นของผู้บริหารปรากฏว่าอยู่ในระดับมากแสดงว่าวิทยาลัยเทคนิคมีอาคาร สถานที่พร้อมตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษมณฑ์ วัฒนารงค์ และคณะ (2539 : 8) ที่มีความเห็นว่าความพร้อมด้านอาคารสถานที่เป็นมาตรฐานตัวหนึ่งที่ใช้ในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาที่จะต้องแสดงถึงความเพียงพอของเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วย ซึ่งน่าจะกล่าวได้ว่าวิทยาลัยเทคนิคมีความพร้อมในด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย ซึ่งจากการสำรวจความเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคไม่ได้กล่าวถึงปัญหาในเรื่องอาคารสถานที่เลยแสดงได้ว่าวิทยาลัยเทคนิคมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

1.2.3 ด้านงบประมาณ เนื่องจากการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ถือว่าเป็นกระบวนการบริหารการศึกษาเป็นปกติ กรมอาชีวศึกษาในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำระบบประกันคุณภาพพร้อม ๆ กับการบริหารการศึกษาปกติ ประกอบกับสถานศึกษายังได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากชุมชนที่ตั้งอยู่ด้วย ทำให้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาและการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปในกระบวนการเดียวกัน งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจึงไม่ถูกแบ่งแยก การจัดทำระบบประกันคุณภาพจึงดำเนินการไปได้ตามนโยบายของกรม เช่นเดียวกับกรมสามัญศึกษา (2538) ที่ได้ศึกษาแนวทางพัฒนามาตรฐานของโรงเรียนต้องพัฒนาสภาพทั่วไปของโรงเรียนโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและกรมต้นสังกัดสนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนงบประมาณ

1.2.4 ด้านการจัดการศึกษา ในเรื่องนี้มีการศึกษาอยู่ 3 ประเด็น คือ โครงสร้างการบริหารจัดการของสถานศึกษา แผนพัฒนาสถานศึกษาและการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้ง 3 ประการนี้เป็นองค์ประกอบของการควบคุมคุณภาพการศึกษา ซึ่งโรงเรียนที่จะเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาต้องเริ่มดำเนินการใน 3 เรื่องนี้ก่อนสถานศึกษาบางแห่งก็ได้ดำเนินการจัดทำโครงสร้างการบริหาร แผนพัฒนาสถานศึกษาและจัดระบบข้อมูล รวมไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา ซึ่งวิทยาลัยเทคนิค ผู้บริหารเห็นว่าได้ดำเนินการ 3 เรื่องนี้อยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคได้ตระหนักว่าการจัดทำโครงสร้างการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นของการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา จึงได้เตรียมความพร้อมทั้ง 3 เรื่องนี้ไว้แล้ว และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้

ไปศึกษาดูงานกับคณะวิทยากรของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาเพื่อการจัดทำหลักสูตรการประกันคุณภาพการศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคเชียงรายเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2544 ได้สอบถามผู้บริหารก็ปรากฏว่าวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายได้มีการเตรียมการจัดทำโครงสร้างการบริหาร แผนกลยุทธ์ วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย และการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศก็ได้ดำเนินการแล้ว

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษา และความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปรากฏว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษา ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษาและความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน หรือมีความรู้ความเข้าใจใน 3 เรื่องนี้เหมือน ๆ กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใด ๆ เมื่อดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคแล้วต้องดำเนินการตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษาและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัด ต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งกรมอาชีวศึกษาได้มีการประชุม อบรม จัดสัมมนาและชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคและสถานศึกษาประเภทอื่นของกรมอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดเอกสารคู่มือการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้สถานศึกษาได้เป็นคู่มือดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการสร้างความพร้อมด้านความรู้ ความเข้าใจของกรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการพร้อม ๆ กันทั่วประเทศและก็ทำเหมือนกันหรือระดับเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุระศักดิ์ ศรีปาน (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง ไม่ได้ส่งผลต่อความคิดเห็นประการใดในการดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรม เขตกรุงเทพมหานคร และยังได้ค้นพบอีกว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามแผนดำเนินการประกันคุณภาพประเภทช่างอุตสาหกรรม เขตกรุงเทพมหานคร สามารถจัดการอาชีวศึกษาได้ตามแนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคเกี่ยวกับความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านบุคลากร เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ ปรากฏว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากรไม่แตกต่างกันหรือเหมือน ๆ กัน เนื่องจากกรมอาชีวศึกษาได้มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทั้งการอบรม สัมมนา ประชุมชี้แจงให้แก่ผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนการจัดทำเอกสารคู่มือเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุกระดับ ทุกคนในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา จึงเชื่อได้ว่าบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคมีความพร้อมในระดับมากทุกรายการตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค ในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ข้อค้นพบนี้ยังได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุระศักดิ์ ศรีปาน (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งไม่ได้ส่งผลต่อความคิดเห็นประการใดในการดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทช่างอุตสาหกรรมเขตกรุงเทพมหานคร

2) ด้านอาคารสถานที่ วิทยาลัยเทคนิคมีความพร้อมอยู่ในระดับมากตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค เมื่อจำแนกความคิดเห็นตามอายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ ปรากฏว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคได้ตระหนักว่าอาคารสถานที่ที่เป็น

องค์ประกอบที่ควรดำเนินการก่อนในการจัดการศึกษาเพราะจากการค้นพบว่า ชินภัทร ภูมิวัฒน์ (2534) (อ้างใน นงนุช สุภาวิณะพันธ์. 2542 :188) พบว่าโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่มีสภาพอาคารเป็นไม้ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกื้อกุล ชังใจ และพิจารณา ศิริชานนท์ (2538:24-33) ที่พบว่าความพร้อมของอาคารสถานที่ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของอาคารสถานที่ต่อคุณภาพการจัดการศึกษาความเห็นด้านนี้จึงไม่แตกต่างกัน

3) ด้านงบประมาณ เมื่อจำแนกความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคตามประสบการณ์ในตำแหน่งพบว่ามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างบประมาณเป็นองค์ประกอบในขั้นตอนการเตรียมการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพ แหล่งงบประมาณที่วิทยาลัยเทคนิคได้มาหรือใช้ในการจัดการศึกษานอกจากจะได้รับมาจากรัฐบาล แล้วอีกแหล่งหนึ่งคือ งบประมาณจากการบริจาคจากหน่วยงาน/เอกชน บุคคลและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมวิชาการ (2534) (อ้างในนงนุช สุภาวิณะพันธ์. 2542 : 188) ที่เห็นว่าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปัจจัยหนึ่งคืองบประมาณ ความเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่ต่างกัน อันเนื่องจากประสบการณ์ที่อยู่ในตำแหน่งของผู้บริหาร ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่อยู่ในตำแหน่งไม่นานอาจเห็นว่าวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนแหล่งงบประมาณภายนอกมากกว่า เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับชุมชนหรือแหล่งงบประมาณภายนอกจึงอาจจะทำให้โรงเรียนขาดการได้รับการสนับสนุนไม่ดีเท่ากับผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า

4) ด้านการจัดการศึกษา เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเรื่องการจัดการการศึกษาเป็นองค์ประกอบในขั้นตอนกระบวนการผลิตซึ่งนักวิชาการหลายท่าน เช่น แสง ปิ่นมณี (2528 : 17 - 24) เกรียงศักดิ์ ศรีลาพันธ์ (2536 : 64 - 67) ที่เห็นว่าการจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพการศึกษาจึงใช้เป็นตัวบ่งชี้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ การที่ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความเห็นแตกต่างกันอาจเป็นไปได้ว่าผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าจะมีความรู้ ความเข้าใจลึกซึ้งกว่าและมองปัญหาต่าง ๆ รอบด้านกว่าหรือมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่าจึงตระหนักว่าการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคความพร้อมในด้านการจัดการศึกษา อาจจะไม่เท่ากันได้ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ตามสภาพของท้องถิ่นของแต่ละแห่งที่อาจมีความพร้อมต่างกันได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิจัยผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นในด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เข้าใจของโครงสร้างของระบบประกันคุณภาพการศึกษาและมีความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ดังนั้น

1.1 ผู้บริหารวิทยาลัยควรรักษาระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบไว้หรือพัฒนาเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 ควรใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนรับผิดชอบร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคจึงควรหาวิธีการทำความเข้าใจ และวางแผนการดำเนินงานด้วยวิธีการต่าง ๆ นอกจากใช้การประชุมแล้วยังมีวิธีการอื่นๆ อีกที่อาจนำมาใช้ได้เพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุกคนในวงกว้าง เช่น แจกเป็นหนังสือเวียน สื่อสารด้วยวาจา ประชุมกลุ่มย่อย เป็นต้น นอกจากนี้ให้รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินและสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นด้วย บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรได้เรียนรู้ร่วมกันไปพร้อม ๆ กันพร้อมลงมือปฏิบัติด้วย

2. ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 ด้านบุคลากร

2.1.1 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคควรจัดกิจกรรมต่อไปที่ให้บุคลากรในวิทยาลัยมีความรักสามัคคีกัน รักในเกียรติศักดิ์ศรีและมีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

2.1.2 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคต้องคอยกระตุ้นให้บุคลากรในวิทยาลัยตระหนักในบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เต็มคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2.1.3 ควรมีการนิเทศ แนะนำ และร่วมกับบุคลากรทุกระดับในวิทยาลัยเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษามุ่งมั่นให้เกิดความสำเร็จ

2.2 ด้านอาคารสถานที่

2.2.1 ควรมีการวางแผนการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้

2.2.2 ควรมีคณะกรรมการอาคารสถานที่ดูแล ตรวจสอบให้มีความมั่นคงปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านงบประมาณ

2.3.1 ควรแสวงหาความร่วมมือในการระดมสรรพกำลังในเรื่องงบประมาณโดยให้ท้องถิ่น ชุมชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบ หากเป็นไปได้ข้อเสนอแนะถึงรัฐบาลควรสร้างแรงจูงใจให้สถานศึกษาประหยัดและขวนขวายที่จะหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมอย่างเช่นในบางประเทศใช้หลักของ Matching Fund กล่าวคือ หากสถานศึกษาหาเงินงบประมาณมาให้เท่าใด รัฐบาลก็จะจ่ายสมทบเท่ากับจำนวนที่สถานศึกษาหาได้ จึงเป็นการกระตุ้นให้สถานศึกษา แสวงหาความร่วมมือจากองค์กรอื่น

2.3.2 เนื่องจากข้อจำกัดในงบประมาณเป็นการยากที่หน่วยงานต้นสังกัดจะเพิ่มงบประมาณ ดังนั้นสถานศึกษาซึ่งควรใช้ดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่เพื่อ facilities ต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ

2.4 ด้านการจัดการศึกษา

2.4.1 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคควรได้มีการพัฒนาระบบการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันในการจัดการ

2.4.2 กรมอาชีวศึกษาควรได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคให้ได้มาตรฐานเช่นเดียวกับการจัดการอาชีวศึกษาสายอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมของวิทยาลัยเทคนิคทั้งระบบ
2. ควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคในการดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา
3. ควรศึกษาวิจัยความต้องการและความคาดหวังของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค และผู้รับบริการทางการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค เพื่อจะได้ข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สดประเสริฐ. (2541). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- กรมวิชาการ. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2543). แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา. (2538). การศึกษาแนวทางพัฒนามาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา.
- กองโรงเรียนอาชีวศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2538) คู่มือโรงเรียนดำเนินงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ และคณะ. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง การควบคุมมาตรฐานในการจัดการศึกษาของสถาบันการสอนวิชาชีพเอกชนที่เปิดสอนสาขาช่างยนต์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เกื้อกูล ชังใจ และพิจารณา ศิริชานนท์. (2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). "บทบาทของการวิจัยในการปรับปรุงระบบการติดตามคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน," ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. หน้า 18.
- เกรียงศักดิ์ ศรีลาพัฒนา. (2536, เมษายน - มิถุนายน). "การศึกษาคุณลักษณะเกี่ยวกับการจัดระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 9," วารสารการวิจัยทางการศึกษา.
- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา. (2543). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2543 - 2544. ฉะเชิงเทรา : สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.
- คณะแพทยศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. <http://gamd.Kku.ac.th> 21/10/2001
- จรัส นองมาก. (2538). รายงานการวิจัย เรื่อง การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน : แนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชูสม จิตรทอง. (2533). ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ทำเนียบ มหาพรหม. (2541). การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ทานุวัฒน์ ภัคดีวงศ์. (2541, เมษายน). "แนวคิดในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด," วารสารวิชาการ. หน้า 24.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2541). "ความหมายและกลไกการประกันคุณภาพ," ในระบบและกลไกการประกันคุณภาพอุดมศึกษาสหราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

- ธนิต หงษ์ดุสิต. (2544, พฤษภาคม - สิงหาคม). "การประยุกต์ใช้การบริหารงาน TQM ในการดำเนินการจัดทำระบบคุณภาพของห้องปฏิบัติการทดสอบ," วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. หน้า 2.
- ธเนศ คิตรงูเรือง. (2539). การประกันคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญลักษณ์ น้อมนิล. (2543). ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชรตามทัศนของผู้บริหารและครูผู้สอน. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- นิธิธัช กิตติวิสาร. (2544). ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพกระบวนการบริหารของโรงเรียนที่ผู้บริหารผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการประกันคุณภาพการศึกษาจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ปีงบประมาณ 2544. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา จังหวัดนครปฐม.
- หงษ์ สุขาวัดนะพันธ์. (2542). การพัฒนาตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาโดยการประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO 9000 สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- หน่วยศึกษานิเทศก์.กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา11. (2542). คู่มือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าสู่มาตรฐาน.ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- _____กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 11. (2543). รายงานการวิจัยสำรวจเชิงประเมินสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 (ฉบับย่อ) กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดชวนพิมพ์.
- _____ .กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 11. (2543). รายงานการวิจัยสำรวจเชิงประเมินสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดชวนพิมพ์.
- บุรุษร์ งามจิต. (2541,มิถุนายน). "การประกันคุณภาพทางการศึกษา," สารการศึกษา.
- บุทวงศ์ กุณทลบุตร. (2524). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติทางด้านอนามัยของประชาชนในเขตหมู่บ้านประมง. วิทยานิพนธ์ ส.ส.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บรรจง จันทมาศ. (2539). ระบบบริหารงานคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ดวงมล.
- ประวัติ เอรารวรรณ์. (2542). การประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาโดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการวิจัยการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ.
- ประเสริฐ เทียนนิตร. (2543). ความคิดเห็นของครูอาจารย์วิทยาเขตพายัพเกี่ยวกับการนำมาตรฐาน ISO 9000 มาใช้กับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ศรีสรากรณ์. (2542). รายงานผลการวิจัยการใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาพัฒนานักเรียนรายบุคคล : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดแสนตอ. กาญจนบุรี : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.

- พนิดา สมประจบ. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องการบริหารงานเทคโนโลยีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- พรชูลี อาชวอำรุง. (2540). "ระบบประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐาน," ในการอภิปรายเรื่อง การประกันคุณภาพ : รูปแบบและแนวทางในระดับอุดมศึกษา 30 มิถุนายน 2540 ณ ห้องประชุมนานาชาติ อาคาร 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชยุตม์ ทับทิม. (2543). ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- พิณสุดา สิริธรรค์. (2540). รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยแลนด์. กรุงเทพฯ : บริษัทเซเว่นส์พรินติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- ไพบุลย์ เปานิธิ. (2543). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. (2541). การศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ราชบุรี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- พวงศรี ตุ่นทอง. [http : //www.measurement.hypermart.net/journal/quality](http://www.measurement.hypermart.net/journal/quality) 1 pdf 22/10/2001
- มติชน. 10 ธันวาคม 2544 หน้า 10.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2540). เอกสารประกาสสัมมนา เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา : กลยุทธ์การใช้ ISO 9000. สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. [http://www.qucmu.chiangmai.ac.th/QA handbook.htm](http://www.qucmu.chiangmai.ac.th/QA%20handbook.htm).
- มารีอา ตอวิเชียร.(2539). พฤติกรรมการบริหารในการดำเนินการเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษา : ทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์.
- ล้วน สายยศ และอังสนา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- วาสนา แสงงาม. (2543). รูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร
- วาสนา ประवालพฤษ. (2541). "การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยระบบควบคุมภายใน," วารสารการวัดผลการศึกษา. หน้า 20.
- วันชัย ศิริชนะ. (2537). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาใน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2540,เมษายน). "การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา," อนุสารอุดมศึกษา.

- วันชัย ศิริชนะ. (2539). "นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา," รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากนโยบายสู่แนวปฏิบัติ.
- วิชัย ตริเล็ก.(2542). ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วิรุฬห์ แสงงาม.(2543). การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร ชูตินันท์กุล. (2542). การสร้างแบบประเมินและเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินโรงเรียนเอกชนที่สอนคอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย วงศ์พัฒน์. (2539). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนำการบริหารระบบควบคุมคุณภาพมาใช้ในการบริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา.กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. http://www.rit.ac.th/iso/iso_001.html
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อก.
- _____. (2534) รายงานการวิจัยโรงเรียนตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียน เรื่อง การประเมินคุณภาพ และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. ม.ป.พ.
- สำนักนโยบายและการวางแผนการจัดการศึกษา. (2542). รายงานผลการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง การประกันคุณภาพการอุดมศึกษา : ความสำเร็จ AAA. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. หน้า 7 . กรกฎาคม 2544 ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. 19 สิงหาคม 2542.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา.กรมวิชาการ. (2539). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.มหาวิทยาลัย. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา.ม.ป.พ.
- ส่วนวิจัยและพัฒนาสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2542). การประกันคุณภาพอุดมศึกษา.ทบวงมหาวิทยาลัย.
- แสวง ปิ่นมณี. (2528). "บทวิเคราะห์เรื่อง คุณภาพและประสิทธิภาพการศึกษา," วารสารการวิจัยทางการศึกษา. หน้า 8.
- สงบ ลักษณะ. (2541,สิงหาคม - กันยายน). "แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา," วารสารข้าราชการครู. หน้า 18.
- สุนทร โสทธิพันธ์. (2541). "การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- สมนึก จันทร์อมรสินธุ์. (2542). การประเมินผลภายในสถานศึกษาตามร่างมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติของโรงเรียนพระรามหกเทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.

- สมพิศ อยู่สุขสวัสดิ์.(2541). การควบคุมคุณภาพการเรียนการสอนของวิทยาลัยพณิชการ สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ บุญทิม. (2544). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประเมินผลภายในและความต้องการรับการสนับสนุนการดำเนินการประเมินผลภายในของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6. กลุ่มพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6. อุดรธานี.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์.(2539). เอกสารประกอบการสอนวิชา MR 675 (วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุระศักดิ์ ศรีปาน. (2542). ศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามแนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพ ประเภทช่างอุตสาหกรรมเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2539,ธันวาคม). "การศึกษาทำไมคุณภาพ," วารสารข้าราชการครู. หน้า 13.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบประเมินผลภายในของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. อุดรธานี.
- อุทุมพร จามรมาน. (2543). การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟีนีक्स บลิซซิ่ง.
- _____. (2544). 100 คำถามคำตอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับพื้นฐานและอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ฟีนี.
- อ่ำรุ่ง จันทวานิช.(2542). "การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ," ในแนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Bomyard, John Michale. (n.d.) "Forecasting the Emerging Role of the Teacher in Total Quality Management Context in school," *Dissertation Abstracts International*.57 (1) : 40 - 59.
- Clark, Franklin Tayler. (n.d.) "Total Quality Management : A Case Study of Confluence in and Fits, Eugene, Carl A Study of the Impact an Classroom Instruction, Student pperformance, and School Climate in one inner – city Secondary School," *Dissertation Abstract*.
- Cuttance , P. (n.d.). *Consumer evaluation of Quality management and Quality assurance systems for schools*. h. 8 - 9. Paper prepared for the Australian Quality Council Conference.
- Garamsuay, Rubam. (n.d., January). "Comparison of Total Quality Management Practice in Selected Organizations," *Dissertation Abstracts International*. 58 (7) : 24 – 76 – a.
- Hutehins, G.B. (1995). *Introduction to Quality : Control assurance and management*. New York : Me Graw- Hill.
- Juran, J.M. and Gryna, F.M. (1993). *Quality Planning and analysis*. Singapore : McGrow – Hill.

Navaratnam, K.K. (1993). "and O'conner, P. Quality assurance in Vocational education : Meeting the needs of nineties," *The Vocational Aspect of Education* V01.45, No.2.

Peratee, Quoted in J.M Juran and F.M Gryna. (n.d.) *Quality Planning and analysis*. Singapore .

Sander, J.R and other.(1995). *A Model for school Evaluation*. Kalamazoo. MI : Center for Research on Educational Accountability and Teacher Evaluation.

Sergiovanni, T.J.and others. *Educational Governance and administration*, 3rded.

Stebbing. L.*Quality assurance : The route to effeciency and Compelitiveness*, sd.ed.

Vroman, H.W. and Luchinger, V.P. (1994). *Managing Organization Quality*, USA : Irwin.

<http://www.azimuth.co.th/aro2.htm> 22/10/2001

<http://www.oese.or.th/magazine/meaning.html> 1/10/44

<http://www.rit.ac.th/iso/iso07.html> 20/09/2001

<http://www.oese.or.th/knowledge/book/2/2.html> 12/11/44

<http://www.watpon.com>.17/09/2001

ภาคผนวก

ที่ ทม 1012/ 5351

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวไรรัตน์ จันทคุปต์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545” โดยมี รองศาสตราจารย์อารี พันธุ์ชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวไรรัตน์ จันทคุปต์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ศธ 0911/ 3594

กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

16 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นางสาวอุไรรัตน์ จันทคุปต์ นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542" มีความประสงค์จะขอเก็บข้อมูลในสถานศึกษาของท่าน

ในการนี้ กรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวอุไรรัตน์ จันทคุปต์ แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลได้ สำหรับการตอบแบบสอบถามขอให้ตอบชุดที่มีตราประทับเท่านั้น และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วขอให้ส่งแบบสอบถามคืนบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางวราพรรณ น้อยสุวรรณ)

ศึกษานิเทศก์ 9 ทำหน้าที่

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์

โทร. 0-2281-5555 ต่อ 1802

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกัน

คุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. อายุ

☐
☐

40 - 50 ปี

51 ปีขึ้นไป

2. วุฒิทางการศึกษา

☐
☐

ปริญญาตรี

ปริญญาโท หรือสูงกว่า

3. ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร

☐
☐

1 - 4 ปี

4 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

คำชี้แจง ในตอนที่ 2 นี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของท่านที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยสอบถามใน 2 ด้านได้แก่

1. ความพร้อมด้านเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

1. ความพร้อมด้านเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพร้อมด้านเนื้อหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของ</u> <u>การประกันคุณภาพการศึกษา</u>					
1	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ					
2	ความรู้ในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษา					
3	ความเข้าใจความหมายของการประกันคุณภาพและ การประกันคุณภาพการศึกษา					
4	ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการ ศึกษา					
5	ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับของการจัดทำ ระบบประกันคุณภาพการศึกษา					
6	ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย ด้าน กระบวนการและด้านผลผลิต					
	<u>ความเข้าใจในโครงสร้างของระบบประกัน</u> <u>คุณภาพการศึกษา</u>					
7	ความรู้ความเข้าใจในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจากมาตร ฐานการศึกษาชาติโดยคณะกรรมการสถานศึกษา					
8	ความรู้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย กระบวน การและผลผลิตของสถานศึกษา					
9	ความรู้ในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้					
10	ความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา					
11	ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนหรือธรรมนูญ โรงเรียน					
12	ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน					
13	ความรู้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษา					
14	ความรู้ความเข้าใจในการสร้างความร่วมมือกับชุมชน					
15	ความรู้ในกระบวนการตรวจสอบการทบทวนคุณภาพ การศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพร้อมด้านเนื้อหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16	ความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา					
17	ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)					
18	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก					
	<u>ด้านความรู้ในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา</u>					
19	ความรู้ในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร					
20	ความรู้ ความเข้าใจในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
21	ความรู้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา					
22	ความเข้าใจในการดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนพัฒนาสถานศึกษา					
23	ความรู้ในการตรวจสอบการดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา					
24	ความเข้าใจในการนำผลการตรวจสอบ/ประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษา					
25	ความรู้ในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี					
26	ความเข้าใจในสาระสำคัญของรายงานการประเมินตนเอง					

2. ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษาในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพร้อมของทรัพยากร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ความพร้อมด้านบุคลากร</u>					
27	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง					
28	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง					
29	ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย					
30	ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพร้อมของทรัพยากร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31	ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร					
32	ครูจัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
33	ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ					
34	ครูมีความกตัญญู/ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ					
35	ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเต็มที่					
36	ผู้บริหารมีความเมตตากรุณา มีความรับผิดชอบยุติธรรม ซื่อสัตย์					
37	ผู้บริหารมีการครองตนที่ดีไม่มีหนี้สินพันตัวไม่เกี่ยวข้องกับการบอขายมุขสิ่งเสพติด					
38	ครูมีวิญญานความเป็นครูมีคุณธรรม จริยธรรม <u>ความพร้อมด้านอาคารสถานที่</u>					
39	อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมตามเกณฑ์					
40	อาคารสถานที่อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมในการใช้งาน <u>ความพร้อมด้านงบประมาณ</u>					
41	หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำระบบประกันคุณภาพ					
42	ชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ <u>ความพร้อมด้านการจัดการศึกษา</u>					
43	โครงสร้างการบริหารจัดการของสถานศึกษามีความชัดเจน					
44	แผนพัฒนาสถานศึกษาบุคลากรทำความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและพร้อมนำไปสู่การปฏิบัติ					
45	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นระบบครบถ้วนถูกต้อง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตามความเห็นของท่าน ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะส่งผลต่อสถานศึกษาอย่างไร จะมีปัญหา อุปสรรคอย่างไร ในการดำเนินการ และท่านมีข้อ
เสนอแนะในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ที่ท่านกรุณาให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ นางสาวอุไรรัตน์

เกิดวันที่

สถานที่เกิด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

สถานที่ทำงาน

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536

พ.ศ. 2538

พ.ศ. 2542

พ.ศ. 2545

ชื่อสกุล จันทคุปต์

4 กรกฎาคม 2516

อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

บ้านเลขที่ 60 หมู่ 2 ถนนกรุงเทพฯ - เพชรเกษม

ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

เจ้าพนักงานธุรการ 4

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิชาเอกการบัญชี

โรงเรียนปอผีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิชาเอกการบัญชี

วิทยาลัยเทคนิคยโสธร

ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป

สถาบันราชภัฏนครปฐม

การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ